

**„Eesti Vabariik 100“ pidustused
algasid rahvamatkaga**

Lk 10-11

**Märjamaa ja
Raikküla
soovivad
piire
nihutada**

Lk 3

Töömess
tõi kokku üle
kaheksa
külastaja

Lk 7

**Vaidlused
metsa-
seaduse üle
kestavad**

Lk 6

**Rapla noor
jalgpallur
siirdub
aastaks
õppima
Inglismaale**

Lk 12-13

**Kaius avati üle
mitme aasta noortetuba**

Lk 14

RAPLAMAA Sõnumid

KOLMAPÄEV, 19. APRILL 2017 Nr. 16 (2974)

Sõltumatu nädalaleht | www.sonumid.ee | Hind 1.98 €

Selver Linnajooksu sarja avavõistlus

V RAPLA SELVERI SUURJOOKS

Pühapäeval, 14. mail 2017
10 KM JOOKS • 5 KM JOOKS JA KEPIKÖND • LASTEJOOKSUD

Kõiki 5 ja 10 km
distsantsil osalejaid
premeerib Viking Line
kinkekaardiga edasi-
tagasi reisiks Tallinna-
Helsingi liinil.

VIKING LINE

**OLE KOHAL!
JOOKSEME
KOOS!**

Start ja finiš
Rapla Selveri
ees parklas

Registreerimine
ja lisainfo:

**Soodusregistreerimine
kuni 30. aprillini!**

raplaselverijooks.ee

Juhtkiri

Täna on mitmekesisuse päev

Eesti Inimõiguste Keskusest eile laekunud pressiteate järgi on mitmekesisuse päev selline eriline päev, mil märgatakse ja väärtustatakse iga inimese tähtsust ning erakordsust nii ettevõtetes, organisatsioonides kui ka ühiskonnas laiemalt.

Nimetatud pressiteatest oli lugeda, et paljud mitmekesisusega liitunud ettevõtted ja organisatsioonid tähistavad seda päeva sündmustega, mis aitavad mõista ja mõtestada mitmekesisuse olemust ja olulisust. Sel päeval tutvutakse pimelauatennisega, kuulatakse eri maailmajagude muusikat, vaadatakse dokumentaalfilme, korraldatakse viktoriine, kohtumisi jne. Niisugune vahva päev siis, kus tööpäeva peab täitma erisugususe tuvastamise ja sellega tutvumisega.

Iseenest ei ole siin ju millegi üle ilkuda. Me ju olemegi kõik erisugused ja teeme päev päeva kõrval erisuguseid asju ja need kukuvad meil erimoodi välja. Miks peaks seda igapäevast erisuguseks olemist niimoodi ühel päeval aastas tähistama, kui me erineme üksteisest igal päeval?

Selliseid kummalisi kampaaniaid on viimastel aastatel meie ellu aina juurde tulnud. Ühe eelmise riigikorra ajal, mis meie mail enam kui kakskümmend viis aastat tagasi kokku varises, oli ka kombeks kummalisi kampaaniaid korraldada ja mingeid rohkem või vähem olulisi tähtpäevi mitu aastat järjest tähistada, et selle kõige juures pidevalt suuri sõnu teha.

Pidev pseudopidu pidi kestma selleks, et inimestel ei jääks aega ringi vaadata ja märgata, kui tühi, kõle ja väsinud on tegelikult kõik see, mis jääb loosungite, üleskutsete ja eriliseks olemise mängimise taustale. Kõik inimesed, nagu juba öeldud, ongi erilised ja seda tulekski märgata iga päev.

Ka meie kodu- ning tööpaigad on erilised. Näiteks on kahtlemata väga eriline paik meie maakonnakeskus Rapla, mis ikka ja jälle oma hubase ja kena linnasüdamega üllatab neid, kes siia esimest korda satuvad. Aga sama erilised on Kohila, Märjamaa, Kehtna, Järvakandi, Juuru või Käru, mis juba õige varsti meie maakonda enam ei kuulu.

Kindlasti on ka selliseid inimesi, paiku ja organisatsioone, kes arvavad ennast täiesti näotud (tähenduses: oma näota) olevat. Eile jõudis toimetusse sõnum sellest, et Rapla haigla nõukogu olla otsustanud (omavalitsuste liidule vastu tulles?) anda ühe osa haigla maa hoonestusõigus üle ROL-ile, et see saaks selle eest kaubelda Raplalt endale maatüki, kuhu võiks rajada päris oma Targa maja. Muuseas olgu meenutatud, et mitte väga kaugel, Rakveres nimelt, on selle Targa majaga, mida seal nimetatakse Lollimajaks, täielik jama majas. Selle eest on Rakvere üle kogu Eesti kuulus. Ju siis ROL tahab ka erisugune ja kuulus olla.

Ajaleht 124 aastat tagasi

Koolimure

Lr Raplast 19. aprillil 1893: „Rõõmustav sõnum oli Oleviku nr. 14 sees Võrumaa rahvakoolide kohta lugeda, kus tähendatakse, et Rõuge kihelkonnakoolis ligi 400 last käivat. Mis peame aga meie, Harjumaa mehed, sinna ütleva, kui meelde tuletame, et Rapla naabri kihelkonnas Hageris praegu kolm parajat valda üsna ilma vallakoolita on, nimelt: Kelba, Ohulepa ja Adila. Mis siin veel kihelkonnakoolist kõneleda.“

Karskus heal järjel, aga leeripoisid kaklevad

Lr.: „Karskuse seltsi koosolek oli 11. skp. Rapla vallamajas. Kokku oli rohkesti seltsi liikmeid kui ka võeraid tulnud. Koosolek avati vaimuliku laulu ja palvega. Pääle selle tulivad läbirääkimised seltsi elusse puutuvais asjus. Uusi

liikmeid võeti vastu ning lõpetati koosolek Keisri eest palvega.

11. skp. kiskusivad Rapla leeripoisid kiriku kõrtsi ees, kus neid valla politsei lahutamata ja keelamas käis. Asi läheb kohtu kätte.“

Kole loomapiinamine

U. Pärnu maakonnast teatab: „Üks peremees, kes ise päalegi veel valla ametnik on, tegi seesuguse koleda tüki ära, et hobusele, kes koormat edasi vedada ei suutnud, õlgedest tule kõhu alla tegi, et teda nii valuga edasi vedama sundida! Naabritele, kes teda selle juures keelama tulivad, ütles ta veel halbu sõnu. Hobuse kõhualune on praegu põlenud haavast mädanemas ja veikest varsa peab lehmapiiimaga toidetama. Soovida oleks, et seesugusele metsalise südamega mehele valju trahviga ta kohuseid loomade vastu meeletult tuletataks.“

Südamelt ära

Väärtustame oma inimesi

Stina Andok

Emadepäev ei ole enam kaugel ja seega on päris sobiv aeg arutleda teemal, kes on ema. Ma usun, et siinkohal leiaksid kõik inimesed kohe ühise keele – ema on see, kellel on laps. Emaks saad hetkel, mil oled saanud lapse ja emaks jääd kuni surmani. Ja edasigi.

Selge see, et ema on see, kes on abielus ja kasvatab abikaasaga oma ühist last. Ema on ka see naine, kes kasvatab ühist last koos elukaaslasega, kellega ta ei ole abielus. Ema on endiselt ka see naine, kelle kõrval ei ole enam elukaaslast või abikaasat. Sellega võime ju kõik nõustuda, et elukaaslase puudumine ei võta naiselt ära emastaatust. Ka lesk, kellel on laps, on ema, ja naine, kes läks mehest lahku, aga kasvatab endiselt oma last, on ema. Tegelikult ka see naine, kes võib-olla ei kasvata oma last enam ise, on ema. On ta ju emaks korra saanud. Vähemalt staatusest on ta ikka ema. Kas päriselt lapsevanema kohustusi ka täidab, on iseasi. Siis on veel naised, kes lapsendavad lapsi.

Emad. Naised, kes on lapsest ilma jäänud. Ikka emad.

Ema ei tee rohkem emaks abielu või lasterohkus. Teame ju kõik, et palju lapsi ei tähenda sugugi, et nad kõik on võrdsesti hästi hoitud või üldse oodatud ja tahetud. Teame ka seda, et kas moraalsel, eetilisel, meditsiinilisel, rahalistel jne põhjustel ei saa kõik naised rohkem kui ühe lapse. Ometi võivad nad olla just need naised, keda vaadat imetlusega kui vägevate ema. Abielus olemine ei tähenda automaatselt kokkuvõttevat perekonda, just nagu abieluväline kooselu ei tähenda,

Ema ei tee rohkem emaks abielu või lasterohkus. Teame ju kõik, et palju lapsi ei tähenda sugugi, et nad kõik on võrdsesti hästi hoitud või üldse oodatud ja tahetud.

et pereväärtusi ei austataks.

Eesti Naisliit, kes igal aastal aasta ema valib, on oma konkursile aga miskipärast seadnud sellised piirangud. Vääriline kandidaat on üksnes abielus, vähemalt kahe lapse ema. See nõue on tänaseks kodulehelt küll maha võetud, aga selgusetuks jääb, mis alusel see sinna tekkis ning kas nõudest on loobutud.

Lisaks Eesti aasta ema valimisele, valitakse ka Raplamaal omakandi aasta ema.

Mulle meeldib, et Raplamaa aasta ema konkursi statuut ütleb selgelt, et aunimetust antakse emale, kes tegutseb silmapaistvalt oma töö või loomingu alal ja kes oma isiksusega rikastab nii oma lapsi kui ka paljusid teisi enda ümber. Inimesed, kes silmade särades tegutsevad ja teisi innustavad, väärivad igal juhul tunnustamist.

Ainus, mis kriibib, on nõue, et peres peab kasvama vähemalt kaks last. Arusaadav, et kuskilt maalt tuleb tingimused seada ja olen vähemalt sellegi eest tänulik, et kuskil ei seisa nõuet, justkui peaks see ema

abielus olema või kasvata lapsi tingimata kellegagi, näiteks mehega, ühiselt, mis annab vähemalt teoreetiliselt võimaluse olla auni-

tuse vääriline muuhulgas ka üksikemadel või miks ka mitte samasooliste perede emadel.

Ema on üks mõjuvõimsamaid inimesi meie elus. Oluline lüli. Asendamatu. Ma arvan, et me ei peaks kergekäeliselt panema piiranguid või seadma künniseid sellele, kes on ema ja kuivõrd ema, vaid lihtsalt väärtustama oma inimesi, eriti silmapaistvaid ja tublisid, sealhulgas oma emasid.

Küsitlus

Kust kaudu otsiksite uut töökohta?

Margit, kodune ema: Pigem hakkaks hoopis ise ettevõtlusega tegelema.

Vaido, veokijuht: Esi-mese asjana ilmselt ikka tuttavate inimeste kaudu.

Anneli, saatejuht: Portaali kaudu, ilmselt CV-Online lehelt.

Kertu, juhiabi: Me oleme ise perega ettevõtjad. Ilmselt looks iseendale töökoha, ei hakkakski otsima. Kui peaks siiski, otsiks ilmselt tuttavate kaudu.

Villu, päästja: Ainult tuttavate kaudu leiab sellise töö, mille eest raha ka saab.

Erki, müügispetsialist: Mul on nii palju tuttavaid, et ilmselt tutvuste kaudu.

Karmen, õpilane: Prooviks ise midagi teha ja müüa või otsiks tuttavate kaudu tööd. Siis kindlasti CV-Online lehelt.

Küsis Stina Andok
Pildistas Siim Solman

Päevapilt

Tekst ja foto: AARE HINDREMÄE

Magus Eesti.

Märjamaa ja Raikküla soovivad piire nihutada

Eelmisel kolmapäeval, 12. aprillil toimunud erakorralisel istungil otsustas Märjamaa vallavolikogu taotleda vabariigi valitsuselt Raikküla ja Märjamaa valla vahelise piiri muutmist, et Raikküla valla kolm küla saaksid liikuda üle Märjamaa valla koosseisu.

Stina Andok

Kõrvetaguse, Riidaku ja Pühaku küla Märjamaa valda liikumise poolt olid kõik istungil osalenud kaksteist volikogu liiget. Raikküla vallavolikogu võttis vastu samasisulise otsuse juba 3. aprillil volikogu istungil.

Märjamaa vallavanem Villu Karu väljendas volikogu istungil oma seisukohta, öeldes, et põhimõtteliselt on külade ülevõtmisega juba eelnevalt nõustunud ja kui tema oleks

volikogu liige, hääletaks ta poolt.

Raikküla vallavanem Anne Leht ütles veel enne, kui volikogu liikmed hääletama asusid, et tema hinnangul on see suurepärane, et siamaani on jõutud. „Liiga tihti öeldakse, et tegelikult volikogu ei huvita inimeste arvamus, et me mängime näilist demokraatiat,“ selgitas ta. Initsiatiiv Märjamaa vallaga liitumiseks on tulnud külade

endi poolt. 55 hääleõiguslikust külaelanikust osales hääletusel 38 inimest, kellest 35 olid Märjamaaga liitumise poolt.

Uue piiri määratlemisel lähtutakse kinnistu piiridest, mitte külapiidest, kuna arvestada tuleb piirialale jääva RMK looduskaitsealaga. Seega on Märjamaa vallaga liituv territoorium väiksem, kui on täna kolme küla territooriumi kogupind. Kui vabariigi valitsus valdade taotluse heaks kiidab, suureneb Märjamaa vald ligikaudu 26 hektari võrra.

Hääletamine erakorralisel volikogu istungil.

Foto: SIIM SOLMAN

Rahvakirjanik puhkab Rapla kalmistul

Tõnis Tõnisson

Ülestõusmispühade vaikselt laupäeval saadeti Rapla kirikust igavikuteele armastatud kirjanik Enn Vetemaa. Saatmas olid perekonnaliikmed, oluline osa eesti kirjanike praeguse põlve esindajatest ja lihtsalt kirjamehe loominguga austajad.

Rapla koguduse õpetaja Mihkel Kuke toimetatud kiriklik matusetalitus oli igati lahkunu vääriline – elegantselt kerge, aga samas ometi osalejate varjatumaidki hingekeeli puudutav, nagu tegelikult Vetemaa endagi looming seda on.

Eesti kirjanike liidu esimees Tiit Aleksejev tõdes lahkunu loomingulisele teele põgusalt pilku heites, et eelmisel sajandil oli eesti kirjanduses kümnekond autorit, kes jäävad, üks neist on igasuguste kahtlusteta Enn Vetemaa. Mitmekülgse autorina on temast jäänud kustumatu jälg erinevatesse žanritesse, eriliselt tuleb aga Aleksejevi arvates esile tõsta Vetemaa draamaloomingut, millel on eesti teatriloo ajalooline koht. Kergus, mitte lihtsalt kerge, vaid milankunderalik kergus, on see, mis jääb iseloomustama Vetemaa loomingut. Kirikliku talituse lõpetas

Enn Vetemaa põrm sängitati Rapla kalmistu vanasse osasse perekonna puhkeplatsile.

Foto: TÕNIS TÕNISSON

Enn Vetemaa enda poolt oma matusteks komponeeritud helge instrumentaalpala, mille nimeks oli autor pannud „Doleda“ ehk „Järelhüüe“.

Enn Vetemaa põrm sängitati aprillikuu päikesepaistes ja põhjamaiselt vihes tuules Rapla kalmistu vanasse osasse perekonna puhkeplatsile.

Owens-Illinois, Inc. (NYSE: OI) on maailma suurim klaaspakenditootja ning paljude maailma juhtivate toiduaine- ja joogitööstusettevõtete eelistatud koostööpartner. Ettevõtte tulud olid 2016. aastal 6,7 miljardit USA dollarit ning ettevõtte 23 riigis asuvas 79 tehases töötab kokku üle 27 000 inimese. O-I, mille kontserni peakontor asub Ohios Perrysburgis, toodab ja tarnib pidevalt laienevale maailmaturule turvalisi, keskkonnasäästlikke, puhtaid, silmapaistvaid ja tootemarki kujundavaid klaaspakendeid. Lisateabe saamiseks külastage veebisaiti o-i.com.

O-I Production Estonia AS ootab oma meeskonda

KLAASIVORMIMISMASINA OPERAATOREID (töökoht Järvakandis)

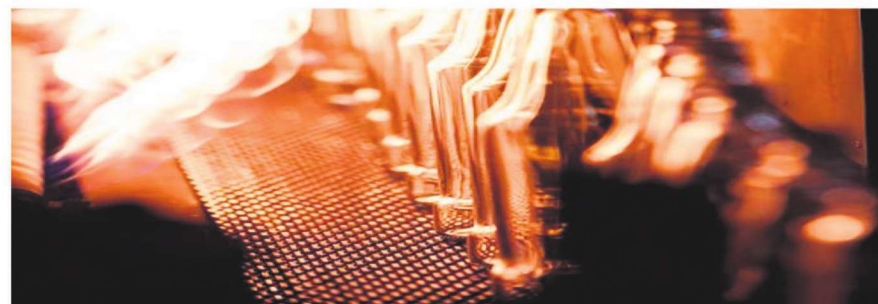
Ootame Sind kandideerima, kui oled:

- Valmis meeskonnatöös ning talud rutiini
- Valmis töötama vahetustega (päevane/ööine) töögraafikuga (2 töö, kaks vaba)
- Kohusetundlik ning vastutav

Omalt poolt pakume:

- Väljaõpet ning püsivat tööd rahvusvahelises ettevõttes
- Koolitusi ja kärjäärivõimalusi
- Suurepärast ja toetavat meeskonda
- Konkurentsivõimelist töötasu

Kandideerida soovijatel palume saata enda andmed koos elulookirjeldusega personalispetsialistile Kersti Toomsalu - Kersti.Toomsalu@o-i.com Lisainformatsioon telefonil 53806338

Politseiteated

Kaiu vald

11. aprillil kella 20.20 ajal toimus liiklusõnnetus Karitsa külas Lau-Kaiu tee 4. kilomeetril, kus alkoholijoobes 53-aastane mees sõitis sõiduautoga Opel Omega vasakule teelt välja vastu puud. Juht toimetati Põhja-Eesti Regionaalhaiglasse.

Kehtna vald

11. aprillil teatati politseile, et Kehtna alevikus siseneti lukustamata välisukse kaudu korterisse ja varastati sülearvuti HP, arvuti klaviatuur, arvuti kõlarid, ruuter ja mobiiltelefon.

Kohila vald

11. aprillil teatati politseile, et Rootsi külas ründas 28-aastane mees oma 32-aastast elukaaslast, põhjustades sellega füüsilist valu ja kehavigastusi.

14. aprillil sai politsei teate, et Prillimäe alevikus ründas joobes 38-aastane mees tuttavat 32-aastast meest ja põhjustas sellega viimasele füüsilist valu.

Märjamaa vald

16. aprillil sai politsei teate, et Vaimõisa külas lõi 34-aastane mees 28-aastast meest.

Politsei- ja piirivalveamet

Päästeteated

Ohtlikud lõkkes

11. aprillil kella 16.22 ajal käisid päästjad kustutamas tuleohutuspõlengu mittevastavat lõket Märjamaa vallas Nõmmeotsa külas.

11. aprillil kell 20.45 teatati häirekeskusele suurest lõkkest Raplas Kooli tänaval. Päästjad kustutasid põleva prahi kell 21.04.

Lõkkest alguse saanud kulupõlengud

12. aprillil kell 13.50 teatati häirekeskusele kulupõlengust Märjamaa vallas Laukna külas. Lõkkest alguse saanud põleng kustutati kell 14.24. Põles umbes 10 ruutmeetrit pinnast.

16. aprillil kell 14.27 said päästjad väljakutse Rapla valda Sikeldi külla, kus kulu põles umbes 4x4-meetrisel alal. Päästjad kustutasid lõkkest alguse saanud põlengu kella 14.41.

Sõiduautod põrkasid kokku

15. aprillil kell 10.29 teatati häirekeskusele liiklusõnnetusest Märjamaa vallas Tallinna-Pärnu-Ikla maanteel, kus oli toimunud kahe sõiduauto kokkupõrge. Päästjad reguleerisid liiklust ja katsid õlilaigu absorbendiga.

Garaaž hävis tules

18. aprillil kell 6.59 teatati, et Kohila vallas Prillimäe alevikus põleb majaga kokku ehitatud garaaž. Päästjad said umbes poole tunniga tulekahjule piiri peale. Põlengus hävisid garaaž ja seal olnud auto. Elumaja sai suitsukahjustusi.

Lääne päästekeskus

Märjamaa kooliaiaast võeti ilma loata puu maha

Stina Andok

Üks aastakümneid tagasi Märjamaa gümnaasiumi kooliaeda istutatud vahtrapuu võeti hiljaaegu ootamatult maha. Märjamaa vallavalitsus on koostöös kooliga asunud juhtumit menetlema.

Märjamaa gümnaasiumi majandusjuhataja Eino Väljaots sõitis 10. aprillile eelnenud nädalavahetusel koolimajast mööda ning märkas, et vahtrapuu ümber toimetatakse. Esmaspäeval, kui ta tööle tuli, selgus, et puu oli maha võetud. Väljaotsal on vana puu mahavõtmise pärast väga kahju ning ta ütleb, et on olnud pidevas suhtluses Märjamaa valla keskkonnaspetsialisti Mati Erikuga.

Väljaotsa sõnul käis ta ise avastuse tegemise järel vallas küsimas, kas puu mahavõtja-

tel oli olemas valla luba. Erik, kes artikli kirjutamise ajal viibis haiguslehel, soostus ütleva vaid nii palju, et puu maha võtmisest on ta teadlik, kuid vallalt pole selleks luba antud.

Kes ja miks puu maha võtta lasi, on justkui kõigile asjaosalistele teada, kuid keegi nime välja öelda ei taha. Väljaots ütleb vaid niipalju, et tegemist on aastaid väldanud probleemiga. Kuigi töö tellija on teada, ei ole tänaseks selge, kes töö teostas.

Märjamaa valla avalike suhete spetsialist kinnitas, et vallavalitsus menetleb juhtumit ega saa enne otsuse tegemist selgitusi anda. Ka Märjamaa gümnaasiumi direktor Andres Elmik ütles, et menetlemine käib ning veel ei ole teada, milline on järgmine samm.

Vahtrapuu langetamise tellija on teada, kuid tänaseks ei ole selge, kes töö teostas.

Foto: SIIM SOLMAN

ROL ja Rapla vald jagavad maid

Mariliis Vest

Esmaspäeval otsustas SA Raplamaa Haigla nõukogu anda osa haigla territooriumi hoonestusõigusest üle Raplamaa Omavalitsuste Liidule, mitte Rapla vallale.

Laul oli kaks varianti: kas anda maatükk, millel praegu asub psühhiaatria osakond, Rapla vallale või ROL-ile. Haigla nõukogu esimehe Margus Jaanson sõnul tuli otsus SA Raplamaa Haigla asutamislepingu punktist number kuus, mille alusel uue sihtasutuse asutajad ehk ROL ja PERH, kes on strateegiline partner ja investor, leppisid kokku, et see osa territooriumist, mida ei ole uuel sihtasutusel oma tegevuseks tarvis, antakse üle ROL-ile. Maatükki soovis endale aga ka Rapla vald hooldekodu rajamiseks.

Jaanson selgitas, et ROL-i täiskogu on otsustanud maatüki üle anda Rapla vallale uue hooldekodu tarvis, kuid vastu soovitakse samaväärset kinnistut Rapla linnas. Selle alla peab ta silmas maalappi Rapla keskväljaku ääres, mille üle on arutelu toimunud Jaanson sõnul juba aasta aega.

„Jah, oleme Rapla vallaga rääkinud selle üle juba aasta otsa, kuid Rapla on otsinud erinevaid võimalusi seda mitte teha ja haigla kinnistule saada hoonestusõigust ilma ROL-i kaasamata.

Kui te loete asutamislepingut, siis üks asutaja on ROL, kes oli eelnevalt Rapla haigla omanik, ja neil on õigustatud ootus tugineda asutamislepingu kokkulepitule. Loodan, et läbirääkimised jätkuvad ja saavad kõiki pooli rahuldava tulemuse,“ kommenteeris Jaanson tekkinud olukorda.

Ta lisas, et keskväljaku äärse maatüki osas on ol-

nud juttu sellest, et sinna rajada haldusreformi järel maakonnaülene innovatsiooni- ja arenduskeskus, mis on keskväljakule sobiva lahendusega ning täidaks ka maakonnakeskuse ehk Rapla linna vajadusi.

Maavanem Tõnis Blank leidis, et praegune situatsioon on Rapla valla ja ROL-i vaheline kiusajamine, kus ROL on rääkinud keskväljakule targa maja loomisest ning vald soovib haigla kõrval olevat kinnistut hooldekodu rajamiseks. Blangi arvates võiksid ROL ja vald omavalitsusele kokkuleppele jõuda, sest

funktsionaalses mõttes oleks väga vajalik, et hooldekodu just haigla kõrvale rajataks.

„Kui Rapla vald hakkab hooldekodu rajamiseks alternatiivseid ja kaugemaid kohti otsima, siis ei kõlba see mitte,“ nentis Blank. Tema sõnul on Rapla vallast öeldud, justkui puuduks keskväljakul täpne detailplaneering ning seetõttu pole võimalik neil ROL-iga vahetust teha.

Kahjuks ei olnud võimalik enne lehe trükkiminekut saada kommentaari Rapla vallavanemalt Kalle Toometilt ega Rapla vallavolikogu esimehelt Tarmo Lukilt.

Eesti Killustik tahab hakata Selja külas Rail Balticu jaoks kruusa kaevandama

Kehtna vallavolikogu arutab täna eelnõu, mille vastuvõtmine annab osaühingule Eesti Killustik nõusoleku uurida Rail Balticu jaoks vajamineva maavara kaevandamise võimalust Selja külas.

Vivika Veski

Eesti Killustik taotleb üldgeoloogilise uurimistöö luba ehitus- ja täitekruusa otsinguks Järvakandi uuringuruumis, taotlusele on alla kirjutanud ettevõtte juhataste liige Andres Männart. Enamjaolt asub enam kui sajahektariline uuringuala Kehtna vallas, kuid võtab enda alla ka Järvakandi alevi loodenurga. Maavara uurimiseks soovitakse ekskavaatoriga kaevata kuni 25 uuringukaevet, mis ulatuksid kuni kuue meetri sügavusele. Maa kuulub

riigile, enamjaolt on tegu metsamaaga, mida haldab Riigimetsa Majandamise Keskus. Uuringuruumi teenindusala katab peamiselt segamets, uuringuruum ei kattu keskkonnakaitseliste objektidega.

Uuringuala keskosa läbib kavandatav Rail Balticu tras-sikoridor.

„Uurimistöö eesmärk on leida sobivat materjali Rail Balticu raudteetrassi ehitustöödeks. Olenevalt Rail Balticu maavarade kasutamise mahust võib hilisemas perioodis ala olla vajalik ka piirkondliku varustuskindlu-

se tagamiseks,“ põhjendab loa taotleja seletuskirjas.

Taotletaval alal elamuid ei asu. Lähimad hooned jäävad ligikaudu 400 meetrit itta. Järvakandi alevi keskosa asub 1,4 kilomeetri kaugusel kagus. Taotletava ala keskosa läbib praegu avalikus kasutuses Säärekõnnu tee, mis Rail Balticu planeeringu kohaselt suletakse.

Taotletaval alal asub valmis ehitamata palkmaja karp. Sealsamas asub pärandkultuuri objekt Säärekannu talu. Pärandkultuuri asukoha pii-res välitöid ei tehta, lubab taotleja.

Taotleja viitab taotluse seletuskirjas, et kuna praeguses majandusolukorras moodustab ehitustööde puhul maavaradega seotud tasudest olulise osa autotransport, siis

on äärmiselt oluline maavara asukoht ehitustööde suhtes. „Uuritav ala asub vahetult kavandatava Rail Balticu raudteetrassi ääres ning seetõttu on ala uurimine ka riiklik huvi,“ märgib taotleja. Ta lisab, et riiklikku huvi näitab ka

Tehnilise Järelevalve Ameti korraldatav Rail Balticu ehitamiseks vajalike ehitusmaavarade varustuskindluse uuring.

Geoloogiline uurimistöö on planeeritud teha esmalt välivaatlusega ning seejärel kaevanditega ekskavaatorit kasutades. Taotleja kinnitab, et geoloogiliste töödega ei kaasne olulist negatiivset keskkonnamõju ning kaevandid ja puuraugud likvideeritakse kohe pärast geoloogilise läbilõike kirjel-

damist ja proovide võtmist. Likvideerimiseks kasutatakse samast kohast välja tõstetud materjali ja esialgne maapind taastatakse. Uuringu viib läbi Inseneribüroo Steiger.

Kehtna vallavolikogu istungile on ette valmistatud eelnõu, millega nõustatakse kaevandaja taotlusega. Geoloogilise uuringu loa annab Keskkonnaamet, kuid enamasti lähtudes kohaliku omavalitsuse nõusolekust või keeldumisest. Nii on näiteks Kohila vallal õnnestunud tõrjuda mitu taotlust – vähemalt esialgu, sest kaevandaja võib vaidlustada otsuse kohtus või pöörduda valitsusse.

Järvakandi uuringuruumi uuringuloa taotlusele küsib Keskkonnaamet nõusolekut ka Järvakandi vallavolikogult.

Tunne Kelam: Keegi ei saa tänapäeval kusagil milleski kindel olla

Nädalapäevad tagasi külastas Raplamaad Euroopa Parlamendi kõige pikema staažiga Eestist valitud saadik Tunne-Välto Kelam. Ta on üks neid väheseid poliitikuid, kes võtab pidevalt aega vahetuteks kontaktideks oma valijatega. Tema üks motosid on: kuula inimesi ja räägi nendega.

Tõnis Tõnisson

Külaskäik algas Kohila koolis, kus poliitik veetis tunni 10. klasside õpilastega. Seejärel käis ta Salutaguse pärimistöötuses. Pärastlõunal oli Kärü raamatukogus kohtumine kohaliku rahvaga. Tagasiteel Tallinnasse tegi Kelam peatuse maakonnalehe toimetuses ja suundus siis Rapla kiriku pastoraati.

Meie põgus jutuajamine algas pika päeva ühte lausesse mahutamiseks. Kohilas oli kosutav kokkusaamine noortega, pärmitehases nähtu ja kuuldu oli väga muljetavaldav, jutuajamine Kärü inimestega sünnitas mõtteid – Kärü inimesed ei lähe Raplamaalt kerge südamega ära, sest kahtlemata on Rapla kultuurikeskusena olulisem kui Türi, aga möödunud aastast valikut mõjutasid paraku muud tegurid.

See oli koht, kust võikski koduste haldusreformi probleemidega kohe edasi minna, kuid selle asemel võtsime ette hoopis Euroopa mured. Aeg on keeruline ja lahendamist ootavad eksistentsiaalse iseloomuga probleemid. Kelam tõi näiteks, et seni on riikide esindajad tulnud Brüsselisse kui lahinguväljale, kus igaüks võitleb oma rahvuslike huvide eest. Paraku, kui me tahame ühiselt püsima jääda, tuleb mõista, et tegelikult peab Brüssel muutuma ehitusplatsiks, kus võetakse vastu otsuseid, mis kohe ka ellu viiakse.

Kelam tunnistab, et koos Inglismaa lahkumisega on Euroopas üksmeelt siiski juurde tulnud, aga mitte nii palju, et võiks rahul olla. Seda üksmeele kasvu adub ilmselt ka Ühendkuningriik, kes on, nagu Jonathan Swifti kangelane Gulliver, ühel kenal päeval ärganud liliputimaal ja mõistnud, et ta ei saa iseseisvalt midagi ette võtta, sest on seotud tuhande niidiga talle justkui võõra maa külge.

Brittidel ei saa kerge olema – kõigepealt tuleb senised paelad lahti sõlmida, et siis uutest sidemetest kokku leppida. Keegi ei saa päris üksinda hakkama, isegi Ühendkuningriik mitte. Samas võib ennustada, et tõsised probleemid tekivad inglase jaoks mitte Mandri-Euroopas, vaid eelkõige ikka oma kodusaarel.

Tänases maailmas ei saa keegi midagi garanteerida, ütleb Kelam. Migratsiooni-kaosest väsinud, identiteeti kaotav ja selge eesmärgita frustreerunud valija väljendab valimiskasti juures eelkõige oma tundeid ja ei mõtle tulevikku peale. Ka britid hääletasid ju Brexiti poolt ikka selleks, et eliiti paika panna. Seda, et nii karistatakse ka ennast, ei mõeldud. Sellepärast ongi eksperdid hakanud rääkima kahest osast koosnevaist valimistest, kus esimeses etapis lastakse aur välja ja teises valitakse tegelikult.

Kas brittidel võiks järgi-

Tunne-Välto Kelam.
Foto: SIIM SOLMAN

jaid olla?

Kelam ei usu seda, kuigi tänases maailmas ei ole miski päris kindel. Ta on veendunud, et Ungari ja Poola ei ole kindlasti need riigid, kes võiksid soovida Euroopat lõhkuda, sest neil ei ole ühtegi teist alternatiivi. Enne võiks Prantsusmaalt mida iganes oodata.

Mis võiks Euroopat ohustada?

Kindlasti ei ole see Ukraina, kinnitab Kelam. Ukraina areng on olnud muljetavaldav. Pikaks sammuks teel euroopaliku ühiskonna poole on näiteks korruptsioonivastase seaduse vastuvõtmine. Seda mõistetakse kogu Euroopas ja see tähendab, et Ukrainat, nagu ka Gruusiat, ei jäeta maha. Loomulikult on selles üksmeeles omajagu ka härra Putini teeneid, muigab Kelam.

Probleemne on aga hoopis Lääne-Balkan. Seal pakub

Euroopa kõrval väga selgeid alternatiive ka Venemaa. Kelam toob näiteks Makedoonia, mille ühinemist Euroopaga takistab praegu Kreeka, kes soovib, et riik võtaks endale teise nime. „Me ei tohiks seal-seid riike endast piasjades üle vaieldes eemale tõrjuda. Peame meeles pidama, et Balkan on traditsiooniliselt plahvatusohtlik,“ hoiatab Kelam.

Selle taustal on meil siin suhteliselt rahulik.

Kuigi, Kelam toonitab seda juba mitmendat korda, keegi ei saa tänapäeval kuskil millelegi väga kindel olla. Loomulikult on oluline, et siin paiknevad NATO üksused, teiste hulgas ka Suurbritannia sõdurid, mis veel kord kinnitab, et Inglismaa ei ole Euroopast kuhugi kadunud. Aga veel olulisem kui liitlaste kohalolu, on meie enda kodanikkonna valmisolek oma riiki kaitsta, ning Läti, Leedu ja Eesti va-

heline koostöö. Venemaal võib tekkida soov NATO-t proovile panna just siin regioonis ja siis sõltub palju meist endast.

Kui üksmeelsed me ise oleme?

Kas Kelam on rahul näiteks haldusreformi käiguga, mis on sünnitanud kogu Eestis vastakaid tundeid? Kelam teeb väikese pausi, enne kui vastab, et tegelikult teeb asjade käik talle päris tõsiselt muret. Ta resümeerib, et loomulikult oli suuremaid omavalitsusi vaja, kuid mingil hetkel muutus reform erakondade komplitseerunud taktikaliseks poliitmänguks ning kaugenes algsest eesmärgist.

Muret teeb piirkondi sidunud ja maakondi koos hoidnud maavalitsuste kiire laialisaatmine, ilma et neile oleks head asendust osatud pakkuda. Töökohtade, eriti haritlaskonda puudutavate ametite vähenemine koondamiste ja tsentraliseerimise läbi maal

peaks muret tegema tegelikult kõigile. Globaliseerumine ei ole toonud loodetud tasakaalu mitte kusagil, pigem on see süvendanud mitmeid vastuolusid. Meil peegeldub see kõige paremini maakondades, kus elanikkond on üheaegselt nii vähenenud kui ka vananenud. Nii ei saa enam jätkata.

Eestil oli taas vabanedes paar olulist eesmärki. Me oleme need ammu saavutanud, aga uut, kõiki motiveerivat visiooni ei ole keegi osanud välja pakkuda. Öeldakse, et riigimees on see, kes seab eesmärgi järgmistele põlvkondadele, poliitik aga tiksub valimistest valimisteni. Kõigi meie erakondade juhtorganid valdavad väga hästi poliitteenoloogiasid, mille abil valimisi võita ja valimiste vahel intriigi värskena hoida, aga need ei arenda riiki.

Kelam peab viimastest aegadest oluliseks seda, et võimu juurde pääses lõpuks Keskerakond – ühiskonna tervisele ei mõju hästi, kui üks suure toetajaskonnaga erakond on väga pikka aega tõrjutud olnud. Kindlasti on see samm mõjunud positiivselt kodanikkonna ühtsuse taastamisele.

Praegune aeg nõuab kodanike aktiveerumist, erakonnad peavad asendama loosungid sisulise tegevusega. Oluline on kaasa tõmmata just vanemaid, elukogenud inimesi – nemad hoiavad tasakaalu. Üldse on vaja inimestega tihedamalt kontakteeruda. Loomulikult võivad inimeste mured olla nii põhjendatud kui ka põhjendamatud, aga need tuleb ära kuulata ja vastavalt kas siis lahendusi või selgitusi jagada. See käib kõigi erakondade kohta, kõigil on mille üle järele mõelda. Reformierakond aga, ütleb Kelam, peaks mõtisklema oma nime üle.

Üks küsimus

Miks te astusite tagasi Rapla vallavolikogu saadiku kohalt?

Vastab Jaak Karp (pildil): Osutusin volikogusse valituks viimastel valimistel 2013. aastal ja esitasin avalduse volikogust lahkumiseks eelmisel kuul.

Põhiline põhjus lahkumiseks oli soov minu persoon ja korvpall kohalikust poliitikast distantseerida. Minu arvates on volikokku kandideerimisel mõtet, kui sul on mingi teema, milles sa tunned ennast tugevalt ja milles soovid kaasa rääkida. Oma tugevuseks pidasin kandideerides noortespordi arendamist ja eelkõige on minu teadmised mõistetavalt seotud korvpalli

Foto: SIIM SOLMAN

arendamisega. Kandideerides eeldasin, et volikogu liikmena on mul võimalik veelgi

paremini esindada seda osa kogukonnast, kes korvpallist lugu peab ja kelle korvpall on ühte sidunud.

Kuid korvpalli edendamine ei olnud loomulikult ainus põhjus valimistel osalemiseks. Mulle on oluline, milline on keskkond laste ja noorte arenguks laiemalt, millised on lasteaedad, koolid, spordivõimalused jms. Lisaks pean ülioluliseks majanduskeskkonna arendamist ja suhtumist ettevõtjatesse.

Oma töös suhtlen ettevõtjatega pidevalt. Rapla Korvpallikooli noortespordi eelarvest katab ca 17% Rapla vald,

ca 29% katab lastevanemate toetus ja kolmandiku sponsorite toetus. Avis Utilitas Rapla meeskonna eelarvesse panustab omavalitsus sellel hooajal alla 10% ja ülejäänud eelarve sõltub väiksematest ja suurematest sponsoritest, kes kõik on meile väga, väga olulised.

Kuigi ma pean rõhutama, et kohaliku omavalitsuse toetus on kõige aluseks, sest ilma selleta me ei jääks kindlasti ellu, näitavad numbrid, et tegelikult isegi noortespordi seisab suuresti püsti siiski ettevõtjate najal, meistriliiga meeskonnast rääkimata. Aga

omavalitsuse seisukohast tuleks minu arvates vaadata nii, et ettevõtjatest sõltuvad töökohad, millest omakorda sõltub maksumaksjate arv ja seeläbi laiemalt kogu valla heaolu.

Need olid põhilised seisukohad, millest ma oma valikutes volikogu liikmena lähtusin. Aga paraku reaalsed arengud minu volikokku kuulumise ajal olid sellised, kus korvpalli tähtsus kogukonna jaoks tõusis, aga omavalitsuse jaoks samal ajal hoopis langes.

Lisaks jõudsin hiljuti arusaamiseni, et valla toetusest korvpallile on saamas po-

liitiline vahetuskaup ning ma ei saanud enam volikogu liikmena vabalt väljendada oma seisukohti. Kuid ma leian, et korvpall, nii nagu ka ettevõtluskeskkonna arendamine peaksid Raplas olema poliitika- ja parteideülesed ning volikogu liikmena ma soovisin olla aus nii iseenda kui ka oma valijate ees. Sellepärast otsustasingi volikogust lahkuda ja suunata edaspidi kogu oma energia oma põhitöösse, kus ma tunnen, et ilma kohalikus poliitikas osalemata saan kogukonna heaks palju rohkem ära teha.

Küsis Siim Jõgis

Vaidlused metsaseaduse üle kestavad

Ühiskonnas kõneainet tekitavad metsaseaduse muudatused lähevad peagi Riigikogus teisele lugemisele, eelnõu parandusettepanekuid on esitatud ka Raplamaalt.

Vivika Veski

Kohila Metsaselts on teinud ettepanekuid, kuidas metsa majandamine erametsaomaniku jaoks ladusamaks muuta. Kodanikuühendus Eesti Metsa Abiks (EMA), kus osalevad ka mitmed Raplamaa inimesed, soovivad leida, et metsaseaduse eesmärgis peab olema selgelt sõnastatud ökosüsteemi kaitse.

Tulipunktis kuuskede raievanus

Kõige rohkem kõneainet on metsaseaduse plaanitavatest muudatustest tekitanud kuuskede raievanuse alandamine viljakates kasvukohatüüpides 60–70 aastani, kuigi keskkonnaministeerium kinnitab, et lisaraie võimalus tekib vaid 4200 hektaril, mis moodustab vähem kui 0,2 protsenti Eesti metsamaast. EMA osutab aga, et ministeerium on arvesse võtnud vaid esimesel aastal lisanduvaid raie võimalusi, justkui polekski seadusel pikaajalist mõju. Praegu on kuusikute minimaalne raievanus 80 aastat.

EMA kogus nädala jooksul oma liikmetelt Riigikogu keskkonnamisjonile esitamiseks arvamusi ja ettepanekuid. Mitmeid ettepanekuid tegi Eidapere kooli loodusainete ja ühiskonnaõpetuse õpetaja, kunagine Rapla linnavalitsuse keskkonna- ja haljastusnõunik Margus Maripuu, mille eest EMA teda ka oma Facebooki lehel nimeliselt tänas.

Ka Maripuu toetab EMA ühistesse ettepanekutesse kirja saanud nõuet, et kuuskede raievanuse alandamisest tuleb loobuda. Kodanikuühendus leiab, et raievanuse alandamise kompenseerimiseks vastu võetud salu- ja laanemetsa range kaitse vajakute likvideerimine ei ole piisav, et kahju korvata.

Kohila Metsaselts soovib, et lisaks viljakate boniteediklasside kuusikutele hõlmaks raievanuse alandamine ka karbonaatsetel muldadel kasvavaid kuusikuid ja teeb ettepaneku seaduseelnõu seletuskirja sellekohaselt täiendada.

„Karbonaatsetel kuivadel muldadel kasvavad kuusikud haigestuvad samuti väga tugevalt juuremädanikuga. Seetõttu väheneb puistu tootlikkus ning juure- ja tüvemädanike tõttu

Kodanikuühendus Eesti Metsa Abiks juhib oma kirjas tähelepanu, et olukorras, kus suurtöösturid üha enam väikeomanike maid kokku ostavad, on neil üha hõlpsam suuri metsatükke maha raiuda.

Foto: SIIM SOLMAN

halveneb puidu kvaliteet. Samas ei pruugi nad saavutada enne hetkel kehtivat raievanust küpsusdiameetrit, mistõttu on selliste puistute raiumine võimalik ainult patoloogi aktiga. Enamasti on selleks ajaks puistu majanduslikust väärtusest alles 50 protsenti või vähem,” põhjendab Kohila Metsaseltsi juhatuse liige Heiki Hepner.

Hepner kinnitab, et selle probleemiga, et kuusikud mädanevad kätte ära, on kõik Kohila piirkonna kastikuloo ja sinilille II boniteedi kuusikute omanikud kokku puutunud. „Ja tegelikult ongi see probleem tõsisem pigem kuivadel karbonaatsetel muldadel kui viljakatel I ja II boniteediga kasvukohtades, sest küpsusdiameeter, mis on kõigile kuusikutele üks, 26 sentimeetrit, saabub vähemviljakates kasvukohtades hiljem. Minu praktika ei ole tõestanud, et juurepessuga nakatumine toimuks karbonaatsetel muldadel hiljem või selle areng oleks aeglasem kui viljakates kasvukohatüüpides. Olen näinud ka, kuidas juba 40-aastased kuusikud on totaalselt nakatunud, rääkimata 80-90-aastastest kuusikutest,” räägib Hepner.

Kevadine raierahu kõigile

„Metsaseaduse üldine hoiak olgu ökosüsteemi kaitsev ja hoidev, inimeste sotsiaalseid ja kultuurilisi vajadusi rahuldav,” nimetab Margus Maripuu kõigepealt, kui tuleb juttu, mis tuleks metsaseaduses muuta. Samuti leiab ta, et tuleks keelata lageraiad nii era- kui ka riigimetsas, lubades neid ainult erandjuhul. EMA

päris keelustamist ei taotle, küll aga rangemat kontrolli.

„See, mis on Eesti metsade majandamisega saavutatud, näitab kohati kallutatud süsteemitust, milles põhiorhk langeb puidumüügile ja -töötlemisele,” tõdeb Maripuu. „Minu kodukohas leidub hulgaliselt näiteid nii era- kui ka riigimetsades nii hiljuti kui ka varem toimunu suhtes: noorendikke ei hooldata, raiutud langid jäävadki tühjaks, seal kasvab ainult hein, ei mingit looduslikku juurdekasvu, sihte ja metsateid ei siluta pärast metsavedu, metsasihid on hooldamata ja võssa kasvanud, metsa raiumine hoopis hoogustub siis, kui linnud saabuvad ja pesitsevad, palju on eksitud ja loata metsi maha võetud suuremalt alalt kui lubatud, hävitatud on külade miljöö ja looduslik inimelukeskkond.”

Maripuu leiab veel, et tuleb soodustada lageraiete alternatiivseid raieliike, kehtestada jätkusuutlik raiemaht, nii riigi- kui ka erametsades kehtestada lindude pesitsusperioodil 15. aprillist kuni 15. juulini kevad-suvine raierahu, säilitada metsi ühendavad rohekoridorid loomadele, rekreatsioonialad inimestele ning pärand- ja pühapaigad.

Ta nimetab veel mitut võimalust metsaseadus paremaks muuta, mis ka EMA ühisettepanekutesse jõudsid. Kui raie puhul on tegemist külaga piirneva metsaga, tuleb kokkuleppel kohalike elanikega jätta alles kas küla piirav metsatsoon või nii-öelda puude saarekesed. Teavitust asulaga külgnevates metsades eesootavatest raietest või koosolekutest, kus raieplane

arutatakse, peab kogukonnani jõudma efektiivsemalt kui praegu. Metsateed ja -sihid tuleb taastada kohe pärast raietööde lõppu ja puidu väljavedu. Raielangid tuleks koristada raidmetest sellisel määral, et oleks tagatud küll mikroorganismide eluks vajalik kõdu, kuid säiliks metsas liikumise võimalus inimestele. „See lihtsustab ka uue metsa istutamist,” tõdeb Maripuu. Ka tuleks tema hinnangul saavutada kontroll metsaistutamise ning ka noorte puistute hooldamise üle.

Kas arvestada naabriga

EMA leiab, et metsaseaduse muudatustest tuleb võtta välja punkt, mis ei kohusta metsateatise esitamisel enam arvestama naaberkiinnistu raieplaanidega. Praegu tohib metsa raiuda vaid see, kes esimesena teatise esitab, ning see takistab mitme kõrvutiasuva kiinnistu lagedaks raiumist. „See piirang peab jääma sisse, sest vastasel juhul võivad hakata tekkima hiiglaslikud lagedaks raiutud alad,” põhjendab EMA.

Kohila Metsaselts soovib teeb ettepaneku laiendada naabriga mitteametliku raie võimalust ka kaitstavatele loodusobjektidele ja kalda piiranguvööndisse, leides, et sellega tagatakse omanike võrdsem kohtlemine

„Üks piirinaabritest võib põhjendamatult kinni hoida metsateatist, reserveerides selle endale kohe metsamajanduskaava saabumisel ja pikendades enne teatise kehtivusaja lõppu. Sellise teguviisiga on võimalik välistada teise piirinaabri

raietegevus aastakümneteks,” nendib Hepner. „Et ei oleks liigset bürokraatiat, siis võiks samu tingimusi lankide suuruse kohta, mis on majandusmetsas, laiendada ka kaitsealadele. Seal on lubatud langi pindala nagunii väiksem kui majandusmetsas.”

EMA juhib oma kirjas tähelepanu, et olukorras, kus suurtöösturid üha enam väikeomanike maid kokku ostavad, on neil üha hõlpsam suuri tükke maha raiuda. „Seega tekib kahtlus, et väikeomanike toetamise õigustuse tähe all soodustatakse tegelikult suuromanike suuri lageraieid,” seisab nende kirjas.

Hepner tõdeb, et kindlasti leidub neid, kes püüavad metsaseadusest nõrku kohti leida ja neid ära kasutada, nagu see juhtub ka kõigi teiste seaduste puhul, aga see ei anna alust metsaomanikke ebaõiglaselt kohelda.

Et aga mitte metsa kokkuostjatelt petta saada, soovib ta metsaomanikel teha kõik tehingud ametlikult, sõlmida detailsed kirjalikud lepingud, konsulteerida oma metsaseltsi nõustajaga (metsakonsulendiga) ning teha väike kulutus, et ta teostaks ka hiljem tööde üle järelevalvet. Ning kui omanik ei kavatse oma metsa raiuda, siis igale suvalisele helistajale ei ole vaja seda seletama hakatagi, lisab Hepner.

Võimalus ettepanekuid selgitada

Praegu menetleb metsaseaduse ja looduskaitse seaduse muutmise seaduse eelnõu Riigikogu kahe lugemise vahel keskkonnamisjon. Oma muudatusettepanekud eelnõu kohta on esitanud ka Vabaerakonna fraktsioon ning Riigikogu liikmed Anneli Ott ja Jaanus Karilaid. Mõlemad panevad ette jätta muudatustest välja kuuse raievanust alandav punkt. Vabaerakond tahab välja jätta ka punkti, mis lubab mitte arvestada piirinaabriga lageraielangi suuruse puhul. Riigikogu majast väljastpoolt on oma arvamusi ja ettepanekuid esitanud veel mitmed ühendused ja kodanikud.

Muudatuste eelnõu esimesel lugemisel 22. märtsil ütles keskkonnamisjon esimees Rainer Vakra, et keskkonnamisjonis on kokku lepitud kord, et kui keegi väljastpoolt maja teeb eelnõu menetlemisel ettepaneku, siis kutsuvad nad ta keskkonnamisjon ja annavad võimaluse oma seisukohti selgitada.

Vakra kinnitab, et nad kindlasti kutsuvad. „Hetkel oleme välja töötamas keskkonnamisjon muudatusettepanekuid. Aga eesmärk on mai alguseks [eelnõu] teine lugemine lõpetada,” selgitab ta.

Märjamaa rahvamajas läbi viidud messil oli end tutvustamas 22 ettevõtet.

Fotod: SIIM SOLMAN

Märjamaa töömess tõi kokku üle kaheksa külastaja

Märjamaa töömess võimaldas kohalikel tööandjatel ja töötutel suhelda silmast silma. Mess peeti Märjamaa rahvamajas neljapäeval, 13. aprillil ning kohal oli 22 ettevõtet, kes nii alaliselt kui ka hooajatöödele omale abikäsi otsisid.

Siim Jõgis

Hinnanguliselt käis messilt läbi kakssada töötajat. Nende seas ka keskkooliõpilased, kes otsisid tegevust suveks.

Neljapäevase messi korraldas töötukassa koostöös Märjamaa vallavalitsusega ning see kestis kolm tundi. Ürituse idee oli lihtne – viia kokku nõudlus ja pakkumine ehk kohalikud ettevõtjad ja töötud või lihtsalt inimesed, kes otsisid ametialaselt uusi võimalusi. Messi külastajatest moodustasid nemad umbes poole ning ülejäänud olid töötukassas arvel olevad töötud. Kõigi huviliste jaoks oli pakumisel ligikaudu 120 töökohta. Suurematest ettevõtetest olid esindatud O-I Production Estonia AS, Saarioinen Eesti OÜ, Timberstone Ehitus OÜ,

Hilding Anders Baltic AS koos oma kaubamärgiga Sleepwell ning Coop Eesti.

Messi eesmärk oli luua esmaseid kontakte ettevõtjate ja töötajate vahel. Näiteks Alus asuv Saarioinen Eesti OÜ soovis leida umbes kakskümmend uut töötajat ning Järvakandis tegutsev O-I Production Estonia AS pakkus välja viis töökohta. Mõlemas ettevõttes käib juba

tööl Märjamaa inimesi ning seetõttu soovisid nad sealt ka lisajõudu leida.

Coop Eesti plaanib rajada Märjamaale Konsumi kaupluse ning selle tarbeks tuldi messile võimalike töötajatega tutvust sobitama. Ettevõtte esindaja Väino Sassi rääkis, et tulevases Märjamaa Konsumisse otsitakse kokku kahtekümmend viit töötajat. Nende seas ka kaupluse juha-

tajat. Plaanide kohaselt võiks Märjamaa Konsumi avada järgmise aasta esimeses kvartalis. Tänavu jaanipäevaks loodetakse projekt valmis saada. Detailplaneering on Märjamaa vallavalitsuses algatatud.

Ettevõtte otsisid nii püsitöötajaid kui ka hooajatöölisi eelolevaks suveks. Näiteks Ruunawere Hotell OÜ lootis messilt leida kahte töötajat

Rapla täiskasvanute gümnaasium kutsus haridusteed enda juures jätkama.

– kokka ja koristajat, kellest üks võetaks tööle püsivalt ning teine suveks.

Messil sai kuulata ettekandeid palga- ja maksuteemadel (maksu- ja tolliamet), milist töötajat ootab tööandja täna (Saarioinen Eesti OÜ personalijuht) ja töötamisvõimalustest Euroopas (Eesti Töötukassa). Maksu- ja tolliameti esindaja rääkis näiteks ümbrikupalgaga seotud ohtudest. Ettekandest tuli välja, et ümbrikupalgaga leppimisel riskib töövõtja sellega, et lõplik töötasu võib kujuneda esialgu lubatust väiksemaks.

Märjamaale olid võimalikke uusi töötajaid tulnud otsima ka ettevõtte väljastpoolt Rapla maakonda. Näiteks Sleepwelli kaubamärgi esindaja Hilding Anders Grupp, kes tegutseb Jüri alevikus Harjumaal. Nende esindaja rääkis, et juba praegu töötab seal Märjamaa inimesi ning seetõttu tuldi messile ka uusi võimalikke töötajaid otsima. Veel oli väljastpoolt Rapla maakonda oma väljapaneku üles seadnud kaitseressurside amet, kes otsis sõdureid Scoutspataljoni.

Võrdlus eelmise aastaga

Kuna 2016. aasta kevadel toimus töötukassa eestvedamisel sarnane mess Kohilas, on sobilik välja tuua mõned võrdlused. Külastajate arv jäi enam-vähem samasse suurusjärsku. Aasta tagasi oli töömessil külastajaid 210 ning tänavu ligikaudu kakssada. Küll aga kasvas aastaga kohal olnud tööandjate arv. Kohilas oli see 16, Märjamaal 22.

Töötukassa Raplamaa osakonna tööandjate konsultant Andrei Mitt ütles, et heameelt teki see, et võrreldes Kohilaga kordus tänavu ainult kolm tööandjat. See tähendab, et Märjamaa messile tulid välja uued ettevõtte, keda Kohila messil ei olnud. Kahe aastaga on töötukassa Rapla osakonna korraldatud töömessidel väljas olnud 35 ettevõtet. Veel üks võrdlusemoment: 2016. aastal oli Kohilas pakumisel 200 töökohta, 2017. aastal Märjamaal 120. Nii suur vahe tuleb sellest, et eelmisel aastal pakus Kohila Vineer välja lausa sada töökohta. Tänavu ühtegi nii ambitsioonika plaaniga ettevõtet kohal ei olnud.

Töötukassa palus külastajatel anonüümselt täita tagasisidelehed. Nende analüüs näitab, et enamasti jäid messi külastajad üritusega rahule. Mõni üksik külastaja mainis ka vastupidiselt, et tema rahule ei jäänud. Tagasisidelehtedelt võis üles noppida ka mõned ideed ja ettepanekud järgmisteks kordadeks. Näiteks soovis üks külastaja, et järgmine kord võiks olla spetsiaalne ümarlaud töötutele, et nad saaksid oma kogemusi jagada. Messilt käisid läbi ka Märjamaa gümnaasiumi viimaste klasside õpilased. Üks neist jättis tagasisidelehele märke, et rohkem töökohti oleks võinud olla suunatud noortele.

Koolid otsisid õpilasi

Lisaks tööpakkumistele kujunes oodatult populaarseks karjäärinõustamise laud. See asus mugavalt Märjamaa rahvamaja saalist väljas, kus melu pisut vaiksem oli. Laua ümber tiirles pidevalt mõni huviline. Andrei Mitt rääkis, et seal käisid nõu küsimas enamasti need, kellel töökoht olemas, kuid on oht saada koondatud. Samuti käis karjäärinõustamise laua tagant nõu küsimas vähemalt üks tööandja.

Messil oli väljas veel pakkumisi. Näiteks kutsusid järgmisel õppeaastal haridusteed enda juures jätkama Rapla täiskasvanute gümnaasium ja Kehtna kutsehariduskeskus. Võrreldes eelmise aastaga oli nende osalemine uus. Katrin Viru Kehtna kutsehariduskeskusest rääkis, et praegu on viiskümmend protsenti nende kooli õpilastest täiskasvanud ning see trend ei näita vaibumise märke. Pigem vastupidi. Tuleb ka seda ette, et Kehtnasse asub õppima doktorikraadiga inimesi, rääkimata bakalaureuse- või magistrikraadi omanikest.

Rapla maakonnas on registreeritud töötute osakaal tööjõulisest elanikkonnast 4,8 protsenti. Eesti keskmine on sealjuures 5 protsenti, mis tähendab, et Raplamaa töötus on madalam kui Eesti keskmine näitaja. Andrei Mitt sõnul on suund praegu selline, et kvalifitseeritud tööjõudu jääb Rapla maakonnas aina vähemaks. Järgmise töömessi aeg on veel lahtine, kuid paika on pandud, et see tuleb Raplas.

Coop Eesti tulid messile võimalike töötajatega tutvust sobitama. Võimalusi tutvustab ettevõtte esindaja Väino Sassi.

Raplamaa naised ning lapsi kaitseb ja aitab Eluliin

Lähisuhtevägivald on viimase aasta jooksul pälvinud suurt tähelepanu. Alates eelmise aasta teisest poolest tegeleb Raplamaal naistevastase vägivalda all kannatanutega Eluliin. Mis organisatsiooniga on tegemist ning kes seal töötavad, sellest rääkis Eluliini juht Eda Mölder.

Mariliis Vest

Esmalt pisut Eluliinist, milliseid teenuseid täpselt pakute ning kui kaua olete tegutsenud?

Eluliin on tegutsenud 20 aastat, alates 1996. Esimeseks teenuseks oli usaldustelefon – algul eesti, hiljem ka vene keeles. Aastast 2001 teeme Tallinna Psühholoogilise Kriisiabi Keskust, naiste tugikeskused tegutsevad aastast 2005, inimkaubanduse ohvrite varjupaik aastast 2006. Lisaks nõustamine uimastisõltlastele ning HIV-i ja aidsihaigetele, samuti grupid vanglates.

Aastast 2016 korraldab Eluliin naistevastase vägivalda ohvrite varjupaiga- ja nõustamisteenust Raplamaal, Järva- maal, Läänemaal, Hiiumaal, Harjumaal ja Tallinnas.

Kes on need inimesed, kes Eluliinis Raplamaal töötavad ning milline on nende kvalifikatsioon? Kas need inimesed on just lähisuhtevägivaldale spetsialiseerunud?

Raplas on meil töö kolm inimest. Psühhoterapeut, kõrgharidusega sotsiaaltöötaja ning juhtumikorraldaja. Kõik nad on läbinud ka naistevastase vägivalda teemalise erikoolituse. Kõik on kohalikud inimesed, elavad ja töötavad Raplas ning on oma tööle pühendunud nii professionaalsuse kui ka südamega. (Raplamaa var-

jupaigas käis jaanuari lõpus külas ka minister Jevgeni Ossinovski, kellelt varjupaiga kiire toimumapanemise eest kiita saime.)

Kui palju on teie töötajad Raplas kohapeal olemas? Ehk kui on vaja kiiret abi ja reageerimist, kas ollakse kohe olemas? On ju tihti nii, et naised julgevad ainult üheks väikeseks momendiks ennast kokku võtta ja teile helistada.

Kui on vaja kiiret abi ja reageerimist, saab seda ööpäev läbi, kellaaegast sõltumata. Inimene, kes vastab kõnele, juhatab abivajaja varjupaika, vajadusel aga hoopis haiglasse või politseisse, kuhu meie inimene talle vastu tuleb ning ta sealt edasi varjupaika viib. Maakonnas elava inimese puhul saab esimese kõnega selgeks, kuidas ja millal jõuab abivajaja varjupaika. Loomulikult saab tulles lapse(d) kaasa võtta.

Varjupaigas on olemas kõik, et sinna mõneks ajaks koos lastega elama jääda. Koostöös leitakse iga konkreetse ohvri ja tema laste jaoks parim lahendus, vajadusel tehakse koostööd kohaliku omavalitsuse sotsiaal- ja lastekaitse spetsialistidega. Juriidilist abi annavad Eesti Naisjuristide Liidu juristid.

Kes teie tegevust finantseerib ning kui palju on teil

Eluliini juht Eda Mölder.

Foto: erakogu

tööl vabatahtlikke?

Naistevastase vägivalda ohvrite nõustamist ja varjupaigat teenust finantseerib sotsiaalkindlustusamet. Eluliini teisi naiste tugikeskusi Tallinnas, Jõhvis ja Tartus rahastab sotsiaalministeerium, psühholoogilise kriisiabi keskust Tervise Arengu Instituut. Vabatahtlikke on Eluliinis umbes 60, peamiselt on nad seotud usaldustelefoniga.

Kas Eluliin on ka varem tegelenud lähisuhtevägivalda all kannatanutega?

Professionaalsel tasandil alates aastast 2001 Tallinna psühholoogilise kriisiabi keskuses, vabatahtlikul pinnal läbi kogu usaldustelefoni

toimimise ajaloo. Eesti Naisjuristide Liidu juristid on lähisuhte- ja naistevastase vägivalda all kannatanutega samuti kaua tegelenud, muuhulgas ka seniseid teenusepakkujaid koolitades.

Millal saab abivajaja helistada?

Telefon 551 5491, kuhu saab helistada, et naistevastase vägivalda korral abi leida, töötab ööpäev läbi. Helistada võib ka siis, kui tahaks lihtsalt veidi nõu pidada või aru saada, millised võimalused vägivaldsest suhtest lahku- miseks on. Ühtegi kohustust ühendusevõtt helistajale kaasa ei too. Nõu küsida võib ka siis, kui tuntakse soovi aidata mõnd oma lähedast, kes on langenud naistevastase vägivalla ohvriks, või aru saada,

kas üks või teine olukord kätkeb endas naistevastast vägivalda. Abi võib (ja tuleb!) otsida ka siis, kui suhtes pole füüsilist vägivalda, kuid naine tunneb end emotsionaalselt allasurutuna, emotsionaalne vägivald võib kergesti üle minna ka füüsiliseks.

Kui suur erinevus on selle teenuse vahel, mida teie pakute, võrreldes varasema Raplamaa Naistekeskuse teenusega?

Teenuse osutamine käib teenuse osutamise standardi järgi, standard ei sõltu sellest, kes täpselt teenust pakub. Standard töötati välja koostöös varasemate teenusepakkujatega, praeguseks on sotsiaalkindlustusamet nõudeid veidi täiendanud ja laiendanud. Pole vahet, millises maakonnas langeb naine ohvriks – ta saab kindlasti abi. Tuleb vaid langetada otsus, helistada ning olla valmis oma seniseid elumustreid muutma.

Otsus vägivaldsest suhtest lahkuda on äärmiselt oluline nii naise kui ka laste füüsilise ja vaimse tervise pärast. Sotsiaalkindlustusamet on kokku kutsunud naiste tugikeskuste arendusgrupi, kuhu on kaasatud ka Eluliin, et tegeleda naiste tugikeskuste teenuste kvaliteedi arendamisega riiklikul tasandil. Varasemal nn projektipõhisel perioodil ei ole naiste tugikeskustel olnud oma kvaliteedistandardit välja töötatud.

Kas naised saavad teie kaudu ka juristi ja psühholoogi abi?

Jaa, loomulikult. Mitte „meie kaudu”, vaid nõustamisele ja/või varjupaika tulles. Teisiti oleks selle töö tegemine

mõeldamatu. Vägivaldsest suhtest väljumine on pikk ja keeruline protsess, mille juures naine vajab palju abi, samuti lapsed.

Oluline on teada, et ema vastu suunatud vägivalda ohvrid on alati ka lapsed, ka sel juhul, kui neile füüsiliselt haiget pole tehtud.

Samas ei saa varjupaiga esindajatelt oodata imesid – väga suur töö tuleb ära teha ka ohvril endal. Ta peab võtma vastutuse iseenda ja laste eest, meie saame talle sellejuures olla nii professionaalseks kui ka emotsionaalseks toeks, kuid mitte hakata elama tema elu. Teekond vägivaldavas ellu on pikk ja keeruline, aga alati võimalik.

Mida arvate Stina Andoki kirjutatud arvamuses välja toodust, et hädas oleva naise jaoks on probleem, kui ta on sunnitud oma murest mitmele võõrale inimesele rääkima?

Esiteks – oma mure võõrale rääkimine peaks olema turvalisem, sest kõne vastuvõtja on n-ö puhas leht, kes aitab abivajajal luua esmase tegutsemisstrateegia ning hinnata kriisi suurust ja ohtu naisele ja lastele.

On keeruline ette kujutada olukorda, kus ohvri psühhoteeraapiaga ning tema juriidiliste probleemidega tegeleks üks ja sama isik, seega on murede arutamine mitme erineva spetsialistiga paratamatu, vajadusel tuleb kaasata veel teisi spetsialiste.

Oluline on teada, et mitte kedagi ei jäeta abita. Eesti on nii väike, et siin on iga inimene väga tähtis. Eriti tähtis on aidata neid, kes ise ennast parajasti aidata ei suuda.

Maksu- ja tolliameti nõuanne

Võlgades äriühingu müümine selle likvideerimiseks ei vabasta juhatuse liikmeid vastutusest

„Ostame ja likvideerime Teile koormavaks muutunud ettevõtte. Näiteks kui Teile ettevõttel on finantsilisi raskusi, segaseks muutunud või puudulik raamatupidamine, lahkkelid omanike vahel või muud probleemid.”

Tõenäoliselt on nii mõnigi ettevõtja sellise teenusepakumise meili teel saanud. Küsisime maksu- ja tolliametilt, kuivõrd seaduslik on selline tegevus, kui palju ettevõtjad sellist teenust kasutavad ja mida maksumet soovitab ettevõtjatele, kellele niisuguseid pakkumisi tehakse.

Kommentaari andis MTA tulude osakonna talituse juhataja Airi Jansen-Uueda:

„Seesugused likvideerimisteenuse pakkumised sisaldavad sageli väärat ja

eksitavat informatsiooni, mis on suunatud pigem kergeusklike äriühingu juhtide teadmatusele teenimisele. Sellise teenuse ostmise ei vabasta juhatuse liikmeid

maksuõiguslikust vastutusest. Maksu- ja tolliamet koostab maksuvõla sissenõudmiseks vastutusotsuse äriühingu seaduslikule esindajale, kes vastutab äriühingu maksuvõla tekkimise eest. Sellest tuleneb, et maksumenetlust alustatakse isiku suhtes, kelle juhatuse liikmeks olemise perioodil võlg tekkis.

Hilisem juhatuse liikmete muutmine, sh äriühingu likvideerimisteenust pakkuvale äriühingule müümine, vastutuselevõtu kontekstis tähtsust ei oma. Pigem suurendab arvatava variisiku määramine juhatuse liikmeks selle

äriühingu ja tema juhtorgani liikmete võimalust sattuda maksu- ja tolliameti huviorbiiti. Meie soovitus ettevõtjale on jätta sellised pöördumised tähelepanuta ja makseraskustesse sattumisel pöörduda oma võlausaldaja poole olukorra ausaks lahendamiseks.

Reeglina on tegemist probleemsete ja (maksu)võlgades äriühingute juhtidele suunatud teenusega, mille eesmärk ei ole mitte äriseadustikus sätestatud ühingu tegevuse lõpetamiseks ettenähtud likvideerimismenetluse läbiviimine, vaid äriühingu võõrandamine ja juhatuse

liikmete väljavahetamine nn tankistide vastu. Tutvudes nimetatud teenust pakkuvate kodulehekülgedega, selgub, et enamjaolt on tegemist anonüümsete pakkumistega, neid pole võimalik seostada ühegi konkreetse isikuga või on allakirjutanu kodanik, keda reaalselt ei eksisteeri. Kui laialdane sellise teenuse kasutamine on, ei ole võimalik üheselt hinnata, kuivõrd meie saame anda vaate vaid maksuvõla sissenõudmise kontekstis.

Likvideerimismenetlus näeb ette eelduse, et ühingu vara peab ületama kohustusi. Kui likvideeritava ühingu varast

ei jätku võlausaldajate kõigi nõuete rahuldamiseks, peavad likvideerijad esitama pankrotiavalduse. Seega olukorras, kus ühingu võlad ületavad ilmselgelt tema vara, ei ole ühingu lõpetamine likvideerimismenetlusega võimalik ja esitada tuleb pankrotiavaldus, mille aga enamik uutest tankistidest juhatuse liikmetest tegemata jätavad. Lisaks on oluline, et pankrotiavalduse viivitamata esitamise kohustus lasub juhatuse liikmetel püsiva maksejõuetuse ilmumise hetkest. Kohustuse rikumine võib lõppeda koguni kriminaalvastutusega.

Rahvale valetamise teadus / valetamise seadus

Eha Metsallik

Tahan teile kirjutada looduse täiuslikkuse, terviklikkuse olulisusest, millest ei tohi inimkonda välja rebida, eraldada.

Puud tulid siia enne inimest, teda hoidma ja kaitsma. Loodus oma mitmekesisuses on kui kalliskivi; kui ta katki teha - liigirikkus hävitada, siis ta kaotab elujõu/täiuslikkuse. Meenutagem vene muinasjutu vanamehest, kes looduse tasakaalu rikkus ja öökullid oma põllult minema peletas, või kuidas Hiinas varblaste hävitamisega suur näljahäda tekitati. Loodus on õrn.

Liigirikuse ja tasakaalu kadumisega loodusest kaotab elujõu ka inimkond. Et ökokatastroofi läbi elanud loodus taastuks, kulub mitu inimpõlve. Inimesed jäävad lihtsalt kiiresti haigeks, kui nad loodusest eemalduvad. Kõige rohkem kannatavad lapsed. Mu nelja-aastane lapselaps küll arvas, et loodus tahab ise tagasi tulla, kuid loodusel ei lasta seda teha. Kohanemine „kultuurimaastikega“ on vaevaline kogu elavale. Norra on üks vägev riik, nüüd keelas ka lageraied ära!

Urmas Vaino saates „Suud puhtaks“, mis oli metsandusest, oleksin tahtnud küsida hr H. Tulluselt ja hr A. Kallaselt, et:

1. Kuidas nad selgitavad karule või kimalasele või kellele iganes, et siin asub tulundusmets (majandusmets) ja toimub intensiivne n-ö tööstuslik metsauuendus? (Looduse jaoks on inimeste pandud peened „metsamajandamise“ terminid, klassifikatsioonid, piirid ja lageraie lausõigustamine absurd).

2. Kas nad teavad, mitu aastat läheb aega pärast lageraie, et taastuks mustika- või pohlamets? Millal poolpõõsad jälle saaki hakkavad kandma? (See aeg ei saabu veel isegi mitte 30 aasta pärast! Tegelikult kulub ka väärtusliku marja- või seenemetsa taastamiseks 60-70 aastat.)

Mõned aastad tagasi, kui

selgus, et üksikutes metsastes valdades (saksa keeles vald ongi mets) on veel alles vähem kui 10 ha 70-80-aastast metsa. Siis pöördusin hr H. Tulluse poole, kes on meie maa (rahva) metsanduse õppetooli juhtiv teadlane, tänapäeva metsanduse spetsialistide ellusaatja, lootuses aru saada, miks meie riigi metsanduse vundament, mõistliku metsanduse teadus on mu meelest paigast ära.

Ta isegi vastas minule, saatis hulga kaunite metsavaadete õpetlikke brošüüre hoogsalt metsauuendamise vajadusest, et muidu meil polegi 100 aasta pärast 100-aastaseid metsi, kui me neid kiiresti ei uuenda. Mu meelest võiks ju ka tänapäeval igas vallas mõned hektarid neid olla, miks peab 100 aastat ootama? Minule, kangekaelsele *kõbale kibile* sai selgeks, et maailma parandamine on mõttetu.

Mie metsarahva jaoks, kes on oma külade, asulate, alevite, teeäärte, rabade kodumetsad ära kodustanud, seene- ja marjarajad sisse tallanud, on määratud uus saatuse elagu oma koduõue peal ja hoidku metsast eemale. Kuid mis sõnumi edastab jumalik inimene siin elavatele metsloomadele-lindudele, kelle kodus liigirikas loodus ongi loodud? Neil jääb üle marru minna (marutaud), inimese koduõue trügida või välja surra.

Ja üks uhke Eestimaa, edukas heaoluriik Euroopas, nagu meile sageli väidetakse, kes suudab kulutada relativismile 3% SKP-st, ei suuda palgata omale ühte haljastusarhitekti, kes käiks ja viskaks pilgu peale meie teeäärsetele (allee)puudele, mille järgi me omi kodupaiku, omi külateid ära tunneme, või vaataks teeäärsest metsaribast lagedal kasvanud kaunimad välja. Kaharad puud, mis meile kohalikele ja kaasteeliste erinevatel aastaaegadel suurt rõõmu valmistavad. Või päästaks mõne linnalähedase parkmetsa, kus iga puu jaoks jätkub kallistajaid. Jällegi, Norras maksab riik sellisele inimesele palka.

Kui inimkond loodusest eraldada (püüda kõike ainult kiirese rahasse ümber arvestada, mida ei saa niikuinii mitte kunagi küllalt), tekibki tänapäeva hullumeelne metsanduspoliitika ja teised **inimkonnavaenulikud seadused, mis looduse seadustega ei arvesta.** Näiteks rabade kiire kuivendamine, turba ja puidutoorme 90% müük välisriikidesse, metsa põleta-

misest saadud elektri müük välisriikidesse, rämpsutootmise ärimaailm või praegune inimvaenulik haldusreform - linnadesse upitamine - või jöhker Rail Baltic.

Mie haruldane rahvakilluke on siin juba ~500 inimpõlve toimetanud, omale paradiisiaeda sebinud. Loodusest omale elujõudu ammutanud, elust rõõmu tundnud. Meie paradiisiaed - mets - ongi meie rahva tänapäeva toonud, toitnud, katnud, kaitsnud, ravinud, hoidnud oma põneva maailmaga, oma fauna ja flora rikkusega. Mis sellest, et me ainult 50 viimast inimpõlve oma kurja ajalugu teame - helgest ajaloost meile ei kõnelda -, on inimesed aegade algusest nautinud päeva tõusu ja loojanguid, looduse hääli ja lõhnu, aastaaegade vaheldumist.

Mina näiteks olen „purjus“ olnud kevadisest mulalõhnast, heina ja mesitaru lõhnast jne, jne. Juba aastakümneid vaatan mesinikuna suure põlastusega meeleuid prügitootjaid, maailma raiskajaid näiteks kasvõi lõhnade maailmast. Kunagi sain aru, et mesilasi need inimeste kokkumiksitud lõhnad lausa **vihastavad.** Need on loodusele võõrad.

Mesilased on üldse head teejuhid ja õpetajad paljudel elualadel oma tundlikkuse tõttu taimemaailma jälgides või sundliitmiste üle filosoferides, kus alles uus põlvkond kohaneb. Nende pealt võib õppida toimetulemist nii aastaaegade vaheldumise kui ka looduse lõputu külluse ärakasutamises. Kuid ka neil, mesilastel, on tänapäeval raske. Nende looduslik kodu - õõnsad puutüved, mitmesaja-aastased puud metsades (pärnad, vahtrad, remmelgad, tammed), kelle ladvad hiliseid öökülmi ei karda, on jäänud ajalukku.

Inimeste väljakiskumine nende loomulikkusest keskkonnast, looduse kodust on pika ajalooga ja tänapäeval meeletult kiirenenud. Ikka arvatakse, et kilvosside oamine on suur õnn. Kuid arvan, et saunanaine oma puidust onnis laste keskel on olnud palju õnnelikum kui oma „rahharikkuse“ otsas hambaid kiristaja. Meid palutakse sallida teistsuguseid, aga miks me siis ei salli omaenda looduse mitmekesisust, miks me aina võimsama tehnikaga seda hävitame? Näiteks RMK puupõldude, metsade liigivaesus, kus jäetakse kasvama

ainult 4, max 5 liiki.

Need puud, mis tüve ei anna, niidetakse juba eos välja. Näiteks meie ~20 liiki remmelgaid-pajusid. Puupõllul vaesub alusmetsa liigirikkus, kaovad paakspuud, türnpuud, lodjapuud, kuslapuud, kikkapuud, magesõstar, toomingas, kukerpuid jne. Kui loodus kannatab, siis ei ole ka rahvad õnnelikud. Mets laastatud, hing rüüstatud, ütleb Valdur Mikita.

Mõistliku metsanduse kaitses kirjutavad appihüüdeid paljud head, nutikad, tuntud inimesed. Kuid kõik on ainult hüüdjä hää kõrbes. Uus rahvastele peale sunnitud mõtle-

mine (teadus) on orienteeritud hetkekasumile. Umbes nii, et maasikad-seened-pohlad on liiga väikesed, neid on tülikas korjata, aga näe tüve eest veereb kohe natukene kaukasse, et osta ikka veel suuremaid masinaid, ehitada veel suurem puidutöötlemise tehase puidutoorme välismaale müümiseks jne.

Et mida rohkem suuremate suuremaid kallureid muretseme, seda ... Elu aga näitab, et parkümmend aastat pole maarahva teed niivõrd läbimatud olnud kui 2017 kevadtalvel.

Üle kümne aasta tagasi hoidsime oma teeäärsetest

alleeputudest kinni. Alleede asemele kaevati uued maanteekraavid, mis nihkusid varasematest 2 m autoratastele lähemale. Samas teemaa läks mitmeid meetreid laiemaks, lagedamaks. Arvestus käib tonn/km: mida sügavamad kraavid, seda suurem tasu sama kruusakattega teedele, mis on sageli rohkem liiv. Ei aidanud sügavad kraavid ega alleede mahasaagimine - teed olid nüüd kaks kuud läbimatud tänu väga rasketele metsaveomasinale... Sellist soparallit ei mäleta maarahvas parkümmend aastat. Loodan siiski, et tõde tõuseb - vale vaob.

Tule osale Euroopa moodsaima tootmise käivitamisel!

KOHILA VINEER

Kohila Vineer OÜ on Latvijas Finieris tütarettevõte. Latvijas Finieris on üks Euroopa juhtivatest vineeritootjatest. Kontserni koguinvesteering oma Eestis asuvasse tehasesse ulatub kuni 80 miljoni euroni, mis on üks viimase aja suuremaid investeeringuid Eesti tootmissektoris. Kohila Vineer OÜ on kasepuidust spooni ja vineeri valmistav puidutöötlemise ettevõte. Lõpptooteks on kõrge kvaliteediline erinevate pinnakatetega vineer, mille peamised kasutusvaldkonnad on ehitus, transporditööstus, laevaehitus ja mööblitööstus.

Ootame oma meeskonna täienduseks PUIDUPINGI OPERAATOREID

PEAMISED TÖÖÜLESANDED:

- Tootmisliini häireteta töö tagamine
- Töö erinevate seadmetega.
- Kvaliteedi nõuetest kinnipidamine
- Seadme töös tekkinud tõrgete eemaldamine

SINULT OOTAME:

- Kohusetundlikkust
- Tehnilist taipu
- Täpsust, korrektsust
- Arvutioskust vähemalt algtasemel
- Iseseisva töö oskust

KASUKS TULEB:

- Töökogemus puidutööstuses

OMALT POOLT PAKUME

- püsivat tööd;
- kaasaegseid töö- ja olmetingimusi vastvalminud tootmishoones;
- vahetustega tööd (12-tunnised vahetused, nii päevased kui öised);
- ettevõttesisesid soodustusi;
- turule vastavat töötasu.

Kandideerimiseks saada oma CV või enesetutvustus personal@kohilavineer.ee või Jõe 21, 79808 Kohila.

Võimalik täita ka töölesoovija ankeet kohapeal.
Täiendav info tel 5688 8517 Anu Soo

Üks mitmest lageraie poolt puretud kohtadest.

„Eesti Vabariik 100“ pidustused algasid rahvamatkaga

Pühapäeval, 16. aprillil said „Eesti Vabariik 100“ üritused hoo sisse matkapäevaga. Kunagise kubermangupiiri lähistel asuvat 18 erineva marsruudiga rada läbis kokku enam kui 2500 matkalist. Selle matkapäevaga tähistati sajandi möödumist eestlaste asualade ühendamise ja Eestimaa kontuuri tekkest.

Helerin Väronen

Eesti praegune territoorium oli sajandeid jagatud kaheks, Eesti ja Liivimaaks. Keeleliselt oli piir põhja ja lõuna vahel juba muinasajast alates, kuid selgem piir joonistus välja 16. sajandil, mil Põhja-Eesti oli Rootsi käes ja Lõuna-Eesti kuulus Poolale. Selline maade jaotus kestis kuni 1917. aastani.

Matkale oli tulnud erinevate seltskondadega, küll üksi, koos kallimaga, perekonnaga, lap-

sega, sõbra või sõpradega. 18 rada, mille pikkused varieerusid 3-23 kilomeetrit, kulgesid nii suurematel kui ka väiksematel maanteedel. Matkaliste sihtkohtadeks olid üheksa kunagise kubermangupiiri lähistel asuvat rahvamaja. Teekonna jooksul näitas ilm oma erinevaid palgeid. Vahepeal oli mõnus päikseline, kohati kargelt tuuline ja ka väike lumesadu sai ära nähtud.

Valisin läbitavaks rajaks teekonna Vana-Nurtu külas asuva Ellu tamme juurest Järvakandi kultuurihalli. Ametlikult oli tee pikkus 13,4 km, kuid nii nutikell kui ka Endomondo app telefonis näitasid läbitud vahemaaks natukene väiksemat numbrit. Samme sai aga korralik arv kokku – 18 000.

Vana-Nurtu külas asuv Ellu tamm on üks suurtest põlistest tammedest, mis selles külas säilinud. On isegi arvatud, et nende tammede näol võib tegu olla muinasaegse tammehiie jäänuste või järglastega. Sellele võimalusele viitab sealkandis asunud Iie-nimeline küla ja Vana-Nurtu jämedama tamme nimi -Hiie- ehk Ohvritamm. Hiietamm on Ellu tammest jämedam ning

vanem.

Matkarada viis edasi läbi põlise metsa. Üks asi jäi küll rajal valusalt silma ja kriipis hinge. Kuidagi erakordselt palju oli selles põlises metsas lageraie poolt puretud kohti. Vahepeal mõtlesin, et loen sellised kohad kokku, aga neid oli lihtsalt liiga palju, lugemine läks sassi.

Selleks, et teekonda matkajatele põnevamaks ja mitmekesisemaks muuta, olid vahepeal teeääres õhupallidega märgistatud kohad, kus kas mõni pärandkultuuri objekt või siis tehtud lihtsalt huvitava tekstiga silt, mille juures soovijad said pilti teha. Näiteks oli siltidele kirjutatud „Linnuke laulab“, „Põder piilub“ ja käsk „Naerata!“.

Üks huvitavamaid teeäärseid tekste oli kohas, kus matkajate teekond trehvas Suure Lennu kaart, ehk siis mõttelist 222 km pikkust sirget Ebavere mäe ja Kaali järve vahel. Arvatakse, et mööda seda joont võis liikuda saarlaste jumal Tarapita ehk Kaali meteoriiit. Aastast 2006 süüdatakse 29. märtsi päikeseloojangu eel võimalikult lähedal sellele joonele lõkkes või märtutuled president Lennart Meri

meenutamiseks. Võib vaid ette kujutada, mis tunne toleaegetel inimestel oli, kui meteoriiiti nähti. Jumaliku tunde võis see hetk tõesti tekitada.

Kivid kui olulised riitustepaigad

Elamukohti jäi väljaspoole asulaid raja äärde vähe. Silma jäi vaid üks maja, milles ka sees elati. Kaks ülejäänud raja äärde jäänud hoonet olid kas lagununud või varsti lagunemas. Lagunenud hoone koht oli kunagine Ellu metsa seljandikul asuv metsavahi maja. Legendi kohaselt sai mets oma nime siis, kui Valgu mõisas suri palju loomi mingisse taudi, kuid osa loomi aeti mõisa metsa varjule ja seal jäänud loomad ellu.

See on nimesaamise üks versioon, kuid on ka teine pärimuslugu. Selle järgi olevat pärast suurt Põhjasõda ja katku jäänud sealkandis väga vähe rahvast järele. Üks ellujäänud inimene leidnud metsast mäekünkal teise inimese jalajälje ja andnud sellele jäljele suud. Sellest saadik hüütavat seda kohta Ellu mäeks.

Tänu kohapärimuse kursusel käimisele rändas mõte ikka sinna ka, et milline see maastik varem võis olla, mis olid me esivanemate jaoks need kohad, mis olid nende jaoks erilised ja pühad, kuskohas olid nende liikumisradad ja -teed. Ühes kohas olid mõlemad teeääred täis pikitud kive ja seda päris pikal teelõigul, justkui oleks mõni hiid neid käinud muistsel ajal sinna poetamas. Kas see kivine koht kuidagi eriline võis olla või kui ammusest ajast need kivid seal üldse on, seda ei teagi.

Kuid matkarada viis ka selliste kivide juurde, mis pärimuspaigana erilised olid ja seniajani on. Raja äärde jäi näiteks liukivi, mida kasutatakse viljakusriitustel. Kivi kohta varasem rahvapärinus väidetavalt puudub, kuid tutvustavalt sildilt võis lugeda, et kohalik rahvas on kivi just viimastel aastatel kasutada võtnud. Seda võis järeldada ka kivi juurde jäetud küünaldest, et see kivi on enam kui lihtsalt kivi. Tutvustav tekst kutsus üles kivi küll järele proovima, liugu laskma, kuid jätsin selle punkti vahele.

Teeäär, mis oli täis pikitud kive.

Teine koht, mille puhul oli küünalde järgi aru saada, et koht on kasutusel, oli kolme tee ristil olev ring, mis kirjade järgi olevat laadimiskoht. Selleks, et ikka jaksu oleks edasi liikuda, tuli seal keerutada seitse ringi vastupäeva ja seitse ringi päripäeva. Jätsin ka selle punkti vahele. Kahtlustan, et jaksu asemel oleksin saanud ringi käiva pea, mis edasiliikumist hoopis takistanud oleks.

Finiš koos supi ja peavaluga

Mitte üks asi ei maitse sellisel külmal kevadpäeval paremini kui kuum sidrunitee. Just need kaks peatuspunkti rajal, kus kuuma jooki pakuti, olid päris laadimiskohad. Hetkeline puhkepaus, mis andis piisavalt jõudu ja sisemist sooja, et edasi liikuda.

Kevadine tuul on ikka parajalt petlik ja sain rajal olles siiski niipalju külma, et pärast Järvakandi kultuurihalli jõudmist veetsin ülejäänud päeva peavaluga maadeldes. See aga ei seganud kõigile matkasellidele ja üldse kultuurihalli kohale tulnud külalistele jagatavast supist osa saamast.

Supisõmisele järgnes kohv ja kook ning selle kõrvale kontserdi nautimine. Esines Järvakandi naisrahvatantsurühm Kobedad Kintsud, kellel täitus sel kevadel viies tegutsemisaasta. Muusikalise osaga esines Järvakandi eakate segakoor, kellel täitus lausa 112 aastat koori algusajast.

Tähtpäevalisi oli aga laval veelgi. Ühel laulukoori liikmel oli just sel päeval sünnipäev. Üritusel liikus ringi härra, kes jagas medaleid kõige tublimate-

le ja sünnipäev oli tema arvates piisavalt hea põhjus medali kaela riputamiseks. Järvakandi kultuurihalli juhataja Tiia Hansar sõnas selle kohta, et elu ju koosnebki tegelikult sellistest pisikestest ja rõõmsatest hetkedest. Selliste hetkede nimel tasubki elada.

Lõbus silt, mille juures said soovijad endast pilti teha.

Piirijoon sai kustutatud ja südametuled süüdatud

Soovijad said osaleda kolmes töötoas: näomaalingud, patsi punumine ja klaasimaal. Enamik lapsi kasutas näomaalingute võimalust agaralt ära, suuremad piirdusid pigem Eesti lipuga põsel. Kel juuksed vähegi pikemad, sai lasta endale patsi punuda. Ja mis see Järvakandi ilma klaasita oleks, nii et sai kätt harjutada ka klaasimaaliga, endale meeldiva mustri katta väikese klaaspudeli, mis seda päeva meenutama jääks. Mustri võis kas ise välja mõelda või lasta end inspireerida välja pandud näidistest.

100 aastat tagasi Põhja- ja Lõuna- Eestit eraldanud kubermangupiiri käisid seiklussport-

lased ja hea ettevalmistusega matkajad sümbolsest kaardilt kustutamas. Piir oli üle 400 km pikk, kulgedes Peipsi rannalt Tõstamaani. Rada oli jagatud osadeks ja seda tuli läbida väga täpselt, ehk siis näiteks teele jäävat jõge tuli läbida otse, mitte minna ringiga. Piir oli jagatud umbes 20-kilomeetristeks lõikudeks. Piirijoonel matkajatel olid kasutada GPS-seadmed ja igal matkagrupil oli küljes ka jälgimisseade, nii et sohki teha ei saanud. Piirijoonel nii-öelda kustumist sai jälgida reaalajas Telia nutirakenduse kaudu. Osa kubermangupiiri läbinud matkalisi sai näha ja tänati ka Järvakandis. Algne plaan oli tänamine teha kontserdiga samal ajal, kuid matkalised ei jõudnud selleks ajaks kohale.

Henry Linnart näiteks kirjutas, kuidas ta käis Liivimaa

kubermangu piiri kustutamas ja nende rühmal läks arvatust kaks korda kauem aega, kui alguses arvati. Ega see piiri läbimine kerge olnud, üle käidi ju kogu toonane piir, olenemata sellest, mis tee peale ette jäi - sood, rabad, veekogud. Nii et arvatust hiljem saabumine oli täiesti loomulik nähtus.

Kultuurihalli saalis sai otse-pildis näha muusikalist tervitust Kurgjalt, mis lõi mõttelise silla suvise „Mina jään“ laulu-tantsupeoga. Kahjuks jäi nägemata Laikrete perebändi kontsert ja südametule süütamine, mis andis märku, et meie, eestlased, oleme siin maal ikka veel olemas. Oleme aastatuhandeid olnud ja oleme edasi meie maal. Õnneks on ekraani vahendusel võimalik ka tagantjärele sündmustest ja rahva emotsioonidest osa saada.

Pidupäevaks ilusaks.

Foto: MARI-LIIS LUDVIG

Muusikalise osaga esines Järvakandi eakate segakoor, kellel täitus lausa 112 aastat koori algusajast.

Foto: MARI-LIIS LUDVIG

Tänapäeval on noortele kõik teed avatud. Üks Rapla tütarlaps otsustas võtta seda sõna-sõnalt ning teha oma elu huvitavamaks.

Siim Jõgis

16-aastane Annabel Jäär lõpetab käesoleval kevadel Rapla Vesiroosi gümnaasiumi üheksanda klassi ning jätkab sügisel õpinguid Inglismaal. Seda soovib ta teha ennekõike kahel põhjusel – et omandada inglise keel ja edendada oma karjääri jalgpallis.

Jalgpalli on Annabel Jäär mänginud lasteaiast saati. Ta on treeninud Eesti Vuti Liigas Gunnar Kure juures ja seejärel esindanud Raplamaa Jalgpallikooli ning praegu mängib Saku Sportingus. Üheks oma seniseks suuremaks saavutuseks jalgpallurina peab Jäär pääsemist Eesti U17 koondisesse. Veel möödunud nädalal osales ta koos Eesti noorte U17 koondisega Bulgaarias hooaja-eelsel turniiril. Seal sai ta kirja ka oma esimese värava koondise särgis. Kohtumises Fääri saarte ekaaslaste vastu lõi Jäär kohtumise ainsa värava ning tõi Eestile võidu.

Annabeli puhul on tegemist lootustandva noore ründajaga, kes on seadnud eesmärgiks pääsu Eesti täiskasvanute naistekoondisesse. Üks osa selle eesmärgi suunas pingutamisel on ka järgmiseks õppeaastaks plaanitav keskkonnavahtetus ning aastane õppimine välismaal.

Odav see siiski ei ole. Inglismaale läheb Annabel ASSE Eesti MTÜ vahendusel, kes õpilasvahetusprogrammi korraldab. Programmi osalustasu on 8990 eurot, mis sisaldab kohta kohalikus koolis ja perekonnas, tõhusat kindlustuskaitset ja edasi-tagasisõidu piletit, haridusliku eesmärgiga seminare ja erinevaid üritusi ning tugisüsteemi.

Et seda kulutust katta, on Jäär pöördunud abipalvega Rapla kohalike ettevõtjate poole. Oma pöördumises kirjutab ta nii: “Me kõik unistame, nii ka mina. Soovin järgmisel õppeaastal end täiendada ja arendada Inglismaal. Soovin omandada inglise keele, mis tänapäeval on väga oluline ja mille õppimine mulle koolis raskusi valmistas. Samuti treenida end jalgpallis, sest Inglismaa on tugev jalgpalliriik. Tahan tegutseda selle nimel, et minu unistusest saakski reaalsus.”

Hiljuti (8.–13. aprill) käisid sa võistlustel Bulgaarias. Mis võistlused need olid?

See oli noortekoondiste turniir U17 vanuseklassi tüdrukutele. Turniiri idee oli pakkuda mänguvõimalust enne hooaja algust võimalikult paljudele mängijatele. Hooaeg on praegu algamas.

Oled sa varem ka sellel turniiril osalenud?

Jah, eelmisel kevadel käisime ka. Siis oli turniir Riias ja mind oli vahetult enne seda turniiri

Annabel on lootustandev noor ründaja, kes on seadnud eesmärgiks pääsu Eesti täiskasvanute naistekoondisesse.

kutsutud U17 noortekoondise treeningutele.

Kes olid Bulgaarias teie vastased?

Serbia, Bulgaaria ja Fääri saared.

Kuidas Eestil läks?

Turniiriga võib tegelikult rahule jääda. Saime ühe võidu, ühe kaotuse ja ühe viigi. Pärast viiki olid penaltid, millega me kaotasime. Penaltid on alati õnnemäng.

Keda te võitsite?

Fääri saari. Esimene mäng oli meil Serbiaga ja nemad olid tegelikult üks tugevamaid võistkondi. Muidugi mitte nii tugev, et me oleksime neile tingimata pidanud kaotama. See oli esimene mäng ja me ei olnud veel sisse elanud. Ma ise esimeses mängus platsile ei pääsenud, sest mul oli vigastus. Vahetult enne turniiri vigastas ennast ja sain puhkust.

Aga Bulgaaria ja Fääri saarte vastu said platsile?

Jah, mõlemas mängus sain mängida algkoosseisus, sest olin terve.

Mis on sinu eelistatud positsioon väljakul?

Olen peamiselt olnud tipuründaja. Kuid mul pole vahet, kas olla ääre- või tipuründaja.

Kas sa Bulgaarias väravaid löid?

Jah, ühe löin Fääri saarte vastu.

Mis seisuga mäng lõppes?

1:0, meie võitsime.

Mis sind jalgpalli juures pealub?

Ei teagi, see on lapsest saati olnud südamelähedane. Üks oluline asi on see, et saab treenida koos võistkonnaga ja trennides on tore. Kindlasti on oluline koos röömustamine, mis näitab, et me ei ole jalgpalluritena ükski. Kui tuleb kaotus, siis oleme koos kurvad, ja kui võidame, siis röömustame koos.

Kui kaua sa oled jalgpalliga tegelenud?

Alustasin lasteaias kuueaastaselt ja treenisin neli aastat Eesti Vuti Liigas Gunnar Kure juhendamisel. Sain vanemaks, järsku tundus jalgpall väga nõme

ja kuna ka Eesti Vuti Liiga lõpetas treeningud, lõpetasin ka mina mängimise. Kolm aastat pidasin pausi ja tegelesin iluvõimlemisega. Siis tuli ühel hetkel mõte, et võiks uuesti proovida. Raplasse oli vahepeal loodud Raplamaa Jalgpallikool. Sain võimaluse Raplas koos poistega trenni teha. 2014.a moodustati juba tüdrukute treeninggrupp, kuhu tuli päris palju tüdrukuid.

Kas sa treenid Raplamaa Jalgpallikoolis?

Ei, enam mitte. Kaks hooaega treenisin ja mängisin Raplamaa Jalgpallikooli nime all. Selle hooaja alguseks aga lagunes meie grupp ära. Nüüd ma treenin Saku Sportingu võistkonnas. Läksin sinna veebruaris, kui oli selge, et selleks hooajaks pole Raplas enam piisavalt mängijaid, et meistrivõistlustel osaleda.

Kui palju Raplas varem tüdrukuid jalgpallitrennis käis?

Mäletan, et ükskord oli meid trennis üle kahekümne. See oli küll juba 2015. aasta suvel. Päris lõpus oli meid kohal vahel

ainult viis. Nimekirjas oli küll rohkem, kuid mitte piisavalt, et võistlustel osaleda. Ja kuna võistelda ei saanud, siis ei olnud paljudel ka motivatsiooni treenida.

Kui tihti sa Sakus trennis käid?

Alguses, kui olid veel ka Rapla Jalgpallikooli trennid, püüdsin Sakus käia ühe korra nädalas. Hetkel käin ma kolm korda nädalas. Ma ei käi seal Raplast ainsana, kaks tüdrukut on peale minu veel.

Kas üks sinu suurimaid õnnestumisi jalgpallurina on seni olnud see, et sa pääsesid Eesti noortekoondisesse?

Jah, ma arvan küll. See oli minu unistus juba väiksesena. Esimesel treeningaastal Raplamaa Jalgpallikoolis saatis treener mind U15 noortekoondise katsetele. Sealt mind esialgu edasi ei valitud ja olin tookord väga kurb. Treenisin edasi ja pääsesin hiljem ikkagi ka U15 koondise treeningutele. Aasta hiljem kutsuti mind U16 koondise treeningutele ja pärast paari esimest treeningut ka juba U17 koondise treeningutele, mis oli

Kes on sinu eeskujud jalgpalliväljakul?

Otsest eeskuju mul ei olegi, kelle moodi ma olla tahaks. Aga samas inspireerib mind Alex Morgan. Ta on nii kaugele jõudnud oma sihikindlusega, mängib Ameerika Ühendriikide koondises.

Oled maininud, et lisaks jalgpalli mängimisele oled sa jalgpalli juures ka vabatahtlik. Mida see tähendab?

Kui Raplamaa Jalgpallikool korraldab mingeid üritusi, olen ma pildistanud. Näiteks on mitu aastat toimunud Jalkafest, kus ma olen pildistanud ja aidanud jäätist müüa.

Fotograafia on üks sinu hobisid. Kuidas sa selleni jõudsid?

Kui ma olin väiksem, meeldis pildistamine paljudele mu klassiõdedele. Nad kõik tahtsid peegelkaamerat endale. See tundus lahe. Ja siis ma saingi selle endale ning nüüd olengi fotograafia juurde jäänud. Põnev on tabada häid hetki.

Mida sulle meeldib pildistada?

Kõige rohkem jalgpalli. Tegelikult on seda raske pildistada, et tabada just õiget hetke. Samas mulle meeldib ka loodust pildistada.

Kas sul on avanenud võimalus pildistada ka mingeid suuremaid mängu?

Ei, ainult Raplamaa Jalgpallikooli mängu.

Mis eesmärgi oled sa endale jalgpallis püstitanud?

Tahan seda mängida seni, kuni see mind rõõmsaks teeb ning ma tahan olla rahul tase-mega, kuhu ma jõuan. Kindlasti tahaksin tulevikus esindada Eesti naiste koondist.

Kas naiste A-koondisesse pääsemine on sinu jaoks realistlik eesmärk?

Jah, seda tuleb lihtsalt ise väga tahta ja selle nimel pingutada.

Niisiis sinu jaoks oleks järgmine samm jalgpallurikarjääris minna sügisel mängima Inglismaale. Miks just sinna?

See valik tuli seetõttu, et ma tahan inglise keele selgeks saada. See on üks tähtsamaid keeli ja ilma selleta ma hakkama ei saaks. Sealt hakkaski mõttelõng hargnema. Inglismaal on ka jalgpall heal tasemel ja seetõttu jäingi selle juurde. Naiste koondise endine peatreener on inglase Keith Boanas. Tema kaudu saab ka asju ajada. Inglismaa tundus kõige parem valik.

Sa lähed Inglismaal kümnen-dasse klassi. Kuidas see Eesti haridussüsteemiga haakub? Kas sa pead tagasi tulles Eestis uuesti kümnen-dasse klassi minema?

Jah, ma jätan aasta vahele. Õppekavad selles suhtes ei ühitsu, nii et ma pean Eestisse tagasi

tulles ikkagi kümnen-dasse klassi minema.

Kuhu sa Inglismaal õppima asud?

Ei ole veel selge. ASSE Eesti, kelle kaudu ma seda asja ajan, ütles, et tegelikult võib see juba lähiajal selguda. Küsimus ei ole ainult koolis, vaid ka perekonnas, kuhu mind paigutatakse.

Kas praeguse seisuga võib see ükskõik kus Inglismaal olla?

Jah, tegelikult Suurbritannias.

Oled sa varem Inglismaal käinud?

Ei ole, aga tahan minna.

Kuidas sa jalgpalli mängimist seal ette oled näinud, kas kooli juures või eraldi jalgpalliklubis?

See ongi praegu kõige suurema küsimärgi all. Olen märku andnud, et tahaksin elada peres, kellel on huvi jalgpalli vastu. Praegu ei ole kindel, kas ma sellise pere saan. Kui mul abi läheb vaja klubi leidmisel, siis võtan tõenäoliselt Keithiga ühendust. Aga kõigepealt pean ära ootama selle, mida ASSE Eesti mulle pakub kooliks ja pereks.

Meeste tase on Inglismaa jalgpallis väga kõrge, aga kuidas naiste jalgpalliga seis on?

See on ka kõrgel tasemel. Just paar nädalat tagasi tuli välja maailma edetabeli uuendus ja Inglismaa oli seal viies. Ka harrastatakse seal palju rohkem tüdrukute hulgas jalgpalli ja loodan, et seetõttu ei tohiks omale sobiva treeningrupi leidmine liialt raskeks osutuda.

Kas sa hakkad seal mängima täiskasvanute seas või noorteklassis?

Noorteklassis ikka, aga eks see olene sellest, kuhu võistkonda ma pääsen.

Jalgpalli on Annabel Jäär mänginud lasteaiast saati.

Fotod: SIIM SOLMAN

Teised Annabelist

Eesti naiste koondise abitreener ja neidude koondiste peatreener Katrin Kaarna:

Annabel on edasipüüdlik, mitmekülgne ning sihikindel noorsportlane. Seda kinnitab ühelt poolt tema otsus panna ennast proovile Inglismaal, kus tingimused jalgpalli mängimiseks ning jalgpallurina edasi arenemiseks on kordades paremad. Ta on kohusetundlik ja pühendunud ning suudab oma aega õpingute ning kõrgel tasemel jalgpalliga tegelemise vahel hästi jagada. Annabel on pühendunud ja võitluslik nii väljakul kui ka väljaku kõrval ning jääb silma oma rõõmsameelsusega. Ta on kindlasti kõikidele eeskujuks endast igas olukorras maksimumi väljapigistamisega.

Rapla Vesiroosi gümnaasiumi huvijuht Kersti Saadlo:

Annabel Jäär on kuulunud kooli õpilasesindusse alates viiendast klassist, olles kohe väga pühen-

dunud ja iseseisev. Juba esimese ülesandega - korraldada kõigile põhikooli klassidele kevadpidu - sai ta koos sõpradega väga hästi hakkama. Kogu ettevalmistus oli väga läbimõeldud ja põhjalik ja väga hea oli ka kogu grupi koostöö.

Selle viie ja poole aasta jooksul, kui Annabel on olnud õpilasesinduse liige, on ta olnud see, kellele olen delegeerinud enda ära olles kõik vajalikud ülesanded. Annabel on väga põhjalik, suudab süveneda ka detailidesse ja Annabelile saab alati kindel olla.

Lisaks organiseerimisele on Annabel jäädvustanud üritusi ka fotodel ja teinud plakateid, kutseid ja lavakujundusi. Enda loovtöö teemaks valis ta klassi moeshow kava stilistika ja lavastuse ja see kava võitis ürituse peaauhinna.

Kõikide enda paljude kohustuste juures on Annabel rõõmsameelne, abivalmis ja lausa täiskasvanulikult isetu. Usun, et ta saab Inglismaal õppides suurepäraselt hakkama, kuna ta on erakordselt töökas, tahtejuline ja iseseisev.

tegelikult minust aasta vanema-tele mängijatele.

Mis tunne on väljakul sinist Eesti särki kanda?

Eks ikka uhke tunne, kui mõelda, et ma esindan Eestit. Siis tuleb väljakul endast kõik anda. Koondises mängimine ei ole ainult enda või oma klubi eest mängimine. Uhke tunne on ka siis, kui mängitakse Eesti hümni.

Kas Fääri saartele loodud värav oli sinu esimene koondise särkis?

Jah, esimene.

Kirjelda seda olukorda. Kuidas see värav sündis?

Ausalt öeldes ei olnud see päris minu töö tulemus. Pall jõudis äärele ja ääreründaja triblas vastastest mööda ning jõudis löögile, aga see tabas posti. Pall pörkas tagasi ja mina löin selle sisse.

Mis riikide vastu oled sa Eesti noortekoondises mänginud?

Aserbaidžaan, Läti, Leedu, Põhja-Iirimaa, Bulgaaria ja Fääri saared.

Kaius avati üle mitme aasta noortetuba

Kaiu vallas ei ole juba mitu aastat tegutsenud ühtegi noortekeskust. Möödunud kolmapäeval taasavati aga uuendatud noortekas, mis hakkab toimetama vallamaja ruumides.

Mariliis Vest

Noortetuba eestvedajaks ja juhatajaks sai Kadri Brecher, kelle sõnul on sellest möödunud vähemalt viis aastat, mil Kaiu vallas viimati noortekeskus tegutses. Tänu 2015. aastal Eesti Noorsootöö Keskuse ning haridus- ja teadusministeeriumi loodud koostööprogrammile saadi 12. aprillil noortetuba taas käima lükatud. Algul mõeldi noortetuba avada Kaiu lasteaia keldrikorruusel, aga seoses sealsete renoveerimistöödega ei olnud see võimalik. Brecheri sõnul on vallamajas olevad ruumid ka paremas seisus ning asukohtki täpselt alevi keskel on parem.

Noortekeskust katsutakse Brecheri sõnul järk-järgult arendada ja parendada. Praegu on kohapeal olemas mitmed lauamängud - enamik neist saadud tänu annetustele. Suurel hulgal on käsitöötarbeid: pabereid, litreid, sätendusi, kivikesi ja muud vajalikku meisterdamiseks. Tehnika poolelt on noortele mängimiseks PlayStation, filmide või multafilmi vaatamiseks VHS ja DVD võimalused. Brecheri

Lapsi täis noortetuba. Tulevikus loodetakse vallamajas ruumi juurde saada. Seda ikka selleks, et kõik lapsed ära mahuks.

Foto: SIIM SOLMAN

sõnul on aja hambusse jäänud televiisor, mis on tõesti väga vana. Lisaks lauamängudele ja tehnikale saavad lapsed mängida petanki, elektroonilist sudokut, koroonat ning noorteka eestvedaja sõnul on lootust, et tulemas on veel lauajalgpall ja õhuhoki laud. Õige pea saabub noortetuppa ka Airsoft-varustus, mis sarnaneb paintballi mänguga, kuid ei tee haiget,

ei määri ja on keskkonnasõbralik. Erilisena toob Brecher välja ühe Hiina lauamängu, mille põhimõttest ei ole veel aru saadud. Ta ütles, et laps, kes suudab mängule reeglid leida, saab eriauhinna.

Tulevikus loodetakse vallamajas ruumi juurde saada. Seda ikka selleks, et kõik lapsed ära mahuks. Noortetuba on avatud kõikidele Kaiu valla

noortele vanuses 7-26. Lahti ollakse kahel päeval nädalas. „Vaata, kuidas huvi on ja kuidas tahetakse käima hakata,“ ütles Brecher ning lisas, et avatud proovitakse olla iga nädal eri päevadel, et need, kellel on konkreetsel päeval huviringid, ka noortekeskusesse jõuaksid.

Praegu käib noorteka logo-konkurss, kuhu oli eelmise

kolmapäeva seisuga laekunud kuus kavandit. Oma idee saavad esitada kõik valla inimesed, kuid peaaesjalikult on üleskutse suunatud lastele.

Esimestel lahtioleku päevadel hakati maja koridoridesse lastega joonistama lõbusaid pilte, et sealset olemist veel rõõmsamaks muuta ning avamispäeval nokitseti munadepühadeks kaunistusi teha.

Plaanis on ka teha fotojaht. Brecher ütles, et tegevust jätkub ka suvel. Ilusate ilmadega plaanitakse kindlasti olla aktiivsed just õues.

Avamisele tulnud Kaiu vallavanem Ülle Kiviste kinnitas, et aja jooksul saavad lapsed vallamaja ruumide arvelt pinda juurde. Veel rääkis ta, et Raplamaal käib parasjagu suur noortekeskuste projekt, mille raames on Kaiu noortel võimalik käia kaheksas maakonna vallas teistel lastel külas. Plaanis on erinevad tegevused nagu savi voolimine, kanuutamine, motokross ja nii mõndagi muud. Enamik neist tegevustest lähevad lahti tänava septembrist.

Vald kinkis noortetoale seinakella, joogikruuse, veekeetja ja teed, vihjates inglaste tavale iga päev kell viis teed juua.

ENTK ja HTM-i koostatud koostööprogrammiga liitus mullu 120 omavalitsust, kellele tänavu lisandub veel 93. Kohalike omavalitsuste koostööprogrammi aluseks on 2015. aastal tehtud ning 2016. aastal uuendatud analüüs, mis näitas, et paljude omavalitsuste noortel on väiksemad võimalused noorsootöös osaleda. Ühtekokku toetab riik Euroopa Sotsiaalfondi vahenditest kohalike omavalitsuste koostöögruppe ligi 6 miljoni euroga. Tegevusi rahastatakse haridus- ja teadusministri kinnitatud ning ENTK poolt ellu viidava ESF-i kaasrahastatud programmi „Tõrjutusriskis noorte kaasamine ja noorte tööhoivevalmiduse parandamine“ kirjeldatud tegevuste raames.

Miks Ma Mida Teen?!

Kerli Valgma,
Raplamaa Rajaleidja keskuse
karjääriinfo spetsialist

Juba 11. korda toimus Rapla maakonna gümnaasiumides 10. ja 11. klasside õpilastele karjäärimiss „Miks ma mida teen?“ Raplamaa Rajaleidja keskuse ja SA Raplamaa Arendus- ja Ettevõtluskeskus (RAEK) ettevõtmisel korraldati noortele sisukad päevad.

4. aprillil olid Raplamaa Rajaleidja keskuse karjääriinfo spetsialist Kerli Valgma koos SA Raplamaa Arendus- ja Ettevõtluskeskus töötajatega Rapla Vesiroomi gümnaasiumis ja 5. aprillil Rapla ühiskoolis. Päeva juht oli Meeg OÜ juhataja liige Egon Eiche, endine projektinõustaja ja RÜG-i majandusõpetaja.

„Ürituse eesmärk oli tutvus-

tada noortele töömaailma ja muid olulisi valdkondi, milles kooli lõpetamise järel osaleda,“ tutvustas Kerli Valgma, Raplamaa Rajaleidja keskuse karjääriinfo spetsialist.

„Miks ma mida teen?“ algas paneeldiskussiooniga, kus õpilaste küsimustele vastasid Saarioinen Eesti OÜ personali juht Liisa Lillemets, Eesti Töötukassa karjääriinfo spetsialist Elliko Konno, OÜ Kohila Viiner personali juht Anu Soo ja TREV-2 Grupp AS-i Rapla kontori personalispetsialist Katrin Kase.

Pärastlõunal jagunesid noored töötubadesse. Vabatahtliku töö töötuba viis RVG-s läbi Park Inn by Radisson Central Tallinn müügijuht Liis Lippus ja RÜG-is RAEK-i ettevõtluskonsultant-projektijuht Nele Hulkko. Tööelu töötoas juhendasid noori Eesti Töötukassa karjääriinfo spetsialist Katri

Buht ja RAEK-i konsultant Karin Ratas.

Ettevõtluse töötoas tegutses RVG-s RAEK-i juhataja Janek Kadarik ja RÜG-is Egon Eiche ning avalikku esinemist õpetas Tre Raadio saatejuht Anneli Pärna. Meeskonnatöö ja ajajuhtimise nippe jagasid RAEK-i projektinõustaja Reelika Vaabel ja Suur Seiklus OÜ juhataja liige Andres Lääne.

Ürituse lõpus said noored kõigile tutvustada, mida nad töötubades õppisid. „Saime nii esinejatelt kui ka noortelt head tagasisidet ning tõdesime, et selliseid töötuba-noore kokkupuute üritusi on vaja mõlemale osapoolle, nii noorele kui ka tööandjale,“ nentis Valgma.

11. aprillil oli sama üritus Kohila gümnaasiumis, osalesid ka Märjamaa gümnaasiumi 10. ja 11. klassi õpilased.

Paneeldiskussioon Rapla ühiskoolis.

Foto: NELE HULKKO

Õpilasuurimuste konverents pakkus mitmekülgseid teadmisi

Alates 2000. aastast on Kohila gümnaasiumis korraldatud keskkonnateemalist uurimiskonverentsi „Mõtelda on mõnus“, kus õpilastele antakse võimalus tutvustada oma uurimistöid laiemale auditooriumile.

Stina Andok

Õpilaste uurimistöödele pühendatud konverentsile pani aluse Tartu Ülikooli emeriit-professor Ülo Vooglaid. Igal aastal on konverentsil lisaks õpilastele esinenud tuntud Eesti teadlased ja Kohila güm-

naasiumi vilistlased.

Sel aastal pidas põneva ettekande mereteadlane ja matemaatik, Eesti Teaduste Akadeemia president Tarmo Soomere teemal „Meie meri kui kliimamuutuste peegel“. Konverentsi lõpetas aga spordibioloog, Tallinna Ülikooli loodus- ja terviseteaduste instituudi dotsent Kristjan Port ettekandega „Kas lihaseid on ikka vaja?“.

Vinassist
enesehinnanguni

Kohila gümnaasiumi õpilane Karmen Mereküla ja Rapla Vesiroosi gümnaasiumi õpilane Elina Siniallik esitlesid oma uurimistööd, milles nad uurisid vinassi mõju söögipeetide kasvule. Neid juhendasid

Edith Maasik ja Kirsti Solvak. Kokkuvõtvalt võib öelda, et õpilaste seatud hüpotees pidas vähemalt osaliselt paika ja teatud seos vinassi ja suuremate peetide vahel on olemas.

Rapla Vesiroosi gümnaasiumi õpilased Grit Tarvis, Mairi Tamm ja Caroly Nisu tutvustasid enda loodud meeleolukat seltskonnamängu „Julge hunt“, mis lubab inimesi oma mugavuspiiridest väljapoole tõugata. Nende juhendajad olid Margot Sarv ja Pirko Ilves.

Huvitava ettekande meesaa-gi sõltuvusest pereheitisest ja ilmastikust tegi Rapla ühisgümnaasiumi õpilane Rünno Pregel, keda inspireeris teemasse süvenema vanaisa. Ta tutvastas mitme suve jooksul läbi viidud jälgimiste kaudu,

et meesaak sõltub tööpoolest pereheitisest ajast ja sagedusest ning ilmastikuoludest. Teda juhendas Luule Linamäe.

Kohila gümnaasiumi õpilased Liis Koitla ja Kätlin Kullerkupp uurisid vastuolu naiste välimuse ja enesehinnangu vahel.

Tüdrukud viisid läbi eksperimendi, mille käigus kunstnik joonistas naisi nende endi kirjelduste järgi ning seejärel teiste inimeste kirjelduse järgi, ilma et kunstnik oleks ise joonistatavaid näinud. Selgus, et kõik eksperimendis osalenud naised kirjeldasid end vanema ja tõsisemana. Tüdrukuid juhendas Ingrid Oksaar.

Rapla ühisgümnaasiumi õpilane Doris Lisett Rudnevs

esitles oma väga aktuaalset tööd, milles uuris Rapla koolide õpilaste ja õpetajate arvamusi seoses riigigümnaasiumi loomisega. Muu hulgas selgus, et õpilased pigem ootavad riigigümnaasiumit, kuigi hindavad oma teadlikkust teema osas küllaltki madalalt, ja õpetajad pigem ei oota, samal ajal hinnates oma teadmisi kõrgemalt. Uurimistööd juhendas Hele Israel.

Rapla ühisgümnaasiumi õpilane Hannagreth Urke töö käsitles Rapla ühisgümnaasiumi 2.a klassi toitumisharjumusi ning teda juhendas Kaia Poom. Töö tulemusena selgus, et 2.a klassi õpilased ei toitu päris nii mitmekülgset kui võiks.

Rapla Vesiroosi gümnaasiumi õpilane Anette Hannele

Näkk lõi juhendajate Helle Kruusi ja Terje Raudsepa juhendamisel Vesiroosi motiiviga teeserviisi - teekannu, tassi ja teekannu soojendaja, ühendades keraamika ja käsitöö. Autori soov oli, et see leiaks koha kooli direktori kabinetis.

Kohila gümnaasiumi õpilane Mikk Jõgisoo oli oma uurimistöö „Munast kanaks“ jaoks vaadelnud ühe kana arenemist munast kanaks. Teda juhendas Edith Maasik.

Eidapere kooli õpilane Lisandra Tomson kirjutas eluloolise uurimistöö kehalise kasvatuses õpetajast Luule Sulest, kes veel 81-aastasena jaksab juhendada oma õpilasi nii, et võistlustel saavutatakse jätkuvalt kõrgeid tulemusi. Juhendaja oli Tiina Viin.

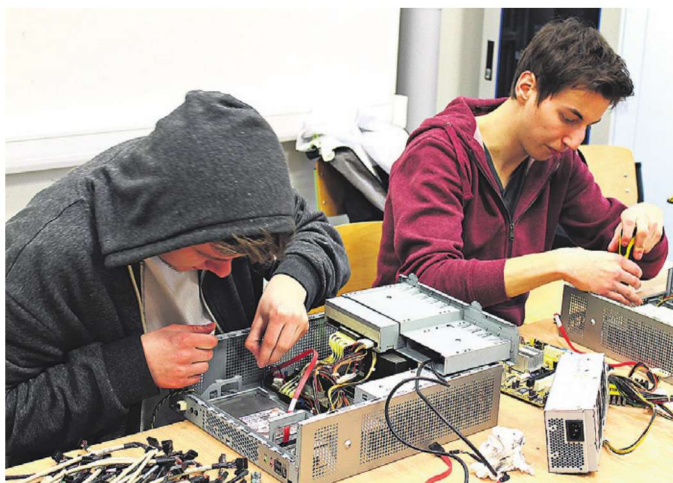
Kehtna kutsehariduskeskuse õpilased võistlesid omavahel

12.-13. aprillil oli Kehtna KHK arvutivaldkonna õpilaste vahel sisevõistlus. Mõõtu võtsid üheksa meeskonda, kellel tuli kahe päeva jooksul lahendada rida ülesandeid.

Mariliis Vest

Selline mõõduvõtt Kehtna kutsehariduskeskuse info- ja kommunikatsioonitehnoloogia õpilaste vahel oli tänava juba teist aastat. Rinda pistsid üheksa 6-7-liikmelist meeskonda, mille panid kokku kooli IT-valdkonna õpetajad. Võrdse konkurentsi saavutamiseks lähtuti meeskondade koostamisel sellest, et igas oleks nii tugevamaid kui ka nõrgemaid õpilasi. Lahendamiseks ette pandud ülesandeid olid õpilased koolitunnis varem saanud läbi teha.

Esimese katsumusena tuli õpilastel koostada eelarve, milleks anti neile 1500 eurot nn mänguraha. Kahepäevase võistluse käigus pidid nad üles ehitama IKT-süsteemi, mis koosnes veebi- ja failiserverist, kahest kliendist (Windows ja Linux), ruuterist ja paljudest muudest elementidest. Igasse meeskonda kuulus ka üks tarkvaraarendaja, kellel oli süsteemi loomisel eraldi ülesanne, milleks kaasati Orange Pi. Võistkondadel tuli osata veel otsatada võrgukaablit ning näidata oskusi jootmises, klientarvutite kokkupanemises ning arvuti toiteploki

Võistkondadel tuli näidata oskusi klientarvutite kokkupanemises. Fotod: MARILIIS VEST

kordategemises.

Kokku oli ülesannete lahendamise eest võimalik teenida 12 000 punkti. Esikohale võitles end meeskond nimega SuperTeam8 8504 punktiga. Sinna kuulusid Mario Kuum, Bert Mustallikas, Kätlin Jürissaar, Martin Siitma, Robert Paidra ja Piret Sillaots. Teise koha võitles välja meeskond nimega Osalejad 7574 punktiga ning kolmanda koha saavutas võistkond Lambinimi 6158 punktiga.

Sisevõistluse korraldamise põhimõtetest ja põhjustest rääkisid Kehtna kutsehariduskeskuse IKT õpetajad Triin Muulmann, Jaan Parker ning Erko Pärna. Pärna sõnul oli noorte suurim probleem koostöö tegemise oskus. Tiimitöö arendamine on ka üks võistluse väljundeid, ütles ta. Teise suure probleemina tõi ta välja informatsiooni leidmise ja Google'i kasutamise vähese oskuse. Muulmann lisas, et

isegi kui informatsiooni leitakse, ei osata sellest olulist välja sorteerida.

Pärna ütles, et lühikese kooliaja jooksul ei suudeta õpilastele küll kogu tarkust pähe panna, kuid peamine eesmärk ongi see, et noored oma peaga mõtleksid ja probleemidele lahendusi leiaksid.

Muulmann lisas, et erialased võistlused on hea meetod, kuidas tekitada õpilastes motivatsiooni õpitava eriala vastu. „Samuti teevad võistlused õpitud oskuste, teadmiste ja kogemuste näitamise mängulisemaks. Kindlasti on see oskuste kinnistamise koht, aga samas ka uute teadmiste, oskuste õppimise koht. Võistlajatele on see hea ja turvaline enese proovilepanemise võimalus. Õpetajatel jällegi on võimalik näha, milliseid vigu õpilased teevad, ja vastavalt sellele saab need asjad edasise õppeprotsessi käigus üle korrata,“ rääkis ta.

Owens-Illinois, Inc. (NYSE: OI) on maailma suurim klaaspakenditootja ning paljude maailma juhtivate toiduaine- ja joogitööstusettevõtete eelistatud koostööpartner. Ettevõtte tulud olid 2016. aastal 6,7 miljardit USA dollarit ning ettevõtte 23 riigis asuvas 79 tehases töötab kokku üle 27 000 inimese. O-I, mille kontserni peakontor asub Ohios Perrysburgis, toodab ja tarnib pidevalt laienevale maailmaturul turvalisi, keskkonnasäästlikke, puhtaid, silmapaistvaid ja tootemarki kujundavaid klaaspakendeid. Lisateabe saamiseks külastage veebisaiti o-i.com.

O-I Production Estonia AS ootab oma meeskonda

SEADISTAJAT (töökoht Järvakandis)

Sinu tööks on klaasiautomaatide ja kontrollmasinate seadistamine ning hooldus. Masinate ja mehhanismide rikete operatiivne likvideerimine.

Ootame Sind kandideerima, kui:

- Oled töötanud eelnevalt elektrikuna/automaatikuna või omad automaatika/mehhatroonika alast haridust
- Oskad kontrollmasinate seadistamist nii mehhaaniliselt kui ka arvutiga
- Oled valmis meeskonnatöoks ning hea pingetaluvusega
- Oled kohusetundlik ning vastutav

Omalt poolt pakume:

- Püsivat tööd rahvusvahelises ettevõttes
- Suurepärast ja toetavat meeskonda
- Konkurentsivõimelist töötasu

Kandideerida soovijatel palume saata enda andmed koos elulookirjeldusega personalispetsialistile Kersti Toomsalu - Kersti.Toomsalu@o-i.com hiljemalt 30.04.2017 Lisainformatsioon telefonil 53806338

Rapla muusikakooli õpilased olid konkurssidel väga edukad

Muusikakoolides algab iga õppeaasta teisel poolel suur konkursi- karussell. Sellel aastal olid meie õpilased suurepärase ja sellist auhinnaliste kohtade "sadu" ei mäletagi.

Rita Kikajon, Rapla muusikakooli direktor

Kõigepealt selgitatakse välja oma kooli parimad pillimängijad, kes seejärel lähevad võistleva regiooni konkursile. Eesti on jagatud muusikakooli õpilaste moodsuutmiseks kuueks regiooniks. Rapla muusikakool on suurimas - Loode-Eesti regioonis, kuhu kuulub 22 muusikakooli Harju-, Rapla-, Lääne- ja Hiiumaalt.

Regioonides selgitatakse välja jällegi parimad pillimängijad, kes omakorda asuvad mõõtu võtma vabariiklikul võistumängimisel "Parim noor instrumentalist 2017". Vabariiklikud konkursid toimuvad muusikakoolidele kaheaastase tsükliga erinevate pillide lõikes. Käesoleval aastal ei ole vabariiklikku konkurssi keelpillimängijatele. Peaaegu kõikidel pilliõppe erialadel korraldatakse igal aastal regioonisiseseid konkursse.

Regioonikonkursilt toodi koju 18 auhinnalist kohta ja 5 diplomit
I koha said kuus meie kooli õpilast: **Agur Münter**

Kert Vahre.

Foto: HAIDE RANNAKIVI

(klarnet), õp Jandra Puusepp ja Hannes Altrov, **Patrik Sebastian Unt** (saksofon), õp Jandra Puusepp, **Rednar Moks** (saksofon), õp Jandra Puusepp, **Kert Vahre** (flööt), õp Angela Katkosilt, **Gertrud Vesinurm** (flööt), õp Angela Katkosilt, **Triin Pihlap** (viul), õp Tekla Tappo.

II koha saavutasid **Kärt Pihlap** ja **Hiie Münter** õp Angela Katkosildi flöödiklassist; **Leandra Kalf**, **Liisbeth Fuchs**, **Kirke Kõiv** ja **Marleen Tilga** õp Maiken Pajupuu

viuliklassist ning **Mia Sepp** õp Tekla Tappo viuliklassist.

III koha saavutasid: **Angela Muddi** ja **Pilleriin Saarepera** õp Angela Katkosildi flöödiklassist; **Hanna Luukas** ja **Iris Vahtra** õp Tekla Tappo viuliklassist ning **Markus Peäske** õp Paul-Gunnar Looranna tselloklassist.

Diplomid kava hea esituse eest toid koju õp. Jandra Puusepa saksofoniõpilased **Stefan Sarv**, **Liseth Vain** ja **Artur Rosenthal** (koostöös õp Danel Aljoga) ning **Eliisabeth**

Rajasalu õp Maiken Pajupuu viuliklassist ja **Roosi Mari Reede** õp Angela Katkosildi flöödiklassist.

Toredad üllatajad olid meie 1. klassi õpilased **Leandra Kalf**, **Liisbeth Fuchs**, **Rednar Moks** ja **Stefan Sarv**, kes vaatamata oma lühikesele tutvusele pillimänguga tõestasid end suurepäraselt. Kahjuks kõikidele meie õpilastele auhinnalisi kohti ei jagunud, kuigi mõnel jäi 3. kohast õige väheke puudu!

Tubli esinesid ka õp. **Angela Katkosildi** flöödiõpilased **Veronika Pavljuk**, **Loore Tilk** ja õp Jandra Puusepa õpilane **Mervin Mägi**, õp **Edit Sif-Kruuseli** õpilane **Kirke Teder**, õp **Maiken Pajupuu** õpilased **Lorelii Estaal**, **Vaike Mürk**, **Jette Rosenthal** ning õpetaja **Paul-Gunnar Looranna** õpilased **Anete Otti** ning **Mari Laurson**.

Vabariiklikule konkursile "Parim noor instrumentalist 2017" pääses meie koolist 11 õpilast. Seal saavutati on tõeliselt ühe muusikakooli unistus, sest koju toodi 7

auhinnalist kohta ja 3 diplomit! **Angela Muddi** ja **Kert Vahre** õp Angela Katkosildi flöödiklassist mängisid end vabariigi parimateks.

3. koha vääriliseks tunnistati **Agur Münter** õp Jandra Puusepa ja **Hannes Altrovi** klarnetklassist, **Patrik Sebastian Unt** ja **Rednar Moks** õp Jandra Puusepa saksofoniklassist ning **Hiie Münter** ja **Pilleriin Saarepera** õp Angela Katkosildi flöödiklassist.

Diplomi töid koju suurepärase esituse eest **Artur Rosenthal** õp Jandra Puusepa ja **Danel Aljo** saksofoniklassist, **Gertrud Vesinurm** ja **Kärt Pihlap** õp Angela Katkosildi flöödiklassist.

Väga tubli oli ka **Liseth Vain** (saksofon, õp Jandra Puusepp), kes mängis end seitsmendale kohale. Õpilasi saatsid klaveril kontsertmeisterid **Kristi Hinsberg**, **Lilian Jõesaar** ja **Irina Troitskaja**.

Vabariigi parimate instrumentalistide lõppkontsert ja tunnustamine oli 8. aprillil Tallinna Filharmoonia Mustpeade Maja Valges saalis.

Rahvamuusika ühendab ja innustab

Helerin Väronen

Traditsiooniline Raplamaa rahvamuusikapäev oli sel aastal 15. aprillil Valtu seltsimajas. Peaaegu 20 aastat toimunud üritus tõi taas kokku inimesed, kellele rahvamuusika hingelähedane on.

Selleks, et rahvamuusika jätkusuutlik oleks, on vaja inimesi, kes seda teistele edasi õpetaks ja innustajaks oleks. Eelmise aasta novembris pälvis Aivar Arak aasta rahvamuusiku tiitli. Selle tunnustusega kaasas käiva Lokulaua sai ta aga alles rahvamuusikapäeval kätte.

Oma tagasihoidlikul kombel sõnas Arak auhinda vastu võttes, et ta lihtsalt on olemas, ta ei tee midagi. Üks Lokulaua

üleandjatest, Mari Tammar aga meenutas, et just Aivar Arak oli see, kes pärimusmuusikapäeval Tule-Tee oli aastaid tagasi tema ja Maili Metssalu esimeseks helimeheks ja aitas noortel pärimusmuusikutele oma unistust ellu viia.

Teisena tõsteti rahvamuusika eestvedajate seast esile Lemmi Linnast, kellel hiljuti oli 80. sünnipäev. Etteloetud nimekirja Lemmi Linnase juhutatud kooridest ja tegevustest rahvamuusika edendamise nimel oli muljetavaldav. Peale Kehtna valla tänukirja sai Linnas ka kultuurkapitali Raplamaa ekspertgrupi esindajalt Helle Kruusilt tunnustuse ja väikese meene osaliseks.

Rahvamuusikapäev algas

laupäeva hommikul Raplamaa rahvamuusikutele õpitubadega, kus saadi selgeks uued lood, mida siis pärast lõunat kontserdil publikule esitati. Oma oskusi näitasid ka Valtu kooli väikesed muusikud Eve-Mai Laurimaa juhendamisel. Kõige enam kaasaalamist tekitas aga Valtu naisrahvatantsurühm, kes olid tantsima võtnud ka oma väikesed lapsed, kes väga tublisti esinesid ja päeva vastu pidasid.

Üritusel kaasas olnud oma lapsed olid natuke õnnetus, kuna oleksid ise erinevaid pilli oma käega proovida tahtnud. Eks mängimise ja esinemise rõõm ongi kohati vaat et suurem kui kuulamise-vaatamise rõõm.

Rapla maakonna laulu- ja tantsupeo laiendatud komisjon PIKENDAB

IDEEKAVANDI KONKURSI TÄHTAEGA

RAPLA MAAKONNA LAULU- JA TANTSUPEO 2018 STSENAARIUMI KIRJUTAMISEKS

Konkursitöödelt oodatakse peo läbiva teema väljatoomist ja kontseptuaalset kirjeldust vähemalt ühel A4 leheküljel võimalusel peo toimumise koha väljatoomisega. Kontseptisioonis tuleb arvesse võtta Eesti Vabariigi 100. sünnipäeva ja peab silmas pidama järgmisi osalejaid:

- Koorilauljaid ja rahvatantsijaid koolikollektiividest eakateni hõlmates kõiki koori- ja rahvatantsurühmade liike
- Puhkpillimängijaid
- Rahvamuusikuid
- Võimlejaid
- Külaliskollektiive Nurmijärvilt

Märgusõnaga varustatud võistlustööd palume esitada hiljemalt 8. maiks 2017. a aadressil Rapla Maavalitsus, Tallinna mnt 14, 79513 Rapla. Age Tekku nimele või meiliaadressil age.tekku@rapla.maavalitsus.ee

Võistlustööle palume lisada kinnise ümbriku autori andmetega. Võidutöö preemia on 300 € ja autoril on tahtmise korral võimalus oma stsenaariumi järgi lavastada pidu.

INFORMATSIOON:

Age Tekku, age.tekku@rapla.maavalitsus.ee, tel: 5349 6113

„Kaustik“ on plaat armastusest ja teistest olulistest asjadest

Mõni kirjutab sahtlis- se, teine kaustikusse ja kolmas annab välja oma „Kaustiku“. Rapla juurtega Sten-Olle Moldau on valmis saanud oma teise heliplaadi pealkirjaga „Kaustik“ ja 7. aprillil esitles ta seda kultuuriklubis Baas.

Helerin Väronen

Plaadi nimilugu „Kaustik“ on originaalis instrumentaalpala, kuid Sten-Olle ei suutnud kontserdi ajaks sellele sõnu külge pookimata jätta. Lugu ise valmis praamil olles ja olevat selline, mis aitab kirjutada. Nii et ehk aitab see töövahend ka teistel kirjutada.

Laulu sõnadeks sai aga Saaremaa muusikalaagris kirjutatud kõne. See iga-aastane laager on Sten-Olle sõnul kodu kõrval teine koht, mis on teda kõige rohkem mõjutanud. Laagri lõpus on juhendajatel kombeks tänada osalejaid kõnega.

Sten-Olle Moldau.

Foto: KERT ÜLENÖMM

Oma mõtte selle kõne jaoks julgus Sten-Olle nüüd sõnadesse panna: kõik inimesed tegelevad terve elu peamiselt armastuse otsimisega. Vahel küll troonivad laulude edetabelites pidutsemisest kõnelevad lood, kuid pidutsemine polegi muud kui lootus leida keegi, keda armastada. Või välja minna sellega, keda armastad.

Sten-Olle Moldau on leidnud naise, keda armastab, ja kuna

Raplas on elamiseks ideaalsed tingimused loodud (Susi stuudio eelkõige), unistavad nad siin oma majast. Sellest unistusest sündis lugu „Maale“. Suhted olid mitme loo teema. Näiteks „Rumalad inimesed“, mis sai oma pealkirja hetk enne seda, kui plaat trükki läks. Lugu räägib sellest, et kui kavatsed kedagi armastada, ei saa sa teda võtta tükka haaval, et võtad vaid hea osa. „Vaikselt-vaikselt“ räägib

sellest, kuidas vahel tead ette, et plaan õnnestub, ja siis ootad vaikselt. Sellist teadmist ei ole tihti, kuid vahel veab ja rõõmustagem, kui see juhtub.

Loo „Isa tahab koju“ tegemine nõudis Sten-Olle sõnul kõvasti julgust, kuna sellel pole vimkat sees. Seda võiks nimetada lausa hoiatuslooks. Valehäbita lugu on probleemist, kui inimene kaob napsu sisse ära ja kuidas siis ta perekonnaga hakkavad halvad asjad juhtuma.

Lugu „Minu hing“ tuli kontserdil esitamisele klaveril. Selle looga tahtis Sten-Olle proovida helilooja ametit. Palkas keelpillikvarteti, kes tegi looga täiesti imesid. Muusik soovitab, et kui vähegi võimalik, võiksid teisedki sellist võimalust kasutada. Keelpillikvartetti kontserdil ei olnud, kuid olles kuulnud plaadiversiooni sellest laulust, siis tõesti, keelpillid annavad väga palju juurde, tehes loo nii ilusaks, et lausa külmavärinad tekivad.

Kontserdile pani punkti „Kuul on baas“ Sten-Olle Moldau eelmiselt plaadilt, ajast, kui veel Baasi kui kohta ei eksisteerinud.

Veebipõhine mäng „Netikirjariin“

Maarika Lips, Rapla mk eesti keele ja kirjanduse ainesektsiooni juhataja

Kolmandat aastat järjest toimus keele- ja kirjandushuvilistele õpilastele internetipõhine viktoriin.

Sel aastal võisteldi kahes vanuserühmas: 5.-6. klassid ja 7.-8. klassid. Kokku osales 31 võistkonda maakonna 12 koolist: Kehtna, Järvakandi, Valtu, Kaiu, Valgu, Kivi-Vigala, Hagudi, Märjamaa, Kabala, Kohila, RVG ja RÜG.

Mäng viidi läbi veebikeskonnas Socrative. Viie vooru jooksul tuli oma kodukoolides leida vastuseid lasteraamatute ja -kirjanike, Eesti kultuuri, Raplamaa koduloo kohta, lahendada eesti keele ülesandeid ja osata kasutada raamatukogude e-katalooge. Kõiki küsimusi ja vastuseid on võimalik vaadata Rapla keskraamatukogu kodulehe lastelehel <http://lasteleht.raplakrk.ee/viktoriin-lastele/>

„Netikirjariinis“ saavutas 5.-6. kl seas esikoha võistkond Kohila Raamatukoid, teise koha RVG 6.b ja kolmanda koha Järvakandi Okee. 7.-8. kl esikolmik oli järgmine:

esimene koht Valtu8, teine koht Järvakandi 7.-8. kl ja kolmas koht Kehtna Kaks Musketäri.

30. märtsil said aga kõik võistkonnad kokku Rapla kultuurikeskuses. Üheskoos vaadati kodutööna valminud videoid teemal „Raamatukogus ära...“. Videotest sai teada, et raamatukogus ei tohi käretseda, varastada, palli mängida, süüa ja juua, raamatuid väärkohelda jne.

Filme hindas žürii, kuhu kuulusid raamatukogutöötaja Katrin Niklus, operaator Madis Reimund ja režissöör Jürgen Volmer. Parimateks tunnistati nooremas rühmas Valtu Viis ja vanemas Valgu Kark. Palju punkte said ka Valtu8, Valgu Vaablane, Kivi-Vigala Rõõmukivid ja Hagudi Dinosaurused. Seejärel jagati auhindasid ja maiustati koogi ning kringliga.

„Netikirjariini“ mäng on teoks saanud tänu Rapla keskraamatukogu innukatele töötajatele Kristel Murelile, Kaja Tammariile, Urve Ellandile, Annika Toomile ja Katrin Grichinile, kes on mõelnud välja küsimused, jälginud mängu tehnilist poolt ja pidanud punkttabelit.

Laulukarusell hakkas veerema

Nädal tagasi selgitati Märjamaa rahvamajas välja valla parimad laululapsed. Osavõtjaid oli küll veidi vähem kui varasematel aastatel - 40, kuid ega seepärast laululusti ja rõõmu vähem olnud.

Piret Linnamägi

Päeva lõpuks selgusid need, kes esindavad koduvalla sel reedel Raplamaa laulukaruselli eelvoorus.

Nagu ikka, alustasid kõige nooremad laulujütsid. Kuni 4-aastaste seas oli vaid üks laulja, Maarja Niinemäe, kelle juhendaja on Thea Paluoja Rapla laulustuudiost. 5-7-aastastest astus üles 13 mudilast. Selles vanuserühmas oligi kõige enam lauljaid. 7-9-aastaseid oli kaheksa, 10-12-aastaseid üksteist, 13-15-aastaseid neli ning 16-aastaseid ja vana- maid lauljaid oli vaid kolm. Parimaid selgitas välja viieliikmeline žürii, kuhu kuulusid Märjamaa muusika- ja kunstikooli direktor Maiu Linnamägi, muusikaõpetaja Eve Olgo, lauljad Mick Pedaja ja Angeelia Maasik ning Rapla

Rebeka Lomp ja õpetaja Eliisa Elfenbein.

Foto: SIIM SOLMAN

ühisgümnaasiumi õpilane Patrik Sebastian Unt.

Hinnati kõike, mis laulmise juures tähtis: hääle puhtust, viisipidamist, esitust. Parimate väljaselgitamisel žüriiliikmetel sel aastal erimeelsusi ei tekkinud, kuid lauljate taset

peeti üsna ühtlaseks.

Pärast kolme esimese vanuseklassi ärakuulamist tegi žürii otsuse ning enne autasustamist võttis Mick Pedaja lühidalt nähtu-kuuldu kokku: „Kõik lapsed olid tublid. Võin öelda, et mida vabam oli lapsel

loo valik, seda vabam oli ka laululaps. Tunda oli aga ka õpetaja valikuid.“

Vanematele lauljatele andis tagasisidet Patrik Sebastian Unt, kes pani samuti rõhku loovalikutele ning andis tagasisidet juhendajatele. Lau-

lulastelt oodatakse rohkem säramist ja vabamat olekut laval.

Kolme tunniga olid parimatest parimad välja selgitatud ja ritta seatud.

Suure töö laste õpetamisel tegid lisaks eelmainitud õpetajatele veel Kadri Jüri-

ado, Marika Kosubenko, Mai Toimetaja, Kersti Mikkor. Kõige enam laululapsi oli võistluseks ette valmistanud Kulla Aavik (10). Kõik laululapsed ja õpetajad said kaela Maria Mettase spetsiaalselt Märjamaa lauluvõistluseks tehtud medalid.

Märjamaa valla tublimad laululapsed:

Kuni 4 a: Maarja Niinemäe (õp Thea Paluoja, Rapla laulustuudio)

5-7-aastased: 1. **Loore Lynn Kivisikk** (õp Marju Plamus, Muusikamaias), 2. **Tevon Tampöld** (õp Eliisa Elfenbein, Varbola LA-K), 3. **Isandra Marrandi** (õp Marju Plamus, Muusikamaias).

Eripreemia siira esituse eest sai **Karola Toomistu** (õp Marju Plamus), tulevikulootuse eripreemia **Loore Lynn Kivisikk**.

7-9-aastased: 1. **Eliis Kantsik** (õp Monica Arme, Vesiroosi muusikastuudio), 2. **Georg Lauri** (õp Kulla Aavik, Märjamaa G) 3. **Leen Burmeister** (õp Kulla Aavik, Märjamaa G).

Eripreemia lavalise vabaduse eest sai **Sten Martti Merjel** (õp Marju Plamus), kõige säravama esituse eripreemia **Eliis Kantsik**.

10-12-aastased: 1. **Anette Ella** (õp Thea Paluoja, Rapla laulustuudio), 2. **Agnes Pool** (õp Monica Arme, Vesiroosi muusikastuudio), 3. **Kevin Männik** (õp Monica Arme, Vesiroosi muusikastuudio).

13-15-aastased: 1. **Egle Pärmik** (õp Monica Arme, Vesiroosi muusikastuudio), 2.-3. koht **Ronald-Reigor Lehtsaar** (õp Kulla Aavik, Märjamaa G) ja **Riia Orgmets** (õp Monica Arme, Vesiroosi muusikastuudio).

16 a ja vanemate vanuserühmas ei andnud žürii välja esikohta. 2. koht **Kersti-Kaisa Tarnamaa ja Hanna Stina Adamson** (mõl õp Kulla Aavik), 3. **Kaily Ojavee** (õp Monica Arme, Vesiroosi muusikastuudio).

Eripreemia järjepidevuse eest sai **Kersti-Kaisa Tarnamaa**.

VABAD TÖÖKOHAD

Raplamaal seisuga 18.04.2017

TÖÖPAKKUMISE NIMETUS	TÖÖKOHTI	ASUKOHT
ekskaatorijuht	1	Rapla maakond
postivedaja-kuller	1	Rapla maakond
bussijuht	1	Rapla maakond
veoautojuht-ekspediitor	1	Rapla maakond
müüja (puhkuste asendaja)	1	Juuru alevik
kaupluse juhataja (puhkuseasendaja)	1	Järvakandi alev
müüja	1	Järvakandi alev
klaasivormimismasina operaator	2	Järvakandi alev
lüpsja	1	Kaiu alevik
talitaja	1	Kaiu alevik
müüja-klienditeenindaja	1	Kaerepere alevik
assistent-andmesisestaja	1	Keava alevik
peakokk	1	Kehtna alevik
kokk	1	Kehtna alevik
farmitraktorist	1	Käbiküla
automehaanik	1	Kohila vald
majaelementide valmistaja	1	Hageri alevik
tootmisassistent	1	Hageri alevik
tehnik (mehhatroonik)	1	Kohila alev
puidupingi operaator	2	Kohila alev
müüja	1	Kohila alev
vanemmüüja	1	Kohila alev
klienditeenindaja	1	Kohila alev
vanemteenindaja	1	Kohila alev
värvija	1	Prillimäe alevik
koristaja	1	Märjamaa alev
kassapidaja-müüja	1	Märjamaa alev
müüja-klienditeenindaja	1	Märjamaa alev
müüja-klienditeenindaja	2	Orgita küla
tehnik-diagnostik	1	Orgita küla
alumiiniumi keevitaja	1	Orgita küla
konstruktor-joonestaja	1	Orgita küla
kokk	1	Pajaka küla
tootmistööline/spoonija	2	Kalevi küla
toiduvalmistaja tootmises	10	Kalevi küla
suveabilised	15	Kalevi küla
laotöötaja - pakkeliini operaator	1	Purila küla
elektrik-remonditööline	1	Rapla linn
testklient	4	Rapla linn
kokk (puhkuseasendajana)	1	Rapla linn
kokk	2	Rapla linn
pesumaja töötaja suvehooajaks	4	Rapla linn
kokk - juhataja	1	Rapla linn
müüja-klienditeenindaja	1	Rapla linn
puhastusteenindaja	1	Rapla linn
puidutööline	1	Rapla linn
klienditeenindaja	1	Rapla linn
müüja (puhkuseasendaja)	1	Rapla linn

www.tootukassa.ee Töötukassa Raplamaa osakond
Tallinna mnt 14, 79513 Rapla

Juristi nõuanne

Kutsehaiguse põhjusteni saab jõuda koostöös töötervishoiuarstiga

Lugeja küsib: Meie kolleegil tuvastati kutsehaigus. Analüüsisime ettevõttes töötaja kutsehaigestumise asjaolusid ja uurisime põhjuseid. Uurimistulemuste alusel peame rakendama abinõusid, et samalaadseid kutsehaigestumisi vältida. Kardan, et meil endal pole piisavalt teadmist, kuidas seda teha. Kust võiksime saada abi ning mida peaksime peale kutsehaigestumise uurimist veel tegema?

Vastab Indrek Avi, Tööinspektsiooni töökeskkonna konsultant: Kutsehaiguse põhjusteni saab jõuda koostöös haiguse diagnoosinud töötervishoiuarstiga, kes kogus andmed töötaja praeguste ja varasemate tööolude ning töö laadi kohta. Samalaadse kutsehaigestumise kordumist saab vältida, kui kavandada selleks asjakohased abinõud

ning neid ka korrektselt rakendada. Ettevõtte töökeskkonnaspetsialisti ülesanne on vähendada töökeskkonna ohutegurite mõju. Kutsehaigestumise järel ja ka muudel juhtudel oleks mõistlik töötajate tervisele ohutu töökeskkonna loomise, tööga seotud haiguste ennetamise ning tervise ja töövõime säilitamise nimel

teha koostööd töötervishoiu- spetsialistiga. Selleks spetsialistiks võib olla ettevõtteväline töötervishoiuarst, -hügieenik, -psühholoog või ergonom, kes annaks nõu töötingimuste parandamisel, töövahendite valikul ja ohutul kasutamisel ning isikukaitsevahendite valikul ja kasutamisel. Kui töötaja on kutsehaigestunud, peab tööandja korraldama uue töökeskkonna riskianalüüsi, kus hinnatakse riskide mõju samalaadset tööd tegevate töötajate tervisele. Ka selles valdkonnas saavad töötervishoiuarst, ergonom ja tööhügieenik töötajad abistada. Uue riskianalüüsi tulemuste põhjal täiendab tööandja tegevuskava sama-

laadsete kutsehaigestumiste vältimiseks. Kui töötaja kutsehaigestumise võis põhjustada töötamine eelmiste tööandjate juures ning praeguse tööandja juures haigus süvenes, tasub kriitiliselt hinnata töötajate tervisekontrolli korraldust. Üle tuleks vaadata, millised töökeskkonna riskianalüüsi tulemused töötervishoiuarstile esitatakse, kas töötervishoiuarst tutvub töökoha, töökeskkonna ja töökorraldusega; kas ta määrab vajalikud terviseuuringud; milliseid ettepanekuid on tervisekontrolli otsuses esitatud ning kas kõik vajalik on tervishoiuteenuse osutajaga kokku lepitud.

Hinnavõrdlus

Juustune spinati-fetapirukas

Stina Andok

Spinati ja fetajuustu kooslus on üks minu lemmikuid. Kui vähegi jälle selle kombinatsiooni järele isutab, leian aja ja segan need mõnusasti pirukaks kokku, sest pirukana maitsevad asjad lihtsalt paremini. Selle juustuse spinati-fetapiruka puhul on märkimisväärtne, et see maitseb imehästi ka jahtunult. Vaja läheb: Põhi: 100 g 20% võid, 100 g riivjuustu, 180 g nisujahu (u 3 dl), 2-3 sl külma vett Spinati-fetataidis: 250 g värsket spinatit, 200 g fetajuustu, 100 g riivjuustu, 2 dl 10% rõõska koort, 3 muna. Tee nii: Eemalda spinatilehtedelt paksem varreosa ja kuumuta lehed vähes

	Beebispinat, karbis, 100 g	Fetajuust, Athena, 500 g	Riivjuust, Atleet, 200 g	Rõõsk koor, 10%, Tere, 200 ml
Maxima	0,85*/1,17	2,29*/2,99	1,75	0,27*
Selver	0,89*/1,19	2,99	1,29*/1,79	0,31
Meie Toidukaubad	1,75	-	1,65	0,32
Konsum	-	2,99	1,80	0,35
*Soodushind/tavahind Hinnad on seisuga 18.04.17				

veega, kuni lehed n-ö kokku kukuvad. Jahuta need seejärel külma vee all, nõruta ja tükelda. Põhja valmistamiseks näpista või, jahu ja riivjuust puruseks, lisa vähehaaval vesi. Suru tainas 20-24 cm läbi-

mööduga pirukavormi põhjale ja servadele. Võimaluse korral lase pirukatainal külmkapis taheneda ning siis eelküpseta 200-kraadises ahjus umbes 10 minutit. Nüüd riivi või haki fetajuust ning sega ülejää-

nud täidise komponentidega. Tõsta täidis eelküpsetatud pirukapõhjale ning küpseta veel umbes 20 minutit, kuni pirukas on kuldne ja täidis hüübinud. Retsept: www.nami-nami.ee

Täna algab uus elu

ROBERT CAISLEY
LAVASTAJA: IVO EENSALU

RAIVO RÜÜTEL, KÜLLI REINUMÄGI, EDUARD SALMISTU, ALEKSANDER OTS

02.05. Märjamaa Rahvamaja kl. 19.00

Piletid müügil Piletilevis ja kohapeal.

VANA BASKINI TEATER

Kallis memm Leida Kuum!

Õnnitleme 95. sünnipäeva puhul!

Sinu pere

Metsakinnistute ja raide ost
(sobivad ka osaliselt raiutud ja hüpoteegiga koormatud metsakinnistud). Aitame metsakavade koostamisel ja paberite vormistamisel.
Tel 525 9788, hary@grundar.ee faks 443 0376, Tehnika 15, Paikuse

Sinu tehtud huvitav FOTOTABAMUS ootab lehes avaldamist!

ŠKODA RAPID SPACEBACK COMFORT

Hind alates 11 990 €

ŠKODA
SIMPLY CLEVER

ÖKONOOMNE JA PRAKTILINE. Rapidi keskmine kütusekulu on 4,1-4,8 l/100. Oma klassi mahukaim pagasiruum kuni 1381 l. Üleeuroopaline tehasegarantii 4 aastat / 120 000 km.

SOODNE PIDADA. Škoda on madalaimate ülalpidamiskuludega automark Eestis! (TNS Emor, Car Brand Health Estonia 2014-2016)

TIPPTASEMEL VARUSTUS! Rapid Comfort varustuses on üle 20 turvalisus- ja mugavusvarustuselemendi nagu tehase alarm mahu- ja kallutusanduriga, kaugjuhtimisega kesklukustus, 6 turvapatja, juhitavuskontroll ESC, ASR veojõukontroll, elektrooniline diferentsiaalilukk, HBA hüdrauliline pidurdusassistent, konditsioneer CLIMATIC, Blues raadio, esiistmete soojendus, 15" valveljed. Ja palju muud!

LISAINFO: www.skoda.ee/models/rapid-spaceback-comfort/rapid-sb-comfort/

Ametlikult volitatud ŠKODA edasimüüjad Eestis on:

300 ŠKODAT
EESTI LAOS
KAMPAANIA.SKODA.EE

www.skoda.ee

ŠKODA Tallinn · Auto 100 Tallinn AS
Tallinn, Paldiski mnt 73 / Pirni 1, 10621
Telefon: 6808 222 · info@skoda.ee, auto@skoda.ee
www.skodatallinn.ee

ŠKODA Laagri · SKO Motors OÜ
Pärnu mnt. 543, Laagri 76404
Telefon: 6837 070 · auto.laagri@skoda.ee
www.skodalaagri.ee

Aasta Auto AS · Tartu, Sepa 24 A, 51013
Telefon: 7308 000 · info@astaauto.ee
www.astaauto.ee

Škoda Kuressaare · Warma Auto OÜ
Kuressaare, Tallinna 82a, 93815
Telefon: 4530 120
info@warmauto.ee
www.warmauto.ee

Moller Auto Pärnu OÜ · Pärnu, Välja tn. 3, 80010
Telefon: 4476 140 · parnu@moller.ee

Moller Auto Viru OÜ · Jõhvi, Narva mnt 143, 41536
Telefon: 6808 200 · viru@moller.ee

Moller Auto Viljandi OÜ
Viljandi, Tallinna mnt 45, 71008
Telefon: 4355 340 · viljandi@moller.ee

Koolisport

Laskmisvõistlustel osalesid kuue kooli õpilased

Laine Rokk

Koolinoorte individuaalne ja võistkondlik laskmisvõistlus toimus Kaius 13. aprillil. Võistlejad 9. klasside ja nooremad koolinoored, kes lasevad 20 lasku toelt õhupüstist. Osales 6 koolist kokku 24 koolinoort.

Staažikate laskmistreenerite Liivi Ermi ja Endel Kaasiku juhendamisel said püssid proovilaskmistega paika ja võistluslaskudega näidati täpset silma.

Individuaalarvestuse paremad

Tüdrukud

1. Karoliine Karu, Kärü PK 209,1
2. Grettel Kaljuste, Kaiu PK 206,4

3. Lisete Hunt, Kärü PK 204,4

Poisid

1. Ronald-Reigor Lehtsaar, Märjamaa G 210,1
2. Rando Düüna, Rapla ÜG 206,2
3. Tanel Tamm, Juuru Eduard Vilde K 204,3

Võistkondlik arvestus

1. Kärü PK (Krõõt Oks, Karoliine Karu, Lisete Hunt, Rasmus Hunt) 815,3

2. Märjamaa G (Ronald-Reigor Lehtsaar, Markkus Maimets, Luiselota Pernits) 805,4

3. Juuru Eduard Vilde K (Tanel Tamm, Gerlinde Sims, Sulev Jõgi, Jani Kivi) 787,1

Kuraditosin koole pani välja võistkonnad saalijalgpallis

Laine Rokk

Koolinoorte 1.-3. klasside saalijalgpallivõistlus toimus Sadolini spordihoones 12. aprillil. Osaleda võis tüdrukute, poiste või segavõistkondadega. Osales 18 võistkonda 13 koolist, kokku 115 koolinoort. Mängud peeti korraga kahel väljakul.

Poisid

Gümnaasiumid

1. Kohila G I v (Sten Meerbach, Kristofer Kabel, Sven Visser, Oscar Kukkur, Markus Kala, Meiro Heinsar, tr Ando Meerbach)

2. Märjamaa G (Mattias Kivisild, Georg Lauri, Aaron Parker Järveoja, Albert Kus, Hendrik Ella, Sebastian Schu, õp Piret Püü)

3. Kohila G II v (Remi-Rilos Madisson, Artjom Skatškov, Gregor Paenurm, Marten Trakmann, Ravve Valdre, Miron Vetkal, tr Ando Meerbach)

Tüdrukud

1. Rapla VG (Emma-Mia Küttis, Eliis Nurmsoo, Britta Peterson, Mia Liis Lindal, Heleri Pajuväli, Benita Jürisson, õp Ingrid Lenk)

2. Märjamaa G (Luiselota Pernits, Gerda Kallau, Kaisa Vinogradov, Saskia Suislep, Mariell Toomistu, Birgit Pool, õp Kristi Kivisild)

3. Kohila G (Lisell Viimsalu, Maarja Vahi, Eliset Reinumäe, Liisa Reinumäe, Liise Hein, Emely Hein, Katariina Kabel, Helena Kuik, õp Leo Hansar)

Suured põhikoolid (üle 80 õpilasega)

1. Kehtna PK (Ronan Kraus, Mauri Villig, Joosep Koort, Robin Koort, Mattias Kald, õp Kadi Peedo)
2. Juuru E.Vilde kool (Endrico Järvesaar, Karmo Kerner, Andreo Arro, Juhan Tõnuri, Reimo Varusk, Tanel Taavi Sarri, õp Jüri Pritšin)
3. Hagudi PK (Gustav Aas, Karl Oberschneider, Kevin Meriküla, Rasmus Nahkur, Hendrik Volbrück, Harald Aas, õp Tuulike Pajumets)

Väikesed põhikoolid (80 ja vähem õpilasega) + algkoolid

1. Kohila mõisakool (Leo Kask, Mervin Mägi, Saamuel Edvard Nurm, Aleksander Möttus, Ekke Pütsep, õp Madis Suurmäe)
2. Valgu PK (Johannes Kikajon, Ardo Kellmann, Kairo Nasir, Maksim Ševtšenko, Asko Talinurm, Sven Erik Maripuu, Marko Jair, õp Bruno Born)

Segavõistkonnad (mängus peab olema kogu aeg 2 tüdrukut)

1. Valtu PK (Henriko Vaarpuu, Taaniel Palmisto, Marko Rutšs, Luisa Riisenberg, Emma Aas, Martin Arro, Joonas-Marten Pallase, õp Andres Saks)
2. Alu LA-AK (Romi Kaljumäe, Renate Väli, Peeter Matthias Kaikonen, Robin Tärno, Mihkel Kristin, Andre Roos, Meribel Müts, õp Virve Pärn)
3. Järvakandi kool (Lennart Lega, Rednar Martin, Keivo Luht, Tauno Melts, Grete Hollo, Janeli Albri, Karmen Kruusimaa, õp Margus Sepp)

Korvi all võitleb Thomas van der Mars valgalaste vastu.

Foto: SIIM SOLMAN

Avis Utilitas Rapla kindlustas koha poolfinaalis

Esmaspäeval, 17. aprillil kohtus Avis Utilitas Rapla korvpallimeeskond kolmandas veerandfinaalseeria mängus kodusaalis BC Valga/Valka Maks&Moorits meeskonnaga.

Rapla korvpallikool

Rapla meeskond läks mängule vastu teadmise, et võidu korral kindlustatakse esimese meeskonnana koht Alexela korvpalli meistriliiga poolfinaalis, kus oletatavaks vastaseks tuleb Tartu Ülikool.

Domen Bratoži vigastuse tõttu mõnevõrra teise koosseisuga alustanud Avis Utilitas Rapla eest jooksid platsile Thomas van der Mars, meeskonna kapten Indrek Kajupank, Sven Kaldre, Martin Paasoja ja heas hoos olev Rasham Suarez. Valga meeskonna alkoosseisu kuulusid Zvigurs, Silvas, Pe-

terson, Kanbergs ja Lindmets. Täismaja publiku ees mänginud kodumeeskond alustas teravalt, haarates veerandaja keskpaigaks 10-punktilise eduseisu, mida suudeti hoida kuni veerandaja lõpuni.

Samas rõõmustamiseks põhjust polnud. Viimase poolteise minuti jooksul ei suutnud raplased tabada mitte ühtegi viset ning lisaks sellele sai vigastada hollandlane Jito Kok, kes kurtis tugeva seljavalu üle.

Põhiliselt kuue mehega mänginud Avis Utilitas Rapla

eduseis sulas teisel veerandajal. Esmakordselt suutsid valgalased haarata juhtohjad teise veerandi kuuendal mänguminutil, seisuks 40:42. Valgalaste hoog sellega ei piirdunud ning poolajaks suurendati vahe 5-punktiliseks (44:49). Rapla meeskonna vankrit vedas 12 punkti ja 4 resultatiivse sööduga Rasham Suarez, Valga poolelt kogus Zvigurs esimese poolajaga 22 punkti.

Kolmandal veerandajal oli Avis Utilitas Rapla enamasti tagaajaja rollis, jäädes Valgast nelja kuni kuue punkti kaugusele. Mängupilti tõid muutuse kolmanda veerandaja viimased hetked, kus Rapla õnnestus teha 6:0 spurt, mis tähendas, et lõpuveerandi alguseks haarati ühepunktiline eduseis 70:69. Mängukindlus leitud, jätkus Avis Utilitas

meeskonna võidukäik ka otustaval veerandajal.

Veerandaega alustati 7:0 spurdiga ning kuigi BC Valga/Valka suutis korra vahe vähendada kahele punktile (77:75), oli neli minutit enne mängu lõppu Rapla eduseis taas 10 punkti. Külalised enam mängu pööret tuua ei suutnud ning pidid vastu võtma 85:94 kaotuse. Seega suutis Avis Utilitas Rapla läbida veerandfinaalid puhaste paberitega ning alistada vastased kolme mänguga. Rapla vastane poolfinaalis selgub Tartu Ülikooli ja TLÜ/Kalevi vastasseisust, kus antud hetkel on paremad võimalused Tartul, kes on võitnud kaks esimest omavahelist kohtumist.

Meie meeskonna parimad punktitoojad olid Rasham Suarez (23), Martin Paasoja (21) ja Sven Kaldre (13).

Raplamaa JK sai teises liigas kolmanda kaotuse järjest

Siim Jõgis

Pühapäeval, 9. aprillil pidas Raplamaa JK teise liiga läänelõuna tsooni neljanda vooru kohtumise ning pidi võõrsil tunnistama FC Kuressaare II paremust. See tähendab, et pärast esimese vooru võitu Türi Ganvix JK üle on Rapla-

maa JK kaotanud nüüd kolm kohtumist järjest.

Neljateistkümnemeeskonnas seas annab see tabelis üheteistkümnenda koha.

Pühapäevast kohtumist Kuressaare alustas Raplamaa JK koosseisus Rando Pajus, Ken Krister Maalinn, Alo Bärengub, Rainis Rammo,

Kalev Kungla, Tenno Samuel, Raigo Noode, Karl Tamme, Hendrik Väli, Oliver Andres ja Kristjan Nõulik. Mängu jooksul sekkusid vahetusest Janar Soomre ja Tanel Oeseg. Raplamaa JK jäi kaotusseisu juba kuuendal minutil, kui väljakuperemehed viis 1:0 juhtima Eerik Poopuu. Viigi-

seisuni 1:1 jõudsid külalised üheksateistkümnendal minutil, kui tabamuse sai kirja Oliver Andres. Selle seisuga esimene poolaeg lõppeski. Kohtumise 53. minutil sai teist korda jala valgeks Eerik Poopuu ning tulemusena 2:1 FC Kuressaare II selle matši võitiski.

Selgusid maakonna meistrid sulgpallis

Ülle Laasner

Rapla sulgpalliklubi Valge Hani korraldas maakonna meistri-võistlusi teist aastat.

Meistrivõistluste rütmis möödusid kaks pikka päeva Sadolini spordihoones, mis on sulgpalli mängimiseks kõige parem koht – 11. märtsil toimusid meistrivõistlused paaris- ja segapaarismängus ning 16. aprillil üksikmängus.

Osavõtt oli arvukas, kokku osales kahel päeval 47 sportlast. Osalejaid oli Raplast, Järvakandist, Kohilast, Raik-

külast ja kaugemaltki. Sadolinis sai näha sulgpallimängu väga heal tasemel.

Maakonnas on sulgpalli harastatud juba pikki aastaid. Et algajatel ka mängulusti oleks, viidi mängud läbi kahes tasemeklassis: eraldi võistlesid meistriliiga mängijad ning B-liiga mängijad.

Paarismängus oli algajaid nii meeste kui ka naiste seas neli paari, kust võidukalt väljusid Margus Maltsar – Mihkel Maltsar ning Jelena Tilk – Kaili Maide. Maakonna meistritiitli pälvisid viie paari seas Kairo Kadarpik – Andrus Tamsalu, jättes Margo Visnu ja Margus Milleri hõbedale. Kolmanda koha saavutasid

Veiko Nurmsalu ja Martti Raavel.

Naistest saavutasid maakonna meistritiitli kuue paari seas Mery Visnu – Ülle Laasner, hõbeda Piret Pärnmaa – Inga Ohno ning pronksi Kaie Nurmsalu – Anu Šapkin. Segapaaride turniiril osales algajatest kuus paari. Võitjateks osutusid Margus Sepp – Janika Värat, teise koha saavutasid Aivar Pajo – Maris Väli ning kolmanda koha Martin Stražev – Leana Eensalu. Maakonna meistriteks segapaarismängus pärjati kümne paari seast Kairo Kadarpik – Kaie Nurmsalu, hõbeda võitsid Margus Miller – Maret Laiv ning pronksi Veiko

Nurmsalu – Anu Šapkin.

Üksikmängud olid võrreldes eelmise aastaga oluliselt populaarsemad – osales 32 sportlast (2016 – 22). B-liiga mängijaid oli saabunud Sadolini spordihoonesse 11 meest ning 8 naist. Võitjateks tulid Margus Sepp ning Janika Värat.

Maakonna meistritiitlit asusid püüdma 7 meest ja 6 naist. Mängiti turniirisüsteemis. Maakonna meister meeste üksikmängus 2017 on Marek Jürgenson, hõbemedali sai Kairo Kadarpik ning pronksi Margus Miller. Maakonna meister naisüksikmängus 2017 on Anu Šapkin, hõbeda sai Kaie Nurmsalu ning pronksi Ülle Laasner.

Kusti Nõlvak ja Mart Tiisaar jõudsid MK-sarjas poodiumile

Raplamaa Sõnumid

Gerardo's Toys rannavollepaar Kusti Nõlvak – Mart Tiisaar jõudsid esmakordselt maailmakarikavõistlustel poodiumile. Malaisias Langkawis toimunud etapil teenisid nad kolmanda koha. Mart Tiisaar on pärit Raikküla vallast Tamme külast.

Ajalooline poodiumikoht tuli 21:17, 21:17 eduga Serbia paari Djordje Klasnic – Lazar Kolaric üle. Pronksikohumine võltas 35 minutit. “Pronksimatšis hoidsime enda side-outi väga hästi ja käristasime bloki-kaitsega

vahe sisse. Kuigi siin kuumas oli vahepeal ikka päris raske väljakul olla, teadsime, et teistel on ju sama raske. Kokkuvõttes ikka vägev turniir, oleme maru rahul kõigega ja on hea näha ka edasiminekut meie mängus,” võttis eduka Malaisia nädalavahetuse kokku Kusti Nõlvak.

Kokku pidasid Nõlvak ja Tiisaar Malaisias neli matši, millest võideti kolm. Turniiri avaringis ehk 16 parema seas alistasid meie mehed kohaliku paari Elangovan Yogeswaran – Mohamad Ammirol Mat Sideki ülimalt kindlalt 21:3, 21:7. Teises ringis tulid uuesti vastu võõrustajad. Madinat

oli veidi rohkem, ent teise geimi lõpufaasis – seisul 12:18 – olid Rafi Asruki Nordin ja Mohd Faiz Putra Abd Razak sunnitud andma Nõlvakule – Tiisaarele loobumisevõidu. Avageim oli lõppenud Eesti duo 23:21 paremusega.

Pühapäeva hommikul mindi poolfinaalis vastamisi olümpiamängudel viienda koha saanud Kuuba paari Nadir Nivaldo Diaze ja Sergio Gonzálezega. Avageimi võitsid Nõlvak – Tiisaar 21:19, ent teises olid kuubalased paremad 21:13. Kahe võrdse duell kandus edasi ka kolmandasse geimi, kus 15:13 jäid peale saareriigi pallurid.

“Mäng algas meie jaoks väga hästi, kui suutsime oma side-outi peaaegu perfektselt hoida. Ka nemad ründasid väga hästi, aga minu serviärsadega õnnestus väikene vahe sisse saada,” rääkis Nõlvak. “Teises-kolmandas geimis said nad mõned blokid rohkem ja jätkasid hästi ründamist. Nad olid ikka päris võimsad, aga väga kihvt oli sellisel tasemel kuttide vastu mängida,” lisas ta.

Eesti rannavõrkpallurite eelmine MK-sarja poodiumikoht pärineb 2009. aasta maist, kui Gran Canarias olid kolmandad Rivo Vesik ja Kristjan Kais.

FCR Media alustas finaalseeriat võiduga lisaajal

Laupäeval, 15. aprillil alustas FCR Media/Rapla KK naiskond heitlust Eesti meistritiitli peale, vastaseks ei keegi muu kui suurriivaal KK Tallinna Ülikool.

Rapla korvpallikool

Käesoleval hooajal märkis finaalseeria esimene kohtumine naiskondade viiendat omavahelist kohtumist, kolm varasemat oli võitnud Rapla naiskond ja ühe Tallinna Ülikool. Oma ainsa võidu Rapla üle võttis pealinna naiskond Eesti karikamängude finaalis,

saades neutraalsel väljakul 61:77 võidu.

Mängust: FCR Media naiskond, kel oli finaalseerias koduväljakueelis, alustas mängu agressiivselt, haarates kohe 9:2 eduseisu. Vastased pealinnast vastasid omakorda 8:2 spurdiga, vähendades vahe kiiresti taas minimaalseks. Veerandaja lõpuminutitel näitas paremat mängukindlust Rapla, kes võitis veerandaja viie punktiga 15:10. Kuigi punktiskoor oli visa kasvama, möödus teine mänguveerand enamasti FCR Media juhtimisel. Veerandaega jäi iseloomustama mõlema naiskonna agressiivne kaitsemäng ning ennastsalgav võitlus iga positsiooni eest.

Veerandaja lõpus näitas

enesekindlamat mängu külalisnaiskond, kes esimese veerandaja 5-punktilise kaotusseisu poolajaks tagasi mängis ning esimese poolaja FCR Media naiskonnaga viigiseisul lõpetas. Poolajapausilt naastes jätkus punkt punkti heitlus, kord peal kodunaiskond, kord jälle külalised. Kolm minutit enne veerandaja lõppu asus KK Tallinna Ülikool küll nelja punktiga juhtima, kuid FCR Media vastas Pirgit Püü eestvedamisel 11:3 spurdiga, minnes viimasele ja otsustavale veerandajale vastu 51:47 eduseisul.

Finaalivääriline võitlus võidu nimel jätkus ka viimasel veerandajal. Viis minutit enne mängu lõppu oli raplakate eduseis 7 punkti (63:56), kui

külalised alustasid tormilist vahespurti, vähendades minut enne mängu lõppu vahe kolme-punktiliseks (66:63). Lisaks sellele tulid punktid Vareselt ja tabav vabavise Kasemäelt, mis 3,5 sekundit enne normaalaja lõppu viigistasid mänguseisu 66:66. FCR Mediale jäi küll viimase rünnaku õigus, kuid Pirgit Püü läbimurre lõppes möödaviskega.

Lisaajal viisid meie naiskonna juhtima korvid Annika Köstrilt ja Laina Mesila-Kaarmanilt, Tallinna Ülikool võitles visalt ning suutis MacKay eestvedamisel haarata 75:74 eduseisu, kuid korvid Püült ja Lipanskajalt kallutasid lõpuks mängu kodunaiskonna kasuks. Skoor pärast lisaagea 79:74.

TÖÖPAKKUMISED

Kogu pere park „Vembu-Tembumaa” Kurtnas Saku vallas otsib suvehooajaks **TÖÖTAJAJAID**. Oodatud on noored al 10. klassi lõpetajad, täisealised ja noored pensionärid. Täpsem info meie kodulehel www.vembu-tembumaa.ee Telefon 671 9155 või kirjuta info@vembu-tembumaa.ee

Otsime **AKENDE PAIGALDAJAT**. Tel 489 7306 või info@amves.ee

Pakume tööd **TOOTMISOPERAATORILE**. Tasuta transport Raplast. Info tel 5555 4646 või 5551 3954

Leigoter Puit OÜ võtab tööle **SPOONIA**. Töötasu kokkuleppel. Kontakt tel 5692 1094 e-mail: valdis@leigoterpuit.ee

Ruunawere Hotell võtab tööle **KOKA**. Info tel 670 9395, 5837 8920 Kaire Toomingas info@ruunawere.ee

AS Rapla Turvas pakub tööd **EKSKAVAATORIJUHILE ja TRAKTORISTILE**.

Töö Rabivere ja Keava turbarabas. Võta meiega ühendust, helistades tel 5309 0672 või e-mail kristjan.kuuse@gmail.com

Otsin 1,6-aastasele lapsele **LAPSEHOIDJAT**, kellel oleks võimalik ise lapsele Rapla lastehoidu järele minna ja hoida 3 tundi. Nädalavahetusel terve päeva, vastavalt oma töögraafikule. Asjaga on kiire! Info tel 5564 0951

Eraisik pakub tööd **lubikrohviga kaetud kivifassaadi remondil**. Teostatavad tööd on lahtise värvi eemaldamine, krohviparandused lubikrohviga, kruntimine ja värvimine. Pinda ca 800 m². Lisainfo ja kontakt tel 525 1178 või kristjanroos@gmail.com

MTÜ Elupuu Kehtna Hooldekodu pakub tööd **KOKALE**. Töö vahetustega, graafiku alusel. Tööle asumise aeg: niipea kui võimalik. Täpsem info tel 5301 5141 või direktor.elupuu@gmail.com

Hageri Hooldekodu pakub tööd **HOOLDAJATELE ja MEDÕELE (osalise koormusega)**. Kontakt tel 483 6180 või 5569 5618, hagerikodu@gmail.com

IKEA Resource Independence Investment meeskond võtab tööle piirkondliku **METSATÖÖDE KOORDINAATORI**. Tel 518 0964 või www.cv.ee

Algera OÜ pakub tööd **BUSSIJUHILE** osalise tööajaga. Tel 508 3479

Töörõivaste tootmisega tegelev Rudotex OÜ Raplas võtab tööle **ÕMBLEJAJAID**. Võimalik väljaõpe kohapeal. Info tel 5648 6166 või margus@rudotex.ee

0.69

-41%

1.59 **1.25**

-35%

~~1.69~~ **1.29** **1.09**

-36%

~~1.38~~
-25% **1.15** 0.58/l **0.99** 0.50/l

0.79 ● 2.63/kg

-50%

1.79 al 7.16/l

Piltidel on illustreeriv tähendus. Toodete tavahinnad on Laagri Maksimarketis põhjal 31.03.2017 seisuga. Säastukaardi pakkumised kehtivad Säastukaardi registreerimisel ja Säastukaart Plussi soodushinnad kehtivad Säastukaart Plussiga maksmisel 19.04.-02.05.2017 või kuni kaupa jätkub. Lisasoodustused, mis kehtivad Säastukaart Pluss kaardiga maksmisel, ei kehti Põlva TO kauplustes.

Hoiame kokku!

Täpsem info Kaiu valla
veebilehel www.kaiu.ee.

Ülle Sale, vallasekretär
Tel 486 5598, e-post ylle.sale@raikkyla.ee

1-toal korteri. Tel 5191 0026

Võtan rendile põllu- ja heinamaid.
Tel 501 4445

MÄNNISTE PEREBÄND

Piletid Piletilevist ja Märjamaa Rahvamajas

metsakinnistuid ja kasvavat
metsa. Tel 502 4895; info@
pajakapuit.ee

remonti vajav korter Raplas, Alus
või Kohilas. Tel 5307 8988

MÜÜAKSE

Kanarbiku talu müüb korralik-ku toorest lepu puud 30, 33, 38, 50, 60 cm. Vedu al 5 rm. Tel 5373 7294

Lõhutud ja saetud lepa küttepuid nii lahtiselt kui ka võrkkotis. Müüme ka puidubriketti. Vedu. Tel 516 6305

Rapla Kütteäris puidu- ja turbabriketti, pelleteid, kaminapuid kotis. Vedu tasuta. Tel 5563 6856

Toores lehtpuu, hind al 30 €, metsakuiv okaspuu al 35 €. Laotud puude tarne 10 ja 15 rm autoga, transport hinnas. Tel 502 4895

tooreid halupuid 50 cm 30 €/rm koos veoga. Tel 5341 7761

kuivi pakitud kütteklotse ja kaminapuid, pelleteid ning puidu- ja turbabriketti alusel. Vedu tasuta. Tel 433 3130, 523 8503

tooreid halupuid 30-60 cm (lepp, must lepp, kask, saar) koos veoga. Tel 517 5783

ehituslikku saematerjali, servamata lauda, lepalauda, terrassi-, voodri- ja põrandalauda. Pikkused 3-6 m. Laudade värvimine. Vedu tasuta. Tel 528 2268

kuivi küttepuid lahtiselt ja võrgus. Tel 503 6941

kuivi segaküttepuid 50 cm. Koos kohaletoomisega 37 €/rm. Tel 5196 3947

Voodrilaua, põrandalaua, saematerjali müük ja laudade värvimine. Vedu kogu Eestis tasuta. Tel 5373 1117

saunaahjusid, kaminaid, pliite. Soodsalt. Tel 505 4355

soodsa hinnaga talusealiha. Vajadusel tükeldame. Info tel 505 9151, 5354 3002

suitsuvorsti ja maasinki väikehulgi, kohaletoomisega. Info tel 5196 2628 või 5351 7414

Tapamaja müüb emise lihakehasid kohaletoomisega. Info tel 5351 7414

eakate neljarattaline tõukeratas. Tel 5554 3932

3-toaline korras korter Rapla vallas liras maaküttega majas. Tel 5348 4050

veisesõnnikut, istutusmulda, männikooremultši kilekottides kohaletoomisega. Tel 5330 5174

TEENUS

OÜ KÜLMALINE

Soojuspumpade remont, müük ja paigaldus, kodumasinade ja sõiduki kliimaseadmete remont. Tel 5330 1720 www.kulmaline.ee

SV Teenus

Niidame ja trimmerdame muru. Hinnad kokkuleppel. Tel 550 7118 aivo@alu.ee SV Teenus

Bussiteenus 8 kuni 82 kohta. Helista tel 5330 7447, sivaau-to2007@gmail.com

KAARDID ENNUSTAVAD 24 H. Tel 900 1727, h. 1,09 €/min

Raamatupidamine, aruanded. Tel 505 9669, info@holopoint.ee

Katused, fassaadid ja viimistlustööd. Tel 5352 9476 e-mail: mehitus@gmail.com

Rehvivahetus Rapla linnas Jürna tn 2. Hinnad väga soodsad. Rehvivahetuse aja saab broneerida tel 5818 8986

Ohtlike puude langetamine. Tel 5663 2968 või 5340 2068

Ohtlike ja suurte puude langetamine. Tel 517 5783

Katuste ehitus ja remonditööd. Tel 5391 5528

Pottsepatööd. Tel 5607 2429

Pakun raamatupidamisteenust erineva suurusega ettevõtetele, korteriühistutele ja FIE-dele. Hind kokkuleppel. Tel 5683 0677, rebeekamang@gmail.com

Südamlik kaastunne Ardile perega

LAPSELAPSE

kaotuse puhul.

Elle ja Mihkel

Päikesepisarad lebavad maas ja õhus on tühjuse helinad...

Kallid Katri ja Villu! Meie siiras kaastunne teile pisipoja

SEBASTIANI

kaotuse puhul.

Klassijuhatajad Maarika ja Marten

Meie siiras kaastunne Villule kalli

POJA

kaotuse puhul.

Kursusekaaslased sisekaitseakadeemiast

Suurim valu, mida me peame tundma, on lähedase ja kalli inimese kaotus...

Südamlik kaastunne Villule ja Ardile lähedastega kalli

SEBASTIANI

kaotuse puhul.

Märjamaa Päästekomando, Järvakandi Päästekomando Kohila Päästekomando

Kallid Katri ja Villu, Ülle ja Tiit, vanavanaema Salme! Mälestame koos teiega väikest

SEBASTIANI.

Mahlamäe 5 majarahvas

Mälestame kauaaegset töökat, lahket ja abivalmis naabrit

MART ROHTLAT.

Avaldame kaastunnet tütar Tiule kalli isa õnnetu surma puhul. Langetame mälestuseks pea! Perekonnad Lehtla, Maalik, Uusen, Orav, Anatoli, Aino, Heiki, Laine ja Mihkel

Südamlik kaastunne Villu ja Ardi perele kalli poja ja pojapoja

SEBASTIAN PIHLAKA

traagilise surma puhul.

Margus ja Tiina

Kallid Katri ja Villu! Avaldame kaastunnet

PISIPOJA

kaotuse puhul. Tõnno perega

Kallis Villu perega! Oleme mõtetes teiega... Siiras kaastunne

PISIPOJA

kaotuse puhul. Rapla kiirabi

Mõni hetk on elus valusam kui teine, mõni hetk on kohe väga-väga valus...

Mälestame

MARGE ROOTSIMAAD

ja avaldame kaastunnet lähedastele.

Melaine ja Merike, Aivi perelega

Üks tee on lõpuni käidud, üks süda on vaikinud...

Südamlik kaastunne Hugole lähedastega kalli tütre

MARGE ROOTSIMAA

surma puhul.

Perekonnad Kornav, J. Koplimäe, Villig, Kuusela, Rüütalu, Lii, Eneli, Meelis

Sügav kaastunne Katrile, Villule ja Kairele kalli pisipoja

SEBASTIANI

kaotuse puhul.

Eha, Galina, Inge, Leeve

Täname südamest oma sugulasi ja sõpru, eriti Ain Vainut, kes toetasid ja abistasid meid, jagasid meie leina ning saatsid viimsele teekonnale meie armsa

SEBASTIANI.

Katri ja Villu

Kallis Kaire! Oleme mõttes Sinu ja Sinu lähedastega sel raskel hetkel, kui jätate hüvasti oma armsa

SEBASTIANIGA.

Kohila Gümnaasiumi pere

Südamlik kaastunne Kairele lähedastega armsa

LAPSELAPSE

kaotuse puhul.

Endised töökaaslased Inglitelt

Südamlik kaastunne Kairele ja omastele kalli

LAPSELAPSE

kaotuse puhul. Kaiu segarühm

Ajajõe voolates pagevad päevad, kuluvad kuud, lahkuvad kõige lähemad tähevalguse poole, jättes meiega mälestused, hingesoojuse ja järelpõlvede säravad silmad...

Sügav kaastunne lastele perelega armsa

HILDA TOOME

lahkumise puhul.

Pauli pere

Avaldame kaastunnet Kaurile lähedastega

EMA

kaotuse puhul. Pühatu küla rahvas

Sügav kaastunne Siim Koharile

EMA

kaotuse puhul.

SKS Võru OÜ kollektiiv

Vaikselt veereb leinapisar mälestuste teele...

Avaldan sügavat kaastunnet Marje ja Harri perele õe

SIRJE

kaotuse puhul.

Urve

Lahkus armas ema ja vanaema

ALDA JALUKSE 15. IX 1926 - 13. IV 2017

Leinab poeg perega

Ärasaatmine Rapla kabelist 21. aprillil kell 14 Juuru kalmistule

Teatame kurbusega, et on lahkunud meie kallis ema, vanaema, vanavanaema

VELDA REES 27. XI 1931 – 15. IV 2017

Tütar ja poeg perelega

Ärasaatmine Rapla kabelist reedel, 21. aprillil kell 12

Südamlik kaastunne lähedastele

MARGE ROOTSIMAA

surma puhul. Perekonnad Süld ja Paeorg

Kauaaegset naabrit

VELDA REESI mälestavad Mutlid. Kaastunne Merikesele ja Urmasel perelega ema kaotuse puhul.

Südamlik kaastunne Urmasel ja Merikesel perelega kalli ema

VELDA REESI

kaotuse puhul.

Perekond Volmer

Mälestame endist töökaaslast

VELDA REESI.

Siiras kaastunne lähedastele. Ilvi, Maie, Elve ja Arne, Mare ja Ants

Sügav kaastunne Enele, Liisile ja Toomasel perelega

ANU EICHHORNI

surma puhul. Ene L., Ene R., Mare ja Ly perelega

Ükski hea inimene ei kao jäädavalt. Ta tuleb meie juurde taas lille või liblikana, esimese päikesekiire või suvise tuulena. Ta elab meis, kes teda armastasid...

Avaldame kaastunnet Marje ja Harri perele kalli õe

SIRJE REINGOLDI

kaotuse puhul.

Liina ja Paul lastega

KINO

MÄRJAMAA HELK**„Kiired ja vihased 8“ (USA)**

19. aprill kl 21

20. aprill kl 19, 21.30

„Stiilne lahkumine“ (USA)

19. aprill kl 17, 19

„Boss beebi“ (USA, 3D joonisfilm, eesti keeles)

20. aprill kl 15, 17

„Kurepoeg Rihhard“ (USA, 3D joonisfilm, eesti keeles)

21. aprill kl 15, 17

23. aprill kl 15, 17

25. aprill kl 15, 17

„Kallis õeke“ (USA)

21. aprill kl 19, 21

25. aprill kl 19, 21

„Hing anumas“ (USA, 3D)

23. aprill kl 19, 21.15

26. aprill kl 19.15

„Loomaaedniku naine“ (USA, alla 12aastastele keelatud)

26. aprill kl 17, 21.30

TEATER

„Kröll“. NUKU teater

Märjamaa rahvamaja, 21. aprill kl 11

„The Rolling Eggs ehk need veerevad munad“. Vana Vabriku Kinoteater

Hageri rahvamaja, 23. aprill kl 17

MUUSEUM

JÄRVAKANDI KLAASIMUUSEUM

Püsväljapanek „136 aastat Järvakandi klaasitööstust“

„Tindipotid ja -pudelid Järvakandi klaasimuuseumi kogudest“

Muuseum avatud K, N, R kl 11-18 L 11-15, tel 518 2610 ja 5390 4677

MAHTRA TALURAHVAMUUSEUM**Eesti Piibliseltsi koostatud näitus „Pühakiri - käsikirjast emakeelse Piibli. Reformatsioon 500“**

Püsinäitus „Eesti talupoja elu 19. sajandil ja Mahtra sõda“

Muuseum avatud T-L kl 11-16

SILLAOTSA TALUMUUSEUM**„Velise vallavalitsuse tegemised aastatel 1918-1944 Rahvusrarhiivi materjalide põhjal“**

Püsinäitus „Märjamaa ja Vigala kihelkonna inimeste ning aja lugu“

Avatud E-P kl 10-17

HAGERI MUUSEUM**Näitus „Rahamaailm“**

Püsinäitused „Maa-apteek“, „Kihelkonnakeskus Hageri“ (fotonäitus)

Avatud T, K, N kl 11-16, tel 5648 3828 või e-post virve.õunapuu@kohila.ee

KONTSERT

Loeng-vestlusring „Magusa mitu palet“

Käru pritsimaja, 19. aprill kl 18.30

Jaan Sööt ja tema laulud

Rapla kultuurikeskus, 20. aprill kl 19

Raplamaa laulukarussell

Rapla kultuurikeskus, 21. aprill kl 12

Lühidokumentaali „Maast kuuni“ esilinastus + Maakuu 25

Rapla kultuurikeskus, 22. aprill kl 19

Heategevuskontsert „Hagudist tõusevad tähed“

Hagudi põhikool, 22. aprill kl 19

Pühapäeva päraatlõuna kontsert. Esinevad Rapla kultuurikeskuse laulukollektiivid

Raikküla kultuurikeskus, 23. aprill kl 14

Muusikakooliõpilaste kevadkontsert

Märjamaa rahvamaja, 25. aprill kl 17

Džasskaar Raplas: Moussa Cissokho-Jan Galega Brönnimann-Omri Hason (Senegal-Šveits-lisrael)

Rapla kultuurikeskus, 26. aprill kl 19

KOOLITUS/ LOENG

Rapla piirkonna ettevõtjate infopäev

Rapla kultuurikeskus, 20. aprill kl 10

Seminar „Murrame müüte: 10 treening- ja toitumismüüti“

Järvakandi kultuurihall, 20. aprill kl 18

Sushikoolitus

Rapla, Kultuuriklubi Baas (Tallinna mnt 5), 21. aprill kl 18

Kokanduse õpituba

Vana-Vigala rahvamaja, 22. aprill kl 11

Doktor Adik Levini loeng „Seitse kuldset toitumise reeglit“

Kohila raamatukogu, 22. aprill kl 12

Piiblitund. Juhendaja Kalle Kõiv

Juuru raamatukogu, 26. aprill kl 18

NÄITUS

Mati Hiisi loodusfotode näitus

Järvakandi kultuurihall

Aile Vaheeri maalinäitus

Kehtna raamatukogu

Mare Iknoyani fotonäitus „Jääminek“ Eve Selisaare näitus „Nõelutud nõud“ Käsitöönäitus „Näpseli majas päikest püüdmäs“

Kohila raamatukogu

Antonina Kersna isikunäitus „Tervendavad käed“

Kohila Tornigalerii (Viljandi mnt 1), avatud kiriku lahtioleku aegadel või leppida kokku tel 5623 0741

Ilon Wiklandi nimelise noore kunstniku konkursi võitjate tööd (lastekogu) Vana-Vigala TTK sepagruppide lõputööde näitus „Vigala raud VIII“ Väike keraamikanäitus „Papagoid“ Kulla Altmäe vaibanäitus „Kevadõhtutel“ Märjamaa gümnaasiumi 8.-9. klassi õpilaste meisterdatud laevade näitus (lastekogus) Aliise Matsalu keraamikanäitus (lastekogus) Märjamaa naiste portselanimaali näitus Märjamaa valla raamatukogu**Loodusfotode näitus „Animalia“**

Märjamaa rahvamaja Ly galerii

Kert Vahre teemanäitus „Võtmehoidjad“

Raikküla kultuurikeskus, näituse külastamiseks helistada tel 516 0783

Liina Langi haapsalu sallid (saalis) Käsitööna tehtud karbid Anu Kokkeri kogust (vitriinis)

Rapla keskraamatukogu

Kristel Luige näitus „Käsmu rahnud ja meri“

Rapla, Pargi resto

MITMESUGUST

Eesti autorite laste- ja noorteraamatute illustratsioonide konkurss „Mina näen nii“Täpsem info <http://www.raplakrk.ee/>**Raplamaa ATH-tugigrupi kohtumine**

Rapla Vabakogudus (Koidu 10), 20. aprill kl 18

Rahvakõnd „Liigume südamele rõõmuks“

Järvakandi Avatud Noortekeskus, 22. aprillil kell 14-16

„Su nägu kõlab tuttavalt“

Järlepa, HAKUKE, 22. aprill kl 18

Jalgrattamatk „Vigala sillad“

Vana-Vigala rahvamaja (kogunemine), 23. aprill kl 11

Perepäev

Varbola lasteaed-alkkool, 23. aprill kl 12

NKK mälestus- ja meenutuspäev

Keava, Koogimäe 4 (ETÜ saal), 23. aprill kl 12 (eelregistreerimisega)

Liliputtide tsirkus

Märjamaa rahvamaja, 23. aprill kl 18

Sünni ime ja mõju meie edasisele elule / Moonika Tammel

Angala Väekoda (Rapla, Tallinna mnt 42), 25. aprill kl 18

SPORT

XXII Jüriöö jooks

Rapla, RÜG-i staadion (start), 20. aprill kl 19

Jüriöö jooks

Kohila, Viljandi mnt promenaad, 20. aprill kl 21

Maakonna MV saalihokis

Rapla, Sadolini spordimaja, 22. aprill kl 10

Rapla maakonna MV vibuspordis / Oliver Puri mälestusvõistlus 2017

Järvakandi vibustaadion, 22. aprill kl 11.30

U16 II liiga jalgpallis: Raplamaa JK vs JK Sillamäe Kalev

Valtu kunstmuruväljak, 22. aprill kl 19

Ennu Soodla 28. mälestusvõistlus lauatenises

Alu spordihoone, 23. aprill

U12 II alagrupp jalgpallis: Raplamaa JK vs Tallinna FC Levadia Valge

Kohila staadion, 23. aprill kl 11

Eesti KV võrkpallis U16 poistele, tsooniturniir

Kohila spordikompleks, 23. aprill kl 12

Võrkpalli Miniliiga vabariiklik finaali

Kohila spordikompleks, 26. aprill

Eesti MV võrkpallis naistele, 5.-6. koha mäng: Audentese SG / Noortekoondis vs Famila / Võru VK

Kohila spordikompleks, 26. aprill kl 19

KIRIKUTEATED

EELK RAPLA MAARJA-MAGDALEENA KIRIK**Lääne-Harju praostkonna sinodi jumalateenistus, teenivad piiskop Tiit Salumäe ja praostkonna vaimulikud, 20. aprill kl 10****Piiblitund ja palveosadus**

Pastoraadi inglisaal, 20. aprill kl 17

Armulauaga jumalateenistus, laulab Kullamaa koguduse segakoor, 23. aprill kl 12Ootame teateid sündmuste kohta iga nädala reedeks meiliaadressil kuulutused@sonumid.ee. Tel 489 2130. Järgmine "KUHU MINNA" ilmub 26. aprilli lehes.

3. mail ilmub Raplamaad tutvustav

LISALEHT

Avasta Raplamaad,

mis lisatakse Eesti KUUE maakonnalehe vahele!

Info ja reklaami tellimine
tel 489 2130, 5551 1084, reklaam@sonumid.eepm
PRIIMO METS**OÜ Priimo Mets otab:**

- metsakinnistuid,
- kasvavat metsa,
- kasepakku, okaspuu palki,
- paberipuitu, küttepuid,
- võsa hakkeks.

Pakub:

- saematerjali,
- metsaveoteenust.
- kase küttepindu ja kase kütteklotse bigbag kottides

Tel. 506 9966; 489 0696
E-post priimo.mets@priimo.ee

NELJAPÄEV 20.04	REEDE 21.04	LAUPÄEV 22.04	PÜHAPÄEV 23.04	ESMASPÄEV 24.04	TEISIPÄEV 25.04	KOLMAPÄEV 26.04
ETV 06.55 Terevisioon 08.55 Draamasari Doktor Martin. Veri on paksem kui... (Inglise 2005) 09.50 Terevisioon* 11.50 Pealtnägija* 12.35 Foorum (subtiitritega) 13.35 Eesti lood. Jaanipäev* 14.05 OP* 14.35 Loodusdokk Looduse võimsad vaatemängud. Teravmäed 15.25 Draamasari Durrellid 16.15 Draamasari India tohter. Röntgeniauto 17.00 Aktuaalne kaamera 17.10 Õnne 13 (Eesti 2014) 17.40 Draamasari Doktor Martin. Veri on paksem kui... 18.30 Aktuaalne kaamera 18.55 Ringvaade 20.00 Eesti lipp ümber Kuuba 20.30 Komöödiasari ENSV 21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm 21.30 Sport 21.40 Ajujaht 2017 22.10 ML. Uus rektor 22.35 Muusikadokk Al Jarreau. Ehtne elu laval 23.35 Üks koorilaul. Peace upon You, Jerusalem* 23.45 Ringvaade* 00.51 ERR.ee uudised	06.55 Terevisioon 08.55 Draamasari Doktor Martin. Aroomiteraapia 09.50 Terevisioon* 11.50 Suud puhtaks* 13.10 Ajujaht 2017 13.40 ML. Uus rektor* 14.05 Muusikadokk Al Jarreau. Ehtne elu laval 15.05 Üks koorilaul. Peace upon You, Jerusalem* 15.15 Eesti lipp ümber Kuuba 15.45 Teaduspalavik. Laborist väljas (ETV 2014) 16.15 Draamasari India tohter. Külapidu 17.00 Aktuaalne kaamera 17.10 Draamasari Õnne 13 (2014) 17.40 Draamasari Doktor Martin. Aroomiteraapia (Inglise 2005)* 18.30 Aktuaalne kaamera 18.55 Ringvaade 19.30 Komöödiasari Minu pere 20.00 Estraadisangarid 20.30 Rakett 69 21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm 21.30 Sport 21.40 Draamasari Õine administraator 22.25 Mängufilm Minu kuningas 00.25 Pealtnägija* 01.16 ERR.ee uudised	07.30 Džungliässad 07.40 Saara ja part 07.50 Väike prints 08.15 Mukk ja Tõvapa 08.25 Klumpsud 08.30 Maša muinasjutud 08.35 Lola Pikk-kõrv 08.45 Must ja valge koer 08.55 Põrsas Peppa 09.00 Üks koorilaul. Eesti maitse 09.05 Meie inimesed. Sergei* 09.30 Oma kodu 10.00 Maahommik 10.45 Õnne 13 11.15 Pealtnägija 12.00 LIVEstonia 12.30 Estraadisangarid 12.55 Dallas 13.40 Armastus Berliinis. Kadunud poeg 14.30 Inspektor Morse. Nicholas Quinni hääletu maailm 16.10 Osoon* 16.40 Suud puhtaks* 18.00 ENSV 18.30 AK 18.40 Looduse võimsad vaatemängud. Okavango 19.35 Islandi taluköök 20.05 Euroopa laulud 2017 20.30 Õnne 13 21.00 AK. Ilm 21.20 Sport. Sport 21.35 Poldark 22.35 Inspektor Banks. Paha poiss 00.05 Miranda 01.08 ERR.ee uudised	07.30 Väike kummitus Laban 07.35 Väike prints 08.00 Peeter Pikk-kõrv. Lugu Tuttsaba uuest sõbrast 08.10 Priit ja Prääks 08.25 Saara ja part 08.30 Zorro seiklused 09.00 Tähendamis. Reformatsioon 500 09.05 Prillitoos 10.00 Hommik Anuga 11.10 Islandi taluköök 11.40 Looduse võimsad vaatemängud. Okavango 12.35 MfMinu kuningas 14.35 Inspektor Banks 16.05 Poldark 17.05 Estraadisangarid 17.35 Euroopa laulud 2017 18.00 Rakett 69* 18.30 Aktuaalne kaamera 18.40 Ajavaod 19.15 Raha ja pangad 19.30 Hercule Poirot. Mõrv Idaekspressis 21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm. Nädal 21.40 Sport. Sport 22.00 Hetk ajaloos. Eesti polk 22.05 Dicte. Wagneri jälgedes 22.50 Armastus Berliinis. Kadunud poeg 23.40 Dallas. Suhete klaarimine 00.21 ERR.ee uudised	06.55 Terevisioon 08.55 Draamasari Doktor Martin. Alati mu mõtetes (Inglise 2005) 09.50 Terevisioon* 11.50 Maahommik* 12.35 Oma kodu 13.05 Hommik Anuga* 14.20 Kriminaalsari Dicte. Wagneri jälgedes 2 (Taani 2016)* 15.10 Rakett 69* 15.35 Novaator* 15.45 LIVEstonia 16.15 Draamasari India tohter. Võõrkehad (The Indian Doctor, Inglise 2012) 17.00 Aktuaalne kaamera 17.10 Draamasari Õnne 13 (Eesti 2014) 17.40 Draamasari Doktor Martin. Alati mu mõtetes 18.30 Aktuaalne kaamera 18.55 Ringvaade 20.00 Osoon 20.30 Mina ka. Naine ja mees 20.35 Meie inimesed. Kaie 21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm 21.30 Sport 21.40 Välisilm 22.15 Välisilma dokk Marine Le Pen võimu väraval 23.05 Draamasari Õine administraator 23.50 Ringvaade* 00.59 ERR.ee uudised	06.55 Terevisioon 08.55 Draamasari Doktor Martin. Pere kombes 09.50 Terevisioon* 11.50 Tähendamis. Reformatsioon 500* 11.55 Prillitoos (subtiitritega)* 12.55 Osoon (subtiitritega)* 13.20 Välisilm* 13.55 Hetk ajaloos. Eesti polk* 14.05 Kriminaalsari Inspektor Morse. Nicholas Quinni hääletu maailm 15.45 Euroopa laulud 2017 16.10 Minuscule (Prantsuse 2011) 16.15 Draamasari India tohter. Immuunus 17.00 Aktuaalne kaamera 17.10 Õnne 13 (Eesti 2014) 17.40 Doktor Martin. Pere kombes 18.30 Aktuaalne kaamera 18.55 Ringvaade 20.00 Foorum 21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm 21.30 Sport 21.40 Kirjandusministeerium 22.10 Draamasari Durrellid (The Durrells, Inglise 2016) 23.00 Plekktrumm. Kaido Ole (ETV 2017) 23.40 Ringvaade* 00.50 ERR.ee uudised	06.55 Terevisioon 08.55 Draamasari Doktor Martin. Õnnelikult pääsenud 09.50 Terevisioon* 11.50 Plekktrumm. Kaido Ole (ETV 2017)* 12.35 Meie inimesed. Kaie* 12.55 Kontakt. Mirko Rajas ja Jevgeni Moissejenko* 14.15 Komöödiasari ENSV. Tervitusi teistest ilmast 14.45 Kriminaalsari Hercule Poirot. Mõrv Idaekspressis 16.15 Draamasari India tohter. Imede aeg (The Indian Doctor, Inglise 2012) 17.00 Aktuaalne kaamera 17.10 Õnne 13 (Eesti 2014) 17.40 Doktor Martin. Õnnelikult pääsenud 18.30 Aktuaalne kaamera 18.55 Ringvaade 20.00 Pealtnägija 20.45 Novaator 21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm 21.30 Sport 21.40 Suud puhtaks 23.00 Uhtud mõistus. Masside lumm (ETV 2015) 23.30 Komöödiasari Minu pere 23.55 Ringvaade* 01.04 ERR.ee uudised

ETV 2 07.00 Lastesaated 08.40 Päev, kui Henri kohtas...? 08.45 Rüütel Rooste 09.00 Ringvaade* 10.05 India tohter 10.50 4x4 11.20 Eesti muusikavideod 11.51 ERR.ee uudised 15.30 Tantsuakadeemia 15.55 Saara ja part 16.00 Lastetuba 16.15 Kiisud, edasi! 16.20 Kosmoselendurid 16.30 Väike prints 16.55 Põrsas Peppa 17.00 Karusmarjad 17.25 Väike printsess 17.35 Priit ja Prääks 17.50 Vahva Roosi 18.00 Kiisu Miisu seiklused 18.10 Notsu õnn 18.25 Dimitri ja sõbrad 18.30 Lastetuba 18.45 Klumpsud 18.55 Tantsuakadeemia 19.20 AK (viipek) 19.30 Žiguliga Baltimaades 20.00 AegRuum 20.50 Teaduspilavik 21.25 Hetk ajaloos. Tartu* 21.30 Kultuuriuudised 21.35 Fargo 22.30 Raamatupoed 22.55 Eesti TOP 7 23.45 dok Tule tagasi vabana 00.42 ERR.ee uudised	07.00 Animasarjad 08.15 Lastetuba 08.30 Kiisud, edasi! 08.35 Dimitri ja sõbrad 08.40 Papiist poisid 08.45 Kosmoselendurid 09.00 Ringvaade* 10.05 India tohter 10.50 8 mm ELU 11.20 Eesti muusikavideod 11.51 ERR.ee uudised 14.45 Koolitants 2017 15.30 Tantsuakadeemia 15.55 Maša muinasjutud 16.00 Lastetuba 16.15 Kosmoselendurid 16.30 Väike prints 16.55 Põrsas Peppa 17.00 Karusmarjad metsikus looduses 17.25 Mina ja Miia 17.45 Mukk ja Tsavapa 18.00 Zorro seiklused 18.25 Must ja valge koer 18.30 Lastetuba 18.50 Lola Pikk-kõrv 18.55 Tantsuakadeemia 19.20 AK (viipekeeles) 19.25 Jalgpalli Premium liiga. FCI Tallinn - Tallinna FC Flora 21.30 Kultuuriuudised 21.35 Teatriõhtu Preili Julie 23.10 Plekktrumm 23.55 Fargo 00.54 ERR.ee uudised	09.00 Kolmik Odini kulla jahil 09.25 Põrsas Peppa 09.30 Mina ja Miia. Mustmetsa kummitus 09.55 Koolitants 2017. Tartu, 1. saade* 10.40 Kevadmängud 11.00 Eesti lood. Perpetuum mobile ja piiritud hinged* 11.30 Indohiina. Kambodža - vete kuningriik 12.25 H2O MX 13.15 Laul metsast 14.55 Täna nägin ma Eestimaad. Peep Puks 15.25 Doktor Proktori ajavann 17.00 Lastefilm Sipelgapoiss 18.20 Džungliraamat. Nähtamatu inimlaps 18.35 Lammash Shaun 18.40 Miriami kana pesakast (Eesti 2005) 18.45 Linnupäevad (Läti 1998) 18.55 Pipi Pikk-sukk 19.20 AK (viipekeeles) 19.30 Elu allpool nulli 20.15 4x4. Kasahstan ja Kõrgöstan 20.45 AegRuum Uus bioloogia 21.35 Eesti parim koolikokk 22.35 Žiguliga Baltimaades 23.05 Macadami lood 00.46 ERR.ee uudised	09.00 Sipelgapoiss 10.20 Väike printsess 10.35 Karusmarjad metsikus looduses 11.00 Kaadris. Keskea rõõmud 11.20 Keskea rõõmud 12.30 Plekktrumm. Kalle Kasemaa* 13.15 Regina 15.00 Hetked arhiivist. Ülle Kaljuste* 15.15 Mona Lisa 16.10 Tugitooliteater. Viiskümmend naela 16.30 Eesti lood. Keelatud vili 17.00 Kolmik Odini kulla jahil 17.30 Buratino tegutseb jälle. Politsei 17.55 Põrsas Peppa 18.00 Koolitants 2017. Tartu, 2. saade 18.45 Notsu õnn (Läti 2009) 18.55 Zorro seiklused. Vihaseemned 19.20 Aktuaalne kaamera (viipek) 19.30 Ilus maa. Kiruverve muinaslaager 19.40 Meie inimesed. Kristjan 20.00 Missioon 21.00 Veteranirock 23.20 Mehed unustatud armeest 23.25 Raua needmine. Tormis, RAM ja Metsatõll 00.30 ERR.ee uudised	07.00 Džungliässad 07.10 Džungliraamat 07.20 Mõm-mi aabits 07.50 Karusmarjad metsikus looduses 08.15 Pipi Pikk-sukk 08.40 Priit ja Prääks 08.50 Džungliraamat 09.00 Ringvaade* 09.35 Eesti lood. Sõjamäng 10.05 India tohter 10.50 Teekond teisele poole 12.05 ERR.ee uudised 15.30 Tantsuakadeemia 15.55 Maša muinasjutud 16.00 Lastetuba 16.15 Mis? Miks? Kuidas? 16.20 Vahva Roosi 16.30 Oktonaudid 16.40 Džungliraamat 16.55 Põrsas Peppa 17.00 Karusmarjad metsikus looduses 17.25 Kati ja Mimmu 17.35 Džungliässad 17.45 Vahva Roosi 18.00 Kiisu Miisu seiklused 18.10 Uus liik 18.25 Dimitri ja sõbrad 18.30 Lastetuba 18.40 Lola Pikk-kõrv 18.45 Lammash Shaun 18.55 Tantsuakadeemia 19.20 AK (viipekeeles) 19.30 Eesti lood 20.00 Malaisia - looduse kapriisid 20.50 Raamatupood 21.15 Elu lugu. Eino Mäelt 21.30 Kultuuriuudised 21.35 4x4 22.05 dok Mäetipp 23.45 Babaduuk 01.20 ERR.ee uudised	07.00 Džungliraamatu safari 07.10 Animasarjad 07.45 Lastetuba 08.40 Mis? Miks? Kuidas? 08.45 Oktonaudid 09.00 Ringvaade* 10.05 India tohter 10.50 Unditud 11.45 Eesti muusikavideod 12.15 ERR.ee uudised 15.30 Tantsuakadeemia 15.55 Väike kummitus Laban 16.00 Lastetuba 16.55 Põrsas Peppa 17.00 Karusmarjad metsikus looduses 17.25 Kati ja Mimmu 17.35 Džungliässad 17.45 Vahva Roosi 18.00 Kiisu Miisu seiklused 18.10 Uus liik 18.25 Dimitri ja sõbrad 18.30 Lastetuba 18.40 Lola Pikk-kõrv 18.45 Lammash Shaun 18.55 Tantsuakadeemia 19.20 AK (viipekeeles) 19.30 Eesti lood 20.00 Malaisia - looduse kapriisid 20.50 Raamatupood 21.15 Elu lugu. Eino Mäelt 21.30 Kultuuriuudised 21.35 4x4 22.05 dok Mäetipp 23.45 Babaduuk 01.20 ERR.ee uudised	07.00 Uus liik 07.10 Animasarjad 07.50 Karusmarjad metsikus looduses 08.15 Lastetuba 08.30 Mis? Miks? Kuidas? 08.35 Dimitri ja sõbrad 08.40 Lola Pikk-kõrv 08.45 Oktonaudid 09.00 Ringvaade* 10.05 India tohter 10.50 Teaduspalavik 11.20 Eesti TOP 7* 12.11 ERR.ee uudised 15.30 Tantsuakadeemia 15.55 Saara ja part 16.00 Lastetuba 16.15 Rüütel Rooste 16.30 Mõm-mi aabits 17.00 Karusmarjad metsikus looduses 17.25 Väike printsess 17.35 Peeter Pikk-kõrv 17.45 Džungliässad 18.00 Zou 18.10 Džungliraamatu safari 18.25 Mesitaru 18.30 Lastetuba 18.45 Päev, kui Henri kohtas...? 18.55 Tantsuakadeemia 19.20 AK (vk) 19.30 8 mm ELU 20.00 Englas 20.55 Eesti lood 21.25 Mina ka 21.30 Kultuuriuudised 21.35 Taks 23.00 dok Mäetipp 00.45 ERR.ee uudised
---	--	---	---	---	--	---

KANAL 2

06.10 Meie Charly. Emad ja tütreid 07.00 Hubert ja Takako 07.25 Chaplin ja sõbrad 07.35 Zig ja Sharko 08.00 Reporter* 09.00 Purunenud elud 10.00 Armastuse maitse 11.00 Kodus ja võõrsil 11.30 Pilvede all 12.30 Suur lotokolmapäev - Rooside sõda 13.30 200 korda pilvede all 14.00 Meie Charly 15.00 Küladetektiivid. Surm kirjutab kaasa 16.00 Tüdruk nimega Elif 17.00 Armastuse maitse 18.00 Purunenud elud 19.00 Reporter 20.00 Meie aasta Austraalias. Kuidas läbida 14 563 km 20.30 Kaks Kanget Kagu-Aasias 21.30 Süüdistajad 22.30 Mängufilm Õiglus 00.35 Mf Roheline tsoon 02.20 Reporter 03.10 Naistevangla 04.00 Pilvede all 04.50 Meie pere ja muud loomad 05.15 Saage tuttavaks 05.40 Must nimekiri. Perekond Kenyonid	06.10 Meie Charly. Charly aitab põgenema 07.25 Chaplin ja sõbrad 07.35 Zig ja Sharko 08.00 Reporter* 09.00 Purunenud elud 10.00 Armastuse maitse 11.00 Kodus ja võõrsil 11.30 Kaks Kanget Kagu-Aasias 12.30 Süüdistajad 13.30 Meie aasta Austraalias. Kuidas läbida 14563km 14.00 Meie Charly. Charly ja kurb laama 15.00 Küladetektiivid. Müstiline müra 16.00 Tüdruk nimega Elif 17.00 Armastuse maitse 18.00 Purunenud elud 19.00 Reporter 19.55 Kuldvillak 20.30 Roaldi nädal. Appi, raamatud! 21.30 Nädalalõpp Kanal 2ga 23.00 Kõök 23.30 Mängufilm Gladiaator 02.35 Õiglus. Põnevusdraama. Willi ja Laura igapäevaidüll puruneb, kui naine satub rünnaku ohvriks 04.15 Reporter* 05.05 Meie pere ja muud loomad 05.30 Küladetektiivid. Müstiline müra	06.10 Üks eriline loomakliinik 07.00 Saage tuttavaks 07.30 Warneri multimaania 08.00 Top Shop 08.15 Warneri multimaania 09.05 Kuldvillak 09.40 200 korda pilvede all 10.10 C-Komando 10.40 Hooaeg 11.30 Rooli võim 12.00 Naabriplika 13.00 Roaldi nädal. Appi, raamatud! 14.00 Radar 15.00 Kodutunne 16.00 Siberi võmm. Südametehnikad 17.00 Mammamaffia 19.00 Reporter+ 19.35 Galileo 21.05 Meie aasta Austraalias. Kuidas läbida 14563km 21.35 Sajandi valitsejanna. Kösem saab teada, kes Jasemin tegelikult on. Osman ja Mehmed armuvad samasse tüdrukusse ning lähevad riidu. 23.35 Mf Valesüüdistuse lugu 01.25 Mf Gladiaator 04.00 Nädalalõpp Kanal 2ga 05.10 C-Komando 05.45 Reporter+*	06.10 Roaldi nädal. Appi, raamatud 07.00 Tütardega metsikus looduses 07.30 Galileo 09.00 Alvin ja koopaoravad 09.30 Väikesed hiiglased 11.30 Nädalalõpp Kanal 2ga 13.00 Kaks Kanget Kagu-Aasias 14.00 Pilvede all. Inna kohtub Urmasega ja Sirje kasutab olukorda ära. Piret annab Laurile veel ühe võimaluse. 15.00 Mesinädalad Dubais 17.00 Lena Lorenz. Kaugelt maalt 19.00 Reporter+ 19.35 Väikesed hiiglased 21.35 Ameerika talent 23.25 Mf Vahepealsed 01.20 Valesüüdistuse lugu. Tõsielul põhinev draama jutustab lüh näistest, kes sattus Ecuadoris puhkust veetes hoopis trellide taha 02.55 Aasta hitid 2016 04.35 Süüdistajad 05.25 Tütardega metsikus looduses 05.50 Reporter+*	06.10 Meie Charly 07.00 Hubert ja Takako 07.25 Chaplin ja sõbrad 07.35 Zig ja Sharko 08.00 Reporter* 09.00 Purunenud elud 10.00 Armastuse maitse 11.00 Kodus ja võõrsil 11.30 Väikesed hiiglased 13.30 Kuldvillak 14.00 Meie Charly. Charly ja haige vasikas 15.00 Küladetektiivid. Surra ilusse 16.00 Tüdruk nimega Elif 17.00 Armastuse maitse 18.00 Purunenud elud 19.00 Reporter 20.00 Kõök. Õhus on erakordselt palju elektrit ning peo lõppu ei oska keegi ette näha 20.30 Kodutunne 21.30 Naabriplika. Esna peab blogi 22.30 Saage tuttavaks 23.00 Surmarelv. Tarbetu karmus. 23.55 Kaks Kanget Kagu-Aasias 00.55 Galileo 02.15 Ameerika talent 03.50 Reporter* 04.40 Saage tuttavaks 05.00 India suved	06.10 Meie Charly. Charly ja haige vasikas 07.00 Hubert ja Takako 07.25 Chaplin ja sõbrad 07.35 Zig ja Sharko 08.00 Reporter* 09.00 Purunenud elud 10.00 Armastuse maitse 11.00 Kodus ja võõrsil 11.30 Naabriplika. Esna peab blogi 12.30 Kodutunne 13.30 Saage tuttavaks 14.00 Meie Charly. Charly ja õilis tegu 15.00 Hubert & Staller. Humoorikas krimisari 16.00 Tüdruk nimega Elif 17.00 Armastuse maitse 18.00 Purunenud elud 19.00 Reporter 20.00 Radar 21.00 Krimi 21.30 Siberi võmm. Sõltuvussuhted 22.30 Mf Salakaup 00.45 Mf Vahepealsed. Komöödia nelja briti kuti pidustest eksirännakutest Kreeta rannikulinnas 02.30 Subboteja 03.20 Reporter* 04.15 Meie pere ja muud loomad 04.40 Tantsi, kui oskad	06.10 Meie Charly. Charly ja õilis tegu 07.00 Hubert ja Takako 07.25 Chaplin ja sõbrad 07.35 Zig ja Sharko 08.00 Reporter* 09.00 Purunenud elud 10.00 Armastuse maitse 11.00 Kodus ja võõrsil 11.30 Siberi võmm. Sõltuvussuhted 12.30 Radar 13.30 Krimi 14.00 Meie Charly. Väikesed ja suured kangelased 15.00 Hubert & Staller. Lõpp-peatus mõrv 16.00 Tüdruk nimega Elif 17.00 Armastuse maitse 18.00 Purunenud elud 19.00 Reporter 20.00 Suur lotokolmapäev - Rooside sõda 21.00 Heeringas Veenuse õlal 21.30 Pilvede all 22.30 C-Komando 23.00 Naisteangla 00.00 Süüdistajad 01.00 Surmarelv 01.55 Must nimekiri. Hirvekütt 02.40 Siberi võmm 03.30 Reporter 04.20 Rooli võim 04.45 Hooaeg 05.25 India suved
--	--	--	--	---	--	--

TV3

06.15 Yo-Kai kell 06.40 Beyblade: metallisandad 07.05 Käsna-Kalle Kantpüks 07.35 Taevane armastus 08.35 Minu köök on parim 09.55 Kirgedes torm 11.00 Vaprad ja ilusad 11.35 Top Shop 11.50 Naabrist parem 12.50 Papad Mammad 13.50 Südameasi: Petised ja kelmid 14.50 Taevane armastus 15.50 Vaprad ja ilusad 16.20 Kirgedes torm 17.25 Minu köök on parim 18.45 Seitsmesed 20.00 Rait, Rai-vo ja naised teel Iraani 20.30 Kättemaksukontor: 21.35 Kolmeraudne 23.35 Weekender 00.05 Pettus: Alice Vaughan on üks Los Angelese parimaid eradetektive, keda ei tasu välti vihistada 01.00 Dr Rush: Ära küsi põhjust 01.55 Grey anatoomia: Südamekujuline karp 02.50 Weekender 03.20 Kättemaksukontor: Alimendid 04.20 Seitsmesed 05.25 Südameasi: Petised ja kelmid	06.15 Yo-Kai kell 06.40 Beyblade: metallisandad 07.05 Käsna-Kalle Kantpüks 07.35 Taevane armastus 08.35 Minu köök on parim 09.55 Kirgedes torm 11.00 Vaprad ja ilusad 11.35 Top Shop 11.50 Kättemaksukontor: Alimendid 12.50 Kutsuge Cobra 11: Üksipäini tegutsemine* 13.50 Südameasi: Kõige õnnelikum päev 14.50 Taevane armastus 15.50 Vaprad ja ilusad 16.20 Kirgedes torm 17.25 Minu köök on parim 18.45 Seitsmesed 19.55 Me armastame Eestit 21.30 Doktor Silva: Sokid püstiti. Keskus on tühjaks varastatud ja käib uurimine 22.30 Sõidud Taukariga 23.00 Võimalik vaid Venemaal 23.30 Mf Kuum pirukas 01.30 Salemi nõiad: Seestpoolt 02.25 Rahvabänd 2017 03.20 Doktor Silva: Sokid püstiti 04.10 Sõidud Taukariga 04.35 Seitsmesed 05.40 Südameasi	06.30 Südameasi: Ürginstinkt 07.25 Madagaskari
--	---	--

Tartumaa Põllumeeste Liit korraldab 26. aprillil
algusega kl 10 Rapla kultuurikeskuses
Tallinna mnt 17a
TASUTA INFOPÄEVA
„Pindala- ja loomatoetuste taotlemine“.
Päevakava ja registreerimisvorm www.pikk.ee
sündmuste kalendris.

Registreerida saab ka
merry@kodu.ee ja
tel 736 6955

Raplamaa tootjate kauplus

Tallinna mnt 23
T-R kella 10-18 ja L kella 10-14

Tel 5788 0357,
e-post: raplamaatoode@gmail.com
Koduleht: www.raplamaatoode.ee

Eelista Raplamaist!

Rapla vald

Elanike küsitlus Rapla vallas

Rapla Vallavalitsus korraldab elanike küsitluse seoses
haldusterritoriaalse korralduse muutmisega. **Valla elanik**
saab vastata küsimusele, kas ta toetab Juuru valla, Kaiu
valla, Raikküla valla ja Rapla valla ühinemist üheks
omavalitsuseks. Küsitluslehele on kantud vastusevariandid
"jah" ja "ei".

Küsitlus korraldatakse Rapla valla haldusterritooriumil ühes
küsitluspunktis, mis asub **Rapla Kultuurikeskuses aadressil**
Tallinna mnt 17a, Rapla linn, Rapla vald, Rapla maakond
ja elektrooniliselt hääletussüsteemis VOLIS, mille link on
elektroonilise küsitluse ajal leitav Rapla valla veebilehel
<http://rapla.kovtp.ee/>.

Elektrooniline küsitlus toimub 23.04. kell 00.00-20.00
Küsitluspunktis toimub küsitlus 23.04 kell 10.00-18.00
ja 24.04. kell 10.00-18.00

Küsitluspunkti tuleb kaasa võtta kehtiv
isikut tõendav dokument.

Ants Soodla, vallasekretär.
Tel 489 0518, e-post: ants.soodla@rapla.ee

Kaiu Vallavalitsus
kuulutab välja konkursi
Kaiu Lasteaia Triinutare

DIREKTORI
ametikoha täitmiseks.

Täpsem info Kaiu valla kodulehel www.kaiu.ee

• Ostame **METSAKINNISTUID**,
ka raiutud ja hüpoteegiga
• Ostame **PÖLLUMAAD**
Küsi hinda! Teeme pakkumise!

Lai 10, 80010 Pärnu
Tel 447 7900, 528 5263
Faks 447 7903, metsagrupp@hotmail.ee

AVATUD: E-R 9-18
L/P KOKKULEPPEL

REHVITÖÖD JA -MÜÜK
AUTOREMONT • VARUOSAD
Kohapeal suur valik soodsa
hinnaga UUSI SUVEREHVE!

Kaim Sõiduk OÜ
Rapla, Uusküla, Teramatsi 79530

kaimsoiduk@gmail.com
Tel 5813 3169, 5553 7118

OSTAB

- metsakinnistuid
- hüpoteegiga ja
- läbiraiutud kinnistuid

Tel 511 0415, 517 9866, 489 4055. www.landeker.ee

RAPLA KÜTTEKONTOR

MÜÜB LÕHUTUD LEPA KÜTTEPUID (25-60 cm, ka
võrkkotis).
Müüme ka PUIDUBRIKETTI.

Hinnad soodsad!
Tel 516 6305

Wellspa OÜ pakub tööd!

OTSIME OMA KOLLEKTIIVI
LÕIKAJA-FREESIJAT

Ettevõtte pakub:

- Tööle vastavat tulemustasut
 - Kaasaegset töökeskkonda
 - Sõbralikku kollektiivi
- Asume Varbolas
Tööleasumise aeg kohe.

wellspa

Võta meiega ühendust, helistades 5622 7320 või
saada oma CV: info@wellspa.ee

28. ENNU SOODLA MÄLESTUSVÕISTLUSED

LAUATENNISES

23. aprillil 2017

Alu Spordihoones
algus kell 10.00

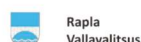
2016. a võitjad:

- MEHED
1. Andres Puusepp
 2. Keit Reinsalu
 3. Veiko Ristisaar
 4. Jan-Erik Nermann
 5. Kalju Kalda
 6. Allar Oviir

NAISED

1. Riin Oviir
2. Ene Laur
3. Marika Kotka
4. Iris Rajasaare
5. Maie Enni
6. Malle Miilmann

Koos mälestusvõistluste parimate
autasustamisega tehakse kokuvõtte
2016/2017 seeriavõistlustest ning
seeriavõistluste parimate autasustamine.

RAPLA **Tree Radio** 91,3 MHz KUTSUB:

2. JUUNIL
TÜRI LAULUVÄLJAKUL
ALGUSEGA 20:00

SUVE AVAVAD EESTI PARIMAD!

TERMINAATOR
SHANON
PATUNE POOL
RENATE
LENNY LAVIDA

PEALE ARTISTE ÖÖDISKO **Tree** DJ-DEGA

ÕHTUT JUHIB SULO SÄRKINEN

★ AVATUD LASTE ALA KOOS BATUUTIDEGA ★ ERINEVAD ATRAKTSOONID ★
★ AUHINNAMÄNGUD! ★

PILETID **EELMÜÜGIST KUNI 10.04 10€** // **KUNI 1.06 12€**
PEOPÄEVAL JA KOHAPEALT 15€
EELMÜÜK PILETILEVI MÜÜGIKOHTADES JA TÜRI KULTUURIMAJAS
LISAINFO: WWW.TRE.EE [/TREERADIO](https://www.facebook.com/treeevents) [/TREEVENTS](https://www.facebook.com/treeevents)

Aprillikuus
PVC aknad
PARIMA
hinnaga!

Rapla Viljandi mnt.19

Amves

☎ 489 7306

Hea METSAOMANIK!

OSTAME: kasvavat metsa,
metsamaad, palki ja paberipuitu,
küttepuitu ja võsa-raiejäätmeid.

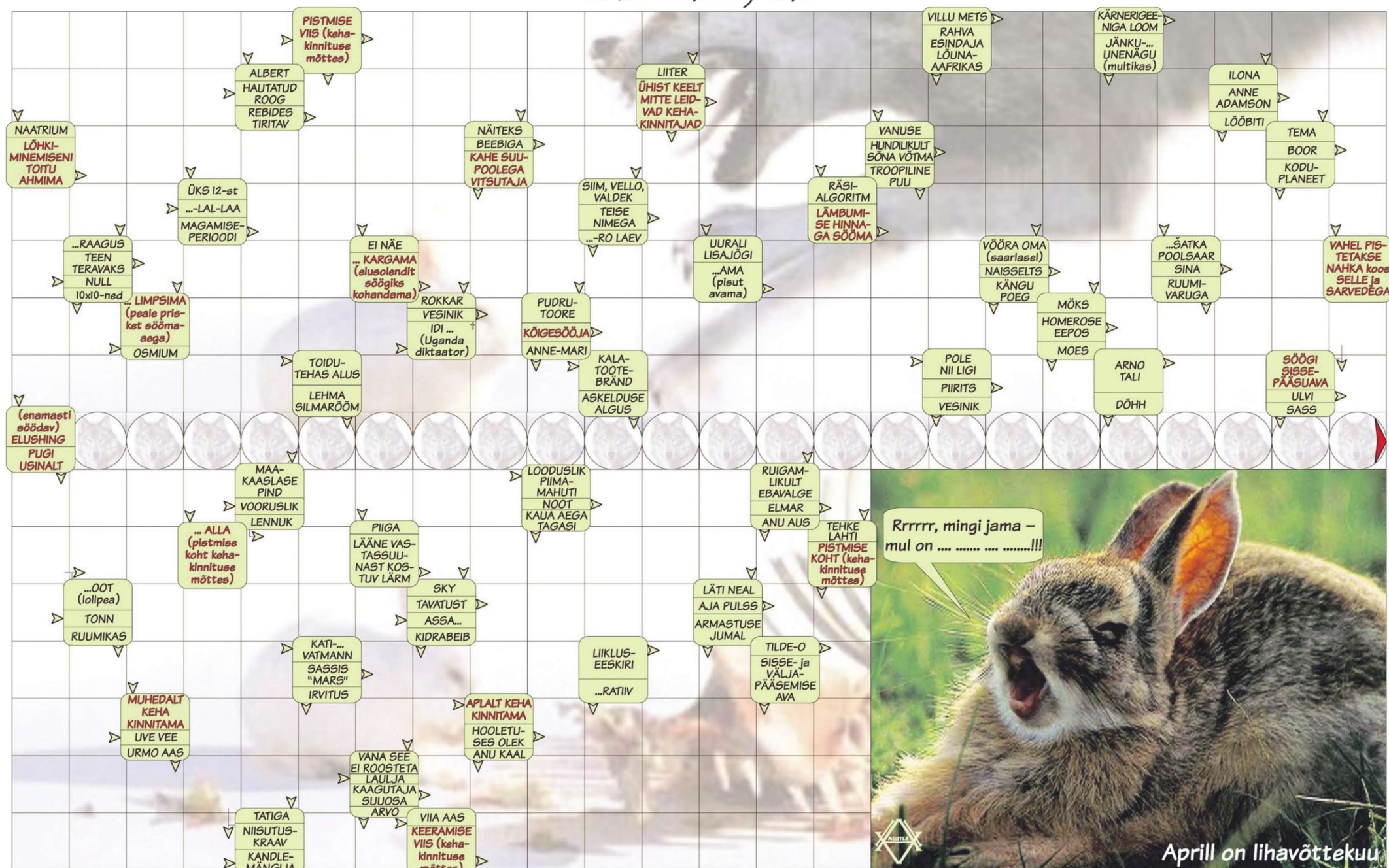

Metsä

Metsä Forest Eesti AS

Tel: 5148238, 5038777
e-mail: eesti@metsagroup.com

LIHAVÖTTE (V) JÄNES

Koostas: Aivi Meister

LASTELE

AUHINNAKS

	2.	3.			
1.	K	M	4.		6.
P	O	U	S	5.	R
A	N	N	A	M	E
N	N	A	U	Ü	D
N			N	T	E
				S	L

KORVPALLI VÕITIS PAUL OJAVERE EELMISE MÕISTATUSE VASTUS OLI „PUNGAD”

1. KÖÖGIRIIST
2. LOOM, KES ELAB TIIGIS
3. SELLEST TULEB TIBU
4. PESEMISE KOHT
5. PEAKATE
6. SELLE ABIL SAAB RONIDA

ÕIGESTI VASTASID:

MARIE ALLET
 TRIINE TOMINGAS
 MIA MARIA MARINESCU
 LENNA SMIRNOV
 MARIT PIIRIMEES
 LISANN TERRAS
 ARON TERRAS
 ISABEL AMELIA SOOSALU
 ANDREAS LIIMANN
 BERIT LIIMANN
 MAILIS RAIDMA
 KERLI HIJETAM

KÄROLIIS HIIETAM
HELINA BAKAJEV
MARGO PULVER
REBEKA KAND
RENNO KEELMANN
KAROL KEELMANN
GEORG LAURI
STEN-ERIK TREIER
ALEX VALNER
GRETHEL LEHTMAA
JANELY KUUSEMÄE
TOMI SÜLD
REMI SÜLD

LISANNA ALLIKA
LIIS KUUSEMÄE
STEN ERIK EHALA
ROBIN KAIS
MARILIIS PÕHJALA
ERKI ÜTSMÜTS
MATTIAS KIVI
MARTI PUHKAN
PAUL OJAVERE
ROLAND KLAAS
MARTA MÄEVÄL JA

2 piletit AVIS/Utilitas Rapla korvpallimängule Sadolini Spordihoones

Saada ristsõna vastus hiljemalt 24. aprilliks e-postile: kuulutused@sonumid.ee (märksõnaga "täiskasvanute ristsõna" või "lasteristsõna") või Raplamaa Sõnumite toimetuse aadressil Viljandi mnt 6, Rapla 79511. NB! Loosimises osalevad ainult märksõnaga vastused.

Auhinnad saab kätte toimetusest kahe nädala jooksul.

12. aprillil ilmunud suure ristsõna vastus on „**TEATER, TEATER JA VEEL KORD TEATER**”
Talupoe kinkekaardi võitis **LINDA MIKKUS**

TÄISKASVANUTE RISTSÕNA VASTUSE KUPONG

Vastus

Nimi

LASTE RISTSÕNA VASTUSE KUPONG

VASTUS _____

NIMI _____

Raikküla mõis tunnistati Eesti parimaks kultuurimõisaks

Eelmisel teisipäeval, 11. aprillil korraldas Eesti Mõisate Ühendus teist korda Kadrioru lossis mõisakultuuri edendajate tunnustusürituse, kus kolmes kategoorias olid esindatud ka Raplamaa mõisad.

Helerin Värönen

Nominendina kuulus parima mõisamajanduse edendajate hulka Kodila mõis, parima mõisa restaureerimise nominendiks oli Kohila mõis ning parima kultuurimõisa nominendiks Raikküla mõis, kes valiti ka oma kategooria võitjaks.

“Eesti Mõisate Ühendus on põhiliselt eramõisaomanikke koondav ühendus. Kandidaate said esitada kõik Eesti Mõisate Ühenduse liikmed, kuid esitatud kandidaat ei pea omama EMÜ liikmestaatus,” selgitas Eesti Mõisate Ühenduse juhatuse liige Terje Villemis.

“Selline üritus kutsuti ellu selleks, et tunnustada inimesi, kes on teinud ära suure ja väga raske töö mõisa taastamiseks ja selle läbi ka Eesti kultuuriväärtuste säilitamiseks ning tutvustamiseks. Mõisate ja paljude muude maapiirkondades asuvate ajalooliste hoonete põhiliseks säilitamis- ja taastamisvahendiks on suures osas entusiasm. Enamik mõisaid on enne hoolsate omanike kätte sattumist olnud vägagi õnnetus olukorras, mõnel ainult neli seina, kuid tänu inimeste suurele tahtele ja ettevõtlikkusele on hooned alles ja suuremale osale leitud ka avalik funktsioon.

Kõikide esitatud kandidaatide ühishinnetajaks on tugev tahe säilitada kultuuri- ja ajalooväärtusi, kuid kõik korraga auhinda saada ei saa. Seega pika kaalumise tulemusena valitakse nominendid ja lõpuks laureaat, kes millegi silmatorkavamaga on hakkama saanud,” rääkis Villemis.

Raikküla mõis. Paljud mõisad korraldavad erinevaid

Raikküla mõisa peahoone. Kultuurimõisa tiitli pälvis Raikküla mõis mõisakunsti ja mõisapärandi konverentside korraldamise eest.

Fotod: SIIM SOLMAN

kultuurisündmusi, enamasti teatrit ja kontserte ning näitusi. Ka Raikkülas on toimunud kontserte ja etendusi ning mõisa tall-tõllakuuris vahelduvad Eesti kunstnike näitused. Mõisaal on suur raamatukogu ja vaatamisväärtuse antiikmööbli kollektsioon. Raikküla kasuks otsustas EMÜ tänu mõisa kultuuriürituste spetsiifilisusele. Mõisa tuntuimad kultuuriüritused – konverentsid – on otseselt suunatud mõisaajaloo tutvustamisele.

Kultuurimõisa tiitli pälvis Raikküla mõis mõisakunsti ja mõisapärandi konverentside korraldamise eest. Raikküla oma konverentsidega tutvustab seega mõnes mõttes kõiki mõisu, mitte ainult enda oma.

Kodila mõis. Ajalooliselt on mõis olnud majandusüksus, mitte vaid härrastemaja, nagu tänapäeva arusaam mõisast on. Traditsiooniline mõisa majandamisviis oli erinevat liiki tootmine, mitte turism

Kõige olulisema auhinna, mõisa restaureerimistegu, üheks nominendiks oli Kohila mõis.

ega meelelahutus nagu nüüdsel ajal. Ka kategooria „Parim mõisamajanduse edendaja“

nominendid on valitud tootmisega tegelevate mõisate seast. Kodila mõis tegeleb kõige

traditsioonilisema mõisamajandusega – põllumajandusega. Peetakse šoti mägiveiseid,

lambaid, hobuseid, kitsi ja kukki-kanu.

Kõige olulisema auhinna, mõisa restaureerimistegu, üheks nominendiks oli **Kohila mõis**, mida omanik on restaureerinud hoolsalt, pieteeditundega, kiirustamata, otsides kõiki võimalusi, et hoones säilitada võimalikult palju ajaloolisi detaile. Mõisaomanik on suure osa restaureerimisest teinud oma kätega ja mõis on peaaegu korrastatud. See on järjekorras näide, kus primaarne pole mõisaomaniku juures mitte hea finantsvõimekus, vaid soov maja korrastada. Õigesti teostatud hoolikas restaureerimine aitab ka järgmistele põlvetele säilitada olulisi kultuuri- ja ajalooväärtusi, mille kandjad mõisad on.

Pidulikult tunnustusüritusel anti lühike ülevaade mõisate ajaloo ja sellest, kuidas aina enam mõistetakse, et mõis on väärtus meie kultuurimaastikul. Nagu **Raikküla mõisa-härra Ivo Lambing** auhinda vastu võttes sõnas, on iga mõis kultuuriajalooline fenomen. Mõisate ajalugu on tegelikult ka meie endi ajalugu. **Kodila mõisaomanik Raul Maasikas** sõnas, et mõisa poleks tegelikult põllumajandusega tegelemiseks vaja, või keramikaga tegelemiseks nagu Atla mõisas. Ju see mõisate säilitamine ja kordategemine on missioonitundest tulenev nähtus.

Muinsuskaitseameti peadirektor Siim Raie sõnas, et mõis on rohkemat kui sambad ja saal. Raie lisas, et muinsuskaitseametile on vahel küll ette heidetud, et nad hoolivad hoonetest rohkem kui inimestest, kuid keegi peab ju hoone käekäigu eest hoolt kandma. Seinad ei saa end ise kaitsta. Inspektorid oma keeldudekaskudega võivad ajalooliste hoonete omanikele küll väga karmid tunduda, kuid on juhtunud, et omanik tuleb inspektorit hiljem nõudlikkuse eest tänama, kuna tulemus sai parem, kui esialgu loodeti. Raie ütles, et järgmine aasta on Euroopa kultuuripärandi aasta ja kus mujal paljandub see Euroopa mõju ja kultuur, kui mitte meie mõisates.

